

การสร้างและทดลองใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
สำหรับฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด

ปฏิญานิพนธ์

ของ

สุประณีต ยศกลาง

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปฏิญาการศึกษาแห่งชาติ

ธันวาคม 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178374

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....
..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....
..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ซึ่งเป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาและ
ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจียรศรี วิวัชสิริ ซึ่งเป็นกรรมการที่ปรึกษา
และกรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค ซึ่งเป็นกรรมการสอบ ที่ได้
กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้
 ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ชาติชาตรี โยสีดา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้านอุปกรณ์และสถานที่สำหรับ
การบันทึกเทปโทรทัศน์ และยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกในการทดลอง
และขอขอบคุณ อาจารย์ประวิติ สุพร อาจารย์โกสินทร์ บุญประจักษ์ ที่ได้ความ
ร่วมมือช่วยเหลือเตรียมการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพิชิตพร เพชรประพันธ์ ซึ่งช่วยประพันธ์บทกลอนหมอลำ
และขอขอบคุณคณะหมอลำสาวน้อยชุมชนที่ได้เสียสละเวลาฝึกซ้อมการแสดงโดยไม่เห็น
แก่ความเหน็ดเหนื่อย

ขอขอบคุณอาจารย์สมคะเน คำจูน อาจารย์สุรีย์ นาคนิยม อาจารย์ชัยยศ
อัมสุวรรณ รวมทั้งเพื่อน และน้องทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สมชาย ยศกลาง และ
พี่สุนันท์ ยศกลาง ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา
พระคุณผู้พ่าริ และครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์วิชา

สุประณีต ยศกลาง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้าน	8 ✓
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์การศึกษาและเทปโทรทัศน์ ...	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนาฬิกาแดด	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเขาวงกตโรงเรียน	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
งานวิจัยภายในประเทศ	29 ✓
งานวิจัยในต่างประเทศ	32
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
ประชากร	37
การเลือกหนุ่บ้านและกลุ่มตัวอย่าง	37
รูปแบบการศึกษาค้นคว้า	38

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและการสร้าง /	39
การดำเนินการทดลอง /	45
การวิเคราะห์ข้อมูล /	47
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
5 สรุป อภิปราย และขอเสนอแนะ /	69
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	69
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	69
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า /	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	70
วิธีดำเนินการทดลอง /	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
ผลการทดลอง /	72
อภิปรายผล /	72
ขอเสนอแนะ /	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	87

ภาคผนวก ก	คู่มือการฝึกอบรมโดยการใช้เทปโทรทัศน์	
	สื่อพื้นบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพติด	88
ภาคผนวก ข	บทหมอลำ เรื่องร้องไห้	110
ภาคผนวก ค	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	
	เรื่องยาเสพติด	152
ภาคผนวก ง	แบบสอบถามวัดความคิดเห็นต่อวิธีการ	
	ฝึกอบรม	160
ภาคผนวก จ	เอกสารเนื้อหา ยาเสพติด	164

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	รูปแบบการศึกษาคนควา	38
2	การวิเคราะห์เนื้อหาหาเหตุผล และอันกับสำคัญ	43
3	คะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมของแต่ละคน และค่าเฉลี่ย ในกลุ่มทดลองที่หนึ่ง	53
4	คะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมของแต่ละคน และค่าเฉลี่ย ในกลุ่มทดลองที่หนึ่ง	54
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า ความแปรปรวนของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม ในกลุ่มทดลองที่หนึ่ง	56
6	คะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมของแต่ละคน และค่าเฉลี่ย ในกลุ่มทดลองที่สอง	56
7	คะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมของแต่ละคน และค่าเฉลี่ย ในกลุ่มทดลองที่สอง	58
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความ แปรปรวนของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมใน กลุ่มทดลองที่สอง	59
9	ผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของแต่ละคน ในกลุ่มทดลองที่หนึ่ง	60
10	เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลัง การฝึกอบรมของกลุ่มทดลองที่หนึ่ง	61
11	ผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของแต่ละคน ในกลุ่มทดลองที่สอง	62

12	เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลัง การฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสอง	63
13	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็น ต่อวิธีการฝึกอบรมแยกเป็นรายข้อ และรวมของกลุ่มทดลองที่หนึ่ง...	64
14	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นต่อ วิธีการฝึกอบรมแยกเป็นรายข้อ และรวมของกลุ่มทดลองที่สอง ...	66
15	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของคะแนนความคิดเห็น ต่อวิธีการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม	68

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้านั้นจะต้องกระทำพร้อม ๆ กันไปทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง การพัฒนาดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนภายในชาติเป็นสำคัญ (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ 2525 : 8)

กลุ่มประชากรภายในประเทศกลุ่มหนึ่งที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาให้มีคุณภาพคือเยาวชน เยาวชนเป็นผู้กำหนดอนาคตของสังคมและของประเทศชาติ เป็นกำลังอันสำคัญยิ่งของประเทศชาติ การเตรียมการเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาค้นอื่น ๆ (สิริ บุญนาค 2522 : 4) การพัฒนาเยาวชนของชาติเสียแต่วันนี้ก็เท่ากับเป็นหลักประกันสำหรับความอยู่รอดของชาติในวันข้างหน้า (ประยูร พรหมพันธุ์ 2517 : 47 - 54)

เยาวชนในช่วงอายุ 15 - 25 ปี เมื่อปีพุทธศักราช 2524 มีจำนวนถึง 11 ล้านคน และคาดว่าในปีพุทธศักราช 2529 จะมีเยาวชนในวัยนี้ถึง 12.5 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นเยาวชนที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียนประมาณ 8.6 ล้านคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 0 - 2 - 0 - 6)

เป็นที่ยอมรับกันว่าเยาวชนประสบปัญหาในชีวิตหลายด้าน ปัญหาเหล่านั้นนับวันที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มีทั้งปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาด้านโภชนาการ ปัญหาด้านการงานและอาชีพ ปัญหาด้านจริยธรรม และปัญหาด้านยาเสพติด

ปัญหาที่เยาวชนประสบส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครองของประเทศ ฉะนั้นรัฐจึงสนใจที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ทั่วถึง โดยได้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนระยะยาวปีพุทธศักราช 2522 ขึ้น ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันในการแก้ปัญหา ดังกล่าว

สำหรับการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนนั้น ได้มีการพัฒนาในหลายด้าน ทั้งคุณภาพและปริมาณ ในด้านคุณภาพนั้นงานที่กำลังดำเนินการ อย่างเร่งด่วนประการหนึ่ง คือการแก้ปัญหายาเสพติด ในปีพุทธศักราช 2524 พบว่ามีเยาวชนนอกโรงเรียนติดยาเสพติดถึงร้อยละ 59.50 และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 171)

รัฐบาลถือว่าปัญหา ยาเสพติด เป็นปัญหาระดับชาติที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้เบาบางหรือหมดสิ้นไป (กรมวิชาการ 2520 : 1) จึงได้มีมาตรการเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธีด้วยกัน แนวทางหนึ่งที่ได้รับคานานิยมจากหลายประเทศทั่วโลก คือการให้การศึกษาป้องกัน เพื่อให้ประชาชนหรือตัวเยาวชนเอง ได้มีความเข้าใจและตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด อันเป็นวิธีการที่จะลดปัญหา ยาเสพติด ได้วิธีหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2526 : 7)

ยุทธวิธีทางการศึกษาป้องกันที่สามารถเข้าถึงเยาวชนที่อยู่นอกโรงเรียนได้ คือการใช้กระบวนการทางการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การให้ความรู้ทางสื่อมวลชน การจัดการเรียนการสอนเป็นชั้นเรียน และการฝึกอบรมให้แก่เยาวชนที่เป็นแกนนำซึ่งได้รวมกลุ่มอย่างเป็นทางการอยู่แล้วตามตำบลหรือหมู่บ้านต่าง ๆ หรือรวมกลุ่มขึ้นเป็นครั้งคราว เป็นต้น

สำหรับการฝึกอบรมกับกลุ่มเยาวชนเป็นวิธีหนึ่งที่ได้ผลมาก เพราะตามแนวทางป้องกันยาเสพติดถือว่า การฝึกอบรมกับกลุ่มเยาวชนที่เป็นแกนนำเป็นการป้องกันยาเสพติด ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญแก่ตัวบุคคล เมื่อกลุ่มแกนนำนี้มีความรู้ความเข้าใจ มีความ

ตระหนักในปัญหายาเสพติดและช่วยให้ตนเองไ้รอกพ้นจากยาเสพติดแล้ว ยังสามารถ
ช่วยชี้แนะหรือช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากภัยคุกคามนี้ไ้ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2526 : 32 - 36)

การฝึกอบรมเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ประเภทหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย
หลักจิตวิทยาการเรียนรู้และหลักเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับ
ผู้เรียนมาประยุกต์ใช้ เพราะองค์ประกอบดังกล่าวนี้จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
อย่างมาก (Kinder. 1969 : 35) นักการศึกษาบางคน เช่น เอลลิส (Ellis)
ทิลตัน (Tilton) (อ้างอิงมาจาก สมพงษ์ ศิริเจริญ 2515 : 22 - 27)
และ วิททิช และชุลเลอร์ (Wittich and Schuller. 1973 : 3) ได้ทดลอง
นำเอาสื่อทัศนูปกรณ์ เช่น ภาพฉาย วิดีโอ แผนภูมิ เทปบันทึกเสียง โทรทัศน์
วงจรปิด ละคร และกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการให้การศึกษา จากผลการศึกษา
ทดลองพบว่าสื่อทัศนูปกรณ์หรือที่เรียกว่า สื่อการสอนช่วยให้กระบวนการเรียนรู้
สิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นจริงมากขึ้น ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริง
ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของ
ผู้เรียน สร้างแรงจูงใจภายในและสร้างความสนใจที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้
อย่างดี

เพื่อให้การฝึกอบรมเรื่องยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนทาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบความสำเร็จ การทดลองสร้างเทปโทรทัศน์
สื่อพบบานหมอลำเรื่องยาเสพติด เพื่อเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้จึงเป็นวิธีที่
สามารถดำเนินการได้ทั้งนี้เพราะสื่อพบบานหมอลำเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย
ในท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาตั้งแต่โบราณ จากการศึกษาสำรวจ
(pilot study) พบว่าสื่อพบบานหมอลำประเภทลำเพลินได้รับความนิยมสนใจและ
เข้าถึงจิตใจกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มากกว่าหมอลำ
ประเภทอื่น ๆ นอกจากนี้ในการสร้างสื่อเพื่อใช้ในการฝึกอบรมจำเป็นต้องพิจารณาถึง

ความประหยัด ความสะดวกในการนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ และเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียนด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างแอปโทรศัพท์สื่อสารบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดจะเป็นประโยชน์ต่อการให้การศึกษาป้องกันเรื่องยาเสพติดแก่เยาวชนนอกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ เพราะสอดคล้องกับนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติดของชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนอีกประการหนึ่งด้วย

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแอปโทรศัพท์สื่อสารบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดสำหรับใช้ในการฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้แอปโทรศัพท์สื่อสารบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดในการฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้ามีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ได้แอปโทรศัพท์สื่อสารบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวกับการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้ในการให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อป้องกันการติดยาเสพติดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. กระตุ้นให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่ชุมชนได้พัฒนาสื่อที่บ้านที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางที่พึงประสงค์ต่อไป
3. เสริมสร้างแนวความคิดในการระดมทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นมาใช้ในการให้การศึกษาแก่ประชาชน

4. สนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐในการป้องกันยาเสพติด
5. สนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามของท้องถิ่น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าจำกัดอยู่ในขอบเขตของประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร และองค์ประกอบอื่น ๆ ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งรวมกลุ่มกันอยู่แล้วจากการจัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยกรมพัฒนาชุมชน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชนนอกโรงเรียนซึ่งรวมกลุ่มกันอยู่แล้วจากการจัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยกรมพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านหนองคู ตำบลธงธานี อำเภอร้อยเอ็ด และในหมู่บ้านนาเมือง ตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยคัดเลือกมาหมู่บ้านละ 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

3. ตัวแปรที่จะศึกษา ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีตัวแปรคือ

3.1 ตัวแปรต้น คือวิธีการฝึกอบรมโดยใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด

3.2 ตัวแปรตาม แยกออกเป็น

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องยาเสพติด

3.2.2 ความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมโดยใช้เทปโทรทัศน์

4. เนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาจากหลักสูตรตามแนวทางป้องกันยาเสพติดกลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษา ปีพุทธศักราช 2526 ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่อพื้นบ้าน หมายถึง สื่อหรือตัวกลางสำหรับการสื่อความหมายที่เป็นของท้องถิ่น หรือของพื้นบ้านซึ่งออกมาในรูปศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การละเล่นและวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านโดยทั่วไป
2. หมอลำ หมายถึง สื่อพื้นบ้านประเภทเพลงและละครของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีหลายประเภท เช่นลำพวน ลำซิ่งซู่ ลำหมู ลำเพลิน และลำฉญา ในการศึกษารั้วนี้ได้ใช้หมอลำประเภทลำเพลินเป็นเครื่องมือในการเสนอเนื้อหา การแสดงใช้ตัวละครหลายคนโดยแสดงตามเนื้อเรื่องหรือบทที่มีการเขียนเป็นเรื่องราวไว้ก่อนล่วงหน้า ตัวละครแสดงตามบทบาทที่ได้รับ ลักษณะการแสดงจึงมีทั้งบทว่า บทร้อง บทเจรจาเป็นลักษณะทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด หมายถึง เทปบันทึกภาพการแสดงสื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดเพื่อนำไปใช้ในการเสนอเนื้อหาเรื่องยาเสพติดกับกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียน
4. การฝึกอบรมโดยใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด หมายถึง กระบวนการฝึกอบรมที่ใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดเป็นสื่อหลักในการเสนอเนื้อหา หลังจากนั้นจึงให้ผู้เข้ารับการอบรมอภิปรายกลุ่มย่อยตามประเด็นที่เตรียมไว้ให้แล้วเสนอผลการอภิปรายกลุ่มย่อยต่อที่ประชุมใหญ่ ขั้นสุดท้ายเป็นการสรุปผลทั้งหมดจากวิทยากร โดยวิทยากรจะสรุปผลตามการอภิปรายของกลุ่ม ให้เนื้อหาเพิ่มเติม ให้ครูรูปภาพและแจกเอกสารอ่านประกอบ
5. ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายโดยการรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใดก็ตามทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจเมื่อเสพนานเข้าจะติดต้องเพิ่มปริมาณของยามากขึ้นทำให้สุขภาพทรุดโทรม
6. กลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียน หมายถึง เยาวชนนอกโรงเรียนซึ่งได้รวมกลุ่มอยู่แล้วจากการจัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยกรมพัฒนาชุมชน

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องยาเสพติด หมายถึง ผลด้านความรู้ ความเข้าใจที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับจากการฝึกอบรมโดยการให้แบบทดสอบ สื่อพจนานุกรมคำถาม เรื่องยาเสพติดซึ่งสามารถวัดออกมาได้โดยการให้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม หมายถึง ระดับความรู้สึของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมโดยการให้แบบทดสอบสื่อพจนานุกรมคำถาม เรื่องยาเสพติด

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิธีการให้แบบทดสอบสื่อพจนานุกรมคำถาม เรื่องยาเสพติดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิธีการให้แบบทดสอบสื่อพจนานุกรมคำถาม เรื่องยาเสพติด มีความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยขอแบ่งเป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าได้กล่าวในขอบเขตของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้าน เทปโทรทัศน์ ยาเสพติด และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนนอกโรงเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านได้กล่าวถึงสื่อพื้นบ้านหมอลำ และสื่อพื้นบ้านทั่วไปดังนี้

1. สื่อพื้นบ้านหมอลำ หมอลำเป็นสื่อพื้นบ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้รับความนิยมยกย่องแพร่หลายในท้องถิ่นแม้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จากการสำรวจเบื้องต้นสื่อพื้นบ้านประเภทละครและเพลง พบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคณะหมอลำประมาณ 992 คณะ มีศิลปินที่ประกอบอาชีพทางงานนี้ประมาณ 28,162 คน โดยแยกประเภทออกเป็นหมอลำเพลิน มีประมาณ 480 คณะ มีศิลปินประมาณ 14,459 คน หมอลำหมู่มีประมาณ 470 คณะ มีศิลปินประมาณ 13,490 คน และหมอลำกลอนมีประมาณ 42 คณะ มีศิลปินประมาณ 213 คน (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2525 : 7)

นอกจากหมอลำเป็นที่นิยมชมชอบของประชาชนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ในภาคเหนือ และภาคกลาง ยังมีคณะหมอลำปรากฏอยู่โดยทั่วไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หมอลำได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างเห็นได้ชัด

1.1 ความหมายของคำว่าหมอลำ จารุวรรณ ธรรมวัตร

(จารุวรรณ ธรรมวัตร 2525 : 1) ได้อธิบายความหมายของคำว่าหมอลำว่า คำว่าหมอ เป็นภาษาถิ่นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญในกิจการใดกิจการหนึ่งอย่างลึกซึ้ง เช่น หมอยาคือผู้ชำนาญในการประกอบยารักษาโรค หมอผีคือผู้ชำนาญในการที่ผี และหมอคาลคือผู้ชำนาญในการตัดตาลนำตาลไปขาย เป็นต้น

คำว่า ลำ มีความหมายหลายอย่างด้วยกัน เช่น ลำเป็นคำนามที่ใช้เรียกหนังสือผูกซึ่งกวีหรือนักปราชญ์โบราณจารึกเรื่องราวทางคติโลก คติธรรมไว้ หนังสือผูกคือใบลานซึ่งนำมาร้อยต่อกันเข้าเป็นผูกเพื่อประโยชน์ในการจารึก วิธีเก็บหนังสือผูกนั้นคนสมัยก่อนใช้ไม้ไผ่ขนาดพอเหมาะมาหั่นปล้องแล้วสอดหนังสือผูกไว้ภายในปึกผ้าไหมก๊อกริ จึงเกิดความนิยมเรียกหนังสือผูกกันว่า ลำ เช่นมีหนังสือผูกเรื่องพระเวสสันดร และเรื่องสินไชยก็จะเรียกว่าลำพระเวส และลำสินไชย เป็นต้น ฉะนั้นหมอลำในที่นี้จึงหมายถึงผู้เชี่ยวชาญการอ่านหนังสือผูกซึ่งสามารถจดจำว่าปากเปล่าได้อย่างคล่องแคล่ว ในอีกความหมายหนึ่ง ลำ หมายถึง ลักษณะของสิ่งที่ยาวเรียว เช่น ลำน้ำ ลำไผ่ ลำตาล และนอกจากความหมายดังกล่าวแล้ว จารุบุตร เรื่องสุวรรณ (จารุบุตร เรื่องสุวรรณ 2521 : 11) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ลำ ใช้เป็นคำกริยาที่ใช้ซึ่งหมายถึงการร้องท่อนองกลอนในหนังสือผูกซึ่งส่วนใหญ่เป็นนิทานหรือวรรณกรรมพื้นเมืองของภาคอีสาน

1.2 ประวัติความเป็นมาของหมอลำ หมอลำมีพื้นฐานและพัฒนา

หมอลำมีพื้นฐานและพัฒนา

ความนิยมฟังการอ่านหนังสือมีมากขึ้น จึงเกิดการจ้างผู้ที่สามารถอ่านหนังสือออกไปแสดงเป็นมหรสพ ทำให้เกิดสัมมาชีพขึ้นแล้วเรียกผู้ประกอบอาชีพนี้ว่า หมอลำ เหตุผลที่สนับสนุนการเกิดหมอลำตามนี้ขึ้น ก็คือมีท่านองค์เก่าแก่ท่านหนึ่งเรียกว่า ลำโไฮหนังสือ หรือลำอ่านหนังสือ (จารุวรรณ ธรรมวัตร 2525 : 1)

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ทัศนะว่า หมอลำน่าจะเกิดในรูปของวรรณกรรมมุขปาฐะ คือเกิดขึ้นจากการพรวบถ้อยถ้อยคำของชาวยุคสมัยใดก็ได้ให้มารับเครื่องเซ่นเพื่อขอความเป็นมงคลแก่ชีวิต ก็จะได้เห็นได้จากการรักษาโรคภัยไข้เจ็บด้วยวิธีลำผีฟ้า ลำสองและลำทรง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ทัศนะว่า หมอลำอาจพัฒนามาจากการเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาว และเชื่อว่าหมอลำเกิดมานานแล้วในภาคอีสาน

1.3 ประเภทของหมอลำ จารุวรรณ ธรรมวัตร (จารุวรรณ ธรรมวัตร 2525 : 4) ได้แบ่งหมอลำออกเป็นสอง ประเภทตามจุดหมายของการแสดงดังนี้

1.3.1 การลำเพื่อการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ เช่น ลำสอง ลำทรง ลำผีไท่ ลำผีฟ้า การลำแบบนี้เกิดจากความเชื่อในอำนาจลึกลับ เช่น ผีสงเทวอารักษ์ อาจให้ผีให้ร้ายแก่มนุษย์ได้ ประกอบกับชาวบ้านต้องเผชิญกับโรคภัยไข้เจ็บอยู่เสมอจึงคิดว่าอาการป่วยไข้เกิดจากการทำผิดผี จึงมีการลำเพื่อเชิญผีลงมารับเครื่องเซ่นและขอให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บ หมอลำประเภทนี้จะใช้การลำเป็นยารักษาโรค ในการลำหมอลำจะมีคนเกี่ยวหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างคนป่วยกับผี พิธีจะเริ่มจากการไหว้ครูตั้งแต่เครื่องเซ่น เสร็จแล้วหมอลำจะเชิญผีลงมารับเครื่องเซ่น ขอร้องให้บอกวิธีแก้ไขความเจ็บป่วย

1.3.2 การลำเพื่อความบันเทิงหรือลำเพื่อเป็นมหรสพ
การลำเพื่อความบันเทิงสามารถแบ่งแยกตามลักษณะการแสดงได้ดังนี้

1.3.2.1 จำพื้น เป็นการล่าแบบดั้งเดิมปัจจุบันไม่นิยมแล้ว การล่าพื้นคือการล่าเพื่อเอาเรื่องตามพงศาวดารประวัติศาสตร์และนิทานพื้นบ้าน โดยผู้ล่าจะรักษาเรื่องราวในหนังสือผูกไว้ให้คงเดิมมากที่สุด ในการล่านั้นไม่มีพิธีกรรมมากแสดงที่ไหนและเวลาใดก็ได้ เวทีไม่จำเป็นต้องการแสดง หมอลำมีเพียงคนเดียวแสดงโต้ตอบบทบาทตามท้องเรื่อง อุปกรณ์ในการแสดงที่ใช้คือผ้าขาวม้า หากเหตุการณ์ในท้องเรื่องมีการสู้รบ หมอลำก็จะใช้ผ้าขาวมาสอดเข้าหว่างขาเพื่อสมมุติว่าเป็นม้า ถ้าตอนใดมีการลงเรือก็ใช้ผ้าขาวมาทำเป็นเรือ กลอนลำพื้นส่วนใหญ่เป็นกลอนเล่าขานกลอนขบขันตบหัว "จักกล่าวกล่าปางก่อนโพธิญาณ ปางเมื่อเหียวสงสารก็สงเวรนำผู้..."

1.3.2.2 ลำกลอน เป็นการล่าที่วิวัฒนาการจากลำพื้นเมื่อความนิยมในการฟังลำพื้นมีมากขึ้นทำให้เกิดการแข่งขันประชันว่าใครจะลำได้เสียงดีไพเราะจับใจ ทำให้เกิดการจ้างหมอลำสองคนให้มาลำประชันกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากให้คู่ต่อสู้เป็นชายและหญิงจะใคร่ สราคดีในการฟังมาก ผู้ลำจึงต้องชวนชวรายเลือกกลอนลำที่ดีมีประโยชน์ มีความหมายสามารถหักล้างคู่ต่อสู้ทั้งในลำกลอนโวหารพรรณนาหรือการเกี่ยวพาราสี หมอลำประเภทนี้ปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ในการลำกลอนมีการแสดงบนเวทีสูงพอควรแต่ไม่กว้างนัก หมอลำมีสองคนคือฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย หมอลำสองคน การแต่งกายของหมอลำกลอนในสมัยก่อนฝ่ายหญิงนุ่งผ้าซิ่นไหม เสื้อคอกลมแขนสามส่วน ฝ่ายชายนุ่งผ้าโสร่งไหมลวดลายสวยงามมากใส่เสื้อโปนคอกลมแขนสั้น ไม่สวมรองเท้า ต่อมาในสมัยจอมพลแปลก พิบูลสงคราม หมอลำฝ่ายชายแต่งกายด้วยชุดสากล หมอลำหญิงแต่งกายสวมชุดกระโปรงตามสมัยนิยม หมอลำกลอนจะมีหมอลำประจำตนตระเวนแสดงตามที่มีผู้จ้างทำให้ไปแสดง

ขั้นตอนการแสดงลำกลอนเริ่มจากหมอลำชายลำไหว้ครูประกาศศรัทธาให้ผู้ฟังทราบว่าใครจ้างมาลำในคืนนี้ ลำเนื่องในงานอะไร ใครเป็นคู่ต่อสู้ในคืนนี้ ต่อจากนั้นหมอลำชายจะลำเชิญหมอลำฝ่ายหญิงให้ลงมาโต้ตอบประชันฝีมือปากกัน หมอลำฝ่ายชายเป่ากลองจนจบ ต่อจากนั้นฝ่ายหญิงเริ่มลำในลักษณะเดียวกันกับฝ่ายชาย

หลังจากนั้นการเล่าจะเพิ่มรสชาติขึ้นเรื่อย ๆ จากการเล่าชักถามประวัติก่อน ทดสอบสติปัญญาความสามารถของแต่ละฝ่ายจนเป็นที่พอใจแล้ว จึงเริ่มเกี่ยวพาราสักกั ในตอนเล่ากลอนเกี่ยวพาราสักกันี้ผู้ฟังที่พอใจอาจแสดงอารมณ์ร่วมโดยการกล่าวคำพูดแทรกขึ้น หรือข้อความสั้น ๆ ที่สามารถเรียกเสียงฮาหรือเสียงหัวเราะจากผู้ฟังอื่น ๆ ได้ คำพูดแทรกนี้เรียกว่า "สอย"

1.3.2.3 **ลำซิ่ง** เป็นการเล่าที่พัฒนามาจากกลอน โดยสร้างเทคนิคในการเล่าให้น่าสนใจ ผู้แสดงมีสามคนเกิดความขัดแย้งกันในเรื่องความรัก ซึ่งอาจจะเป็นหญิงหนึ่งคนกับชายสองคน หรือชายหนึ่งคนกับหญิงสองคนแย่งชิงความรักกัน หากเป็นความรักระหว่างหญิงสองคน ชายหนึ่งคนเรียกว่า ลำซิ่งชาย ที่นิยมเล่ากันมากเป็นความรักระหว่างหญิงหนึ่งคนกับชายสองคน ซึ่งเรียกว่าลำซิ่ง ในลำซิ่งซุ่มมอลำ ฝ่ายชายทั้งสองคนจะต้องแสดงความรู้ ความสามารถและความดีประชันกันโดยใช้กลอนลำพรรณนาให้มอลำฝ่ายหญิงตัดสินใจว่าจะมอบความรักให้แก่ใคร

1.3.2.4 **ลำหมู** เป็นการแสดงมอลำที่ได้รับอิทธิพลมาจากลิเก ในการลำหมูจะมีผู้แสดงหลายคนเป็นหมู่ สวมบทบาทแสดงตามท้องเรื่องซึ่งเรื่องที่นำมาแสดงนั้นอาจเป็นนิทานพื้นบ้าน วรรณคดีอมตะ และอาจผูกเหตุการณ์เป็นโครงเรื่องที่เร้าใจชวนให้ติดตาม หมอลำหมูจะแสดงบนเวทีที่มีลักษณะกว้างใหญ่ มีฉากตกแต่งให้เหมาะสมตามบรรยากาศในท้องเรื่อง ผู้แสดงแต่งตัวแบบลิเก ทุกประการแตกต่างเพียงการร้องเป็นแบบมอลำเท่านั้น ความสนุกในการฟังลำหมูมีชั้นอยู่กับการลีลาในการลำเท่านั้น ต้องอาศัยเนื้อเรื่องที่สนุกสนานตื่นเต้นชวนให้ติดตามด้วย คนตรีที่ใช้ประกอบด้วยแคน ขึง และกลอง

1.3.2.5 **ลำเพลิน** เป็นการแสดงลำหมูที่พัฒนาตัวเองตามความนิยมในการฟังเพลงลูกทุ่ง ขอบเขตต่างระหว่างลำหมูกับลำเพลินคือจังหวะของลำเพลินรวกเร็วสนุกสนาน การแต่งกายคล้ายกับนักร้องลูกทุ่ง คือหมอลำฝ่ายชายสวมกางเกงขาสั้นตามสมัยนิยม หรือกางเกงสามส่วนแบบลิเก หมอลำฝ่ายหญิง

นุ่งกระโปรงหรือกางเกงขาสั้นสวมหอบบูท การพ่อนประกอบการค้าเลียนแบบการ
เต้นรำสมัยใหม่ คนตรีที่ใช้ประกอบเป็นเครื่องดนตรีสากลประสมกับดนตรีพื้นบ้าน
เช่น กีตาร์ ออร์แกน ทรัมเป็ต กลองหอย และแคน เป็นต้น ลำโพงเล่นทุกขณะ
ต้องโชว์เพลงลูกทุ่งประมาณหนึ่งถึงสองชั่วโมงก่อนที่จะแสดงหมอลำตามเนื้อเรื่อง
ตัวอย่างกลอนลำเพลิน

โอ เก นาย จิงว่าเบิกตากังแจ่งสว่างนิรันดร
อย่าฟ้าวหนีเมื่อนอนก่อนอนางแท้เอย
จักกล่าวยังอืแกวคาลานลูกศิษย์ทานฤา
อนางมีความสุขอยู่สบายมีอัน
ยามเมื่อเน้านอนเล่นแลไปเห็นยังกะวาว
วันนี้แกวหนามาไมยิ่นเยียมพอกอย
ยืนอยู่ชานมนนอยงอยชานเหลียวเบิ่ง
บาวกะลงสู่พื้น เอื้อนอืแกว แม่นบ นานละบนาน

1.3.2.6 ลำัญญา เป็นกลอนลำชนิดหนึ่งที่หมอลำฝ่ายหญิงและชาย
โต้ตอบกันเป็นฉกฉาบทั้งแค้นจนจบ การลำแบบนี้ผู้ลำไ้ก็ต้องมีความรู้ความสามารถ
มีไหวพริบดี จกจำคำกลอนฉกฉาบโต้ตอบคู่ลำได้ทันทีทันควัน ในการลำฉกฉาบจะเริ่ม
จากหมอลำฝ่ายชายบูชาครูแนะนำตัวเองทูลผู้ฟัง ทักทายถามข่าวคู่ลำ และลำเชิญ
ฝ่ายหญิงให้มาประกรรมเสริจแล้วฝ่ายหญิงจะลำคำถามขึ้นตอนเหมือนกับฝ่ายชาย
การแต่งกายของหมอลำ ฝ่ายชายเต็มชุดผ้าโสร่งใหม่ ใส่เสื้อดำ ปัจจุบันแต่งตาม
สมัยนิยม หมอลำฝ่ายหญิงนุ่งไหม ใส่เสื้อตามสมัยนิยม การลำไม่ต้องยกเวทีหรือ
ปลูกร้านแะจะอยู่เสื่อไ้หนึ่งลำบนลานบ้านหรือลานวัด สำหรับคนตรีที่ใช้ประกอบก็ถือแคน
โดยจะเป่าทำนองช้า ๆ สม่่าเสมอจังหวะเดียวตลอด นอกจากแคนแล้วยังมีกลอง
โพน พิณ และฉาบ

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของหมอลำทอสังคมอีสาน หมอลำเป็นศิลปการแสดงที่มีคุณค่ายิ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จารุวรรณ ชรรมวัตร (จารุวรรณ ชรรมวัตร 2525 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า หมอลำเป็นศิลปการแสดงที่รับใช้ชีวิตของคนอีสานทั้งในยามสุขและทุกข์ โดยบทบาทของหมอลำจะเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสังคม เช่น สมัยก่อนอีสานประสบปัญหาความยากลำบาก หมอลำได้เข้ามาเป็นบทบาทในการบำเพ็ญกุศล นอกจากนั้นยังมีบทบาทในการสร้างเสริมสติปัญญาโดยให้ความรู้เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลทั่วไป ดังนั้นถ้าจำแนกประโยชน์ของหมอลำจะได้ดังนี้ (กรมศิลปากร 2521 : 41 - 42)

1.4.1 ให้ประโยชน์ในด้านความรู้ความบันเทิง เนื้อเรื่องที่น่าสนใจ แสดงหมอลำส่วนใหญ่ใช้วรรณคดีเก่า ๆ เรื่องเกี่ยวกับศาสนา ประวัติศาสตร์ไทย และมีการสอดแทรกคติธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ สุภาษิต ฉะนั้นการแสดงย่อมมีผลต่อจิตใจของผู้ชมและผู้ฟัง สามารถซึมซับหรือชักจูงให้เกิดความรู้โดยไม่รู้สึกตัว นอกจากนี้ยังมีบทกลอนชวนให้ตอบประการมกกัน หรือแม้กระทั่งการเกี่ยวพาราสี ทำให้ผู้ชมครึกครื้น จึงนับได้ว่าให้ประโยชน์ทางวรรณคดี ประวัติศาสตร์ ศาสนา และภาษาถิ่น

1.4.2 ให้ประโยชน์ในด้านช่วยรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น กล่าวคือการที่ผู้ชมในท้องถิ่นมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้แสดงออกซึ่งความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ อย่างเดียวกัน ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ภาษา และลักษณะการแต่งกายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สะท้อนออกมา ฉะนั้นรูปแบบของศิลปการแสดงสื่อพื้นบ้านหมอลำจึงเป็นหลักฐานที่ทำให้ทราบถึงจารีตประเพณี รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษ อาจกล่าวได้ว่าการแสดงออกของศิลปะชนิดนี้เป็นการช่วยสืบทอดมรดกของอีสานให้คงอยู่สืบไป

1.4.3 ให้ประโยชน์ต่อผู้แสดง กล่าวคือผู้แสดงหมอลำ หมอแคน ต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างมากในการเรียนรู้และท่องจำวรรณคดีหรือคำกลอนต่าง ๆ หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันต่อเหตุการณ์ เพราะบางครั้งหมอลำต้อง

ปะทะการกันโดยไม่ได้เตรียมเนื้อร้องมาก่อนเลยจึงต้องใช้ปฏิภาณ ไหวพริบและจะต้องมีความรู้แตกฉาน

1.4.4 ให้ประโยชน์ต่อวงการอื่น การแสดงหมอลำยังมีส่วนช่วยวงการอื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์ได้ควบ เช่น ช่วยในการเผยแพร่การวางแผนครอบครัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยชักจูงให้ชาวบ้านมาทำหมัน นอกจากนี้เคยช่วยในการโฆษณาชวนเชื่อให้ปฏิบัติ หรือต่อต้านการกระทำต่าง ๆ ได้ เช่น การใช้โฆษณาชวนเชื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ เป็นต้น ดังตัวอย่างเนื้อความที่เกี่ยวกับการ เมืองและการวางแผนครอบครัวที่ปรากฏอยู่ในกลอนลำตามลำดับ ดังนี้

<p>(1) โอ...เคื่อนายฟังเคื่อไท่ไทยหม่สาธุชน
แนวหงส์เชื้อไทยแลนด์แคว้นถิ่น
มันหากแลงเหยียบย่ำทำลาย
บวรมีดงเกล้าชาวไทย
บานใจไค้ทหารไทยกล้าเก่ง
รักเมืองไทยยิ่งชีพชีวี
เป็นตายไค้ทหารไทยมีดอย
ยามนี้มีไชยามสงบ
เหยียบย่ำความเป็นอธิปไตย
คือเคื่อป่าสามัคคีกันไว้ก่อน
คิดกว้าง ๆ กันแนคนไทย</p> <p>(2) ลูกมากนี้จะยากจน
ลูกน้อยนั้นจะสบาย
ผู้ชายนะคุณผู้ชาย
ลูกมากแสนลำบากจริง ๆ
ผู้เป็นเจ้าถ้าทำไค้ยิ่งดี</p> | <p>ฟังเบิ่งความสับสนกลุ่มชนเจริญแล้ว
แคนเสรีสูงเข้าในวงล้อมหม่แคง
ไทยก็หนุนกวากกลางญวนพ่ายมายหนี
ช่วยซจักผองภัยไทยรอกพันคนพาล
แมนสิเร้งทุกคานมีย่านหย่อนไผ
ช่วยยกนอพงพาราฝ่ายประชารวมเย็น
ถอยบไค้อีกแล้วมีแก้ทั้งคอดี
ญวนขยายแนวรบ รอบแคว้นแดนไทย
พี่น้องพองไทยจงรวมใจรวี
ให้สังวรว่าไ้เป็นภัยฮ้ายใหญ่หลวง
อย่าละมัวนอนใจ เฝ้าไทยสิฟังม่าง ๆ
มีลูกหลายคนจะจนหัวใจ
ไม่อย่ามีลูกหลายให้วางแผนครอบครัว
ไปรูกเห็นใจพวกคุณผู้หญิง
ถ้าเห็นใจผู้หญิงให้วางแผนครอบครัว
จะให้ลองอีกที่ถ้าคุณทำจริง</p> |
|--|---|

คุณผู้หญิงทำไถ่คือกันทั้งสองฝ่าย
นั้นละนาวอนามีลูกสองคนพอกินา

หญิงและชายนั้นทำไถ่อยู่แล้ว
มีสองสามคนพอดีเลี้ยง

2. สื่อพื้นบ้านทั่วไป ในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย สื่อพื้นบ้านยังมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารให้ความรู้แก่ประชาชน และเข้าถึงจิตใจประชาชนเป็นอย่างมากจนบางครั้งในบางท้องที่สื่อมวลชนที่ทันสมัยไม่สามารถที่จะเข้ามาทดแทนสื่อพื้นบ้านเหล่านี้ได้ เช่น ในเรื่องความเชื่อทางศาสนา จารีตประเพณี จริยธรรม ตลอดจนคุณค่าทางสังคมและการสืบทอดทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523 : 6)

มณี พยอมยงค์ (มณี พยอมยงค์ 2513 : 38 - 49) ได้กล่าวว่า ในอดีตที่ผ่านมา ทางภาคเหนือมีสื่อพื้นบ้านประเภทละครอย่างหนึ่งซึ่งเรียกว่า ควาซอ ใ้คนำเรื่องราวทางพุทธศาสนามาสอดแทรกในการแสดงด้วย เช่น ควาซอที่แสดงเรื่องเจ้าสุวัตนางบัวคำ มีเนื้อความตอนหนึ่งกล่าวไว้ดังนี้

พรานป่าบาปหนา ลวกลายเสียหั้น หอคมมูเตรงร้าย
ครั้นมันคับจิต ก็ไปแคว้นค่าย ลงสู่หอนอบาย สู่หอนรก
เป็นที่จำหมาย บัซคายบคาย เนอนาย นองหลา
ยอนบาปกรรม อันมันไ้ฆ่า กรรมจึงตามติด

ความหมายของควาซอในเนื้อความที่ยกมานี้อธิบายถึงเรื่องกรรมสนองกรรม หลังจากนางบัวคำไ้ฆ่านายพรานตาย เพราะโกรธที่นายพรานยิงเจ้าสุวัตตาย นางบัวคำก็ไ้พูดว่าเป็นกรรมสนองกรรม พรานผู้ทำบาปจึงตายและตกนรกไป

และในสื่อพื้นบ้านควาซอเรื่องเจ้าสุวัตนางบัวคำ ยังมีเนื้อความเกี่ยวกับจารีตและประเพณีโดยกล่าวถึงปัญหาความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างหญิงกับชายว่า หญิงกับชายถ้ายังไม่ไ้แต่งงานกันให้เรียบร้อยควรรออยู่หากัน ซึ่งเป็นการสอนให้รู้จักระมัดระวังตนเอง คนไทยในสมัยก่อนจึงถือประเพณีกันอย่างเคร่งครัด ฝ่ายหญิงถือว่าพรหมจารี

เป็นสิ่งต้องรักษาไว้ถึงชีวิตจึงควรรักษามรดกสงวนไว้ ส่วนฝ่ายชายต้องระมัดระวังอย่าไปผิดเบี่ยงเบนซึ่งอาจสร้างความอับอายอับอายเสียคน เป็นคน

ส่วนทางภาคใต้ หนังสือเล่มนี้เป็นสื่อพื้นบ้านที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรักและ
ความเชื่อของประชาชนมาก หนังสือเล่มนี้ได้ออกมาโดยผ่านตัวหนังสือเฉพาะ
อย่างยิ่งตัวละครที่ชื่อไอ้เห้ง และไอ้แก้วแล้วประชาชนจำได้เมื่อหนังสือเล่มนี้แสดง
จะนำมาเล่าสู่กันฟังอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนังสือเล่มนี้ให้แนวคิดและความรู้แก่
ประชาชนควย (บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ 2522 : 8)

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่าสื่อพื้นบ้านทั้งในภาคเหนือ ภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ถ้าเป็นสื่อที่มีบทร้อง บทพูด บทเจรจา
นอกจากให้ความสนุกสนานและการบันเทิงแล้วยังสอดแทรกคติธรรมหรือแบบอย่าง
ประเพณี หรือวิธีประพฤติปฏิบัติซึ่งถือเป็นจารีตของไทยเอาไว้ด้วย

สื่อพื้นบ้านมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมกระบวนการทางการศึกษา
และการพัฒนาอื่น ๆ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี กล่าวว่า สังคมไทยนั้นมี
ปัญหามากมาย หากประมวลปัญหาที่สำคัญของสังคมไทยแล้วจะมีปัญหาที่เกี่ยวข้อง
การเมือง การปกครอง การป้องกันประเทศชาติ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการศึกษา
และปัญหาสังคม ปัญหาเหล่านี้วัฒนธรรมพื้นบ้านจะมีส่วนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐานของสังคม
ไทยได้ (มาโนช กงกะนันท์ 2520 : 4)

1. ประเภทของโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กรมวิชาการ (วารสารจันทร์เกษม 2513 : 87 - 88) ได้แยกโทรทัศน์ที่ใช้ในการศึกษาออกเป็นสองประเภท คือ โทรทัศน์การศึกษา และโทรทัศน์การสอน

1.1 โทรทัศน์การศึกษา (educational television) อาจส่งออกอากาศโดยสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเอง หรืออาจอาศัยสถานีโทรทัศน์เพื่อการบันเทิงและธุรกิจก็ได้ เป็นการให้การศึกษอย่างกว้าง ๆ แก่ประชาชนที่สนใจทั่วไป

1.2 โทรทัศน์การสอน (instructional television) อาจนำมาใช้ในการเรียนการสอนหลายวิธี เช่น ใช้สาธิตการสอนบางอย่างที่นักเรียนเข้ามาดูใกล้ ๆ พร้อมกันไม่จำเป็นต้องไปปรากฏภาพบนจอโทรทัศน์ หรือใช้เพื่อบันทึกภาพ บันทึกกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนไว้แล้วนำมาวิจารณ์ภายหลังเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น หรือบันทึกการสอนของครูไว้แล้วนำมาสอนนักเรียน ในการใช้โทรทัศน์การสอนอาจจะเสนอได้ทั้งในระบบวงจรเปิดหรือระบบวงจรปิดแล้วแต่ขอบข่ายของงาน แต่โดยทั่วไปแล้วนิยมส่งในระบบวงจรปิดเพราะการจัดทำสะดวกค่าใช้จ่ายถูก

กอร์ดอน (Gordon. 1965 : 3) ได้ให้ความหมายโทรทัศน์วงจรปิดไว้ว่า หมายถึง การส่งโทรทัศน์ในขอบเขตบริเวณจำกัด ซึ่งไม่อาจรับได้ทั่วไป การส่งในระบบโทรทัศน์วงจรปิดนี้ โดยปกติจะส่งผ่านสายเคเบิล แต่อาจส่งออกอากาศในขอบเขตจำกัดได้ด้วยเครื่องส่งที่มีกำลังส่งขนาดเล็ก ๆ ก็ได้ หรืออาจจะส่งภาพไปทางสายหนึ่ง แล้วส่งเสียงแยกไปอีกระบบหนึ่งก็ได้ เกี่ยวกับวิธีการส่งโทรทัศน์วงจรปิดนี้ บราวน์ (Brown. 1963 : 318) ได้แบ่งเอาไว้เป็นสามแบบคือ แบบทอสายจากกล้องถ่ายไปยังเครื่องรับใกล้ ๆ เพียงเครื่องเดียว แบบทอสายเคเบิลจากกล้องถ่ายเข้าเครื่องส่ง จากเครื่องส่งมีสายทอออกไปยังเครื่องรับหลายเครื่องและแบบส่งโดยคลื่นไมโครเวฟ (Microwave)

2. ส่วนประกอบของเครื่องเทปโทรทัศน์ เครื่องเทปโทรทัศน์มีส่วนประกอบสำคัญสองส่วนคือ เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ เป็นอุปกรณ์ที่สามารถบันทึกได้ทั้งสัญญาณภาพและสัญญาณเสียงลงในแถบแม่เหล็กชนิดพิเศษ และสามารถเปิดชมได้ (Dale. 1969 : 354) ส่วนประกอบประการที่สองคือ เทปโทรทัศน์เป็นแถบแม่เหล็กที่ออกแบบสำหรับ

บันทึกทั้งสัญญาณภาพและสัญญาณเสียง มีทั้งแบบบันทึกภาพสีและขาวดำ ขนาดของ เทปโทรทัศน์มีตั้งแต่ครึ่งนิ้ว หนึ่งนิ้ว และสองนิ้ว แต่ที่นิยมใช้ในการศึกษามีขนาด ครึ่งนิ้วและหนึ่งนิ้ว (Klein George and Hockly, Jefferey. 1972 : 9)

3. คุณค่าและประโยชน์ของเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เทปโทรทัศน์ได้ เข้ามามีบทบาทในวงการต่าง ๆ ทั่วโลก แม้กระทั่งในวงการศึกษาก็เป็น อย่างดี (เปื้อง ภูมิ 2504 : 43 - 44) ได้กล่าวว่าเทปโทรทัศน์เป็นอุปกรณ์ที่ทำให้ เกิดมิติใหม่ในวงการศึกษาก็เพราะเทปโทรทัศน์ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการคือ (Ford Foundation. 1961 : 9)

- 3.1 สามารถบันทึกภาพได้จากห้องแสดงโดยไม่จำกัดเวลา
- 3.2 สามารถเปิดเล่นได้โดยไม่จำกัดเวลา ทำให้สะดวกในการจัด การการสอน
- 3.3 สามารถอัดลอกเป็นจำนวนมาก ๆ ได้
- 3.4 สามารถเก็บรวบรวมบทเรียนเหล่านั้นมาพิจารณาข้อบกพร่องและ ปรับปรุง
- 3.5 สามารถบันทึกเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพของครูหรือนักเรียนโดยการ นำมาวิเคราะห์หาค่าผลเปรียบเทียบระหว่างครั้งแรกและครั้งหลังได้
- 3.6 สามารถดัดแปลงนำมาใช้ใหม่ได้
- 3.7 ราคาถูก

วาสเช (Vasche 1966 : 19) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงประโยชน์ในการ นำเทปโทรทัศน์มาใช้ในการสอนว่าสามารถใช้สอนได้ทั้งข้อเท็จจริงและความคิดรวบยอด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเพิ่มสูงขึ้นเพราะโทรทัศน์ช่วยกระตุ้นให้นักเรียน กระทำกิจกรรมสร้างสรรค์และสามารถสนใจให้นักเรียนอยากเรียน

4. ขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์ การผลิตรายการโทรทัศน์โดยทั่วไป มีอยู่ 10 ขั้นตอน ดังนี้คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ม.ป.ป. : 1 - 9)

4.1 การกำหนดเนื้อหา การกำหนดเนื้อหาจะช่วยให้ทราบขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาว่าต้องการให้ครอบคลุมถึงอะไรบ้าง เช่น ถ้าต้องการกล่าวถึงเรื่องยาเสพติด ซึ่งมีหลายชนิดแต่ต้องการศึกษาเฉพาะเรื่องฝิ่น เป็นต้น

4.2 การวางแผนการผลิต เมื่อได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาแล้วขั้นต่อไปจึงเป็นการวางแผนการผลิตซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ การพิจารณารูปแบบของการเสนอเนื้อหาที่มีหลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย สนิทนา อภิปราย หรือการเสนอในรูปแบบของละคร ตลอดจนการกำหนดหรือเลือกสถานที่เพื่อถ่ายทำ โดยทั่วไปขั้นวางแผนเป็นขั้นที่กำหนดขึ้นว่าจะทำอะไรบ้าง และทำอย่างไร

4.3 การจัดทำบท การเขียนบทโทรทัศน์เป็นงานเขียนที่ผิดแผกไปจากงานเขียนประเภทอื่น ๆ โดยมุ่งสร้างภาพพจน์ให้แก่คณะผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ บทโทรทัศน์ที่เขียนขึ้นจะได้รับการแปลงออกมาเป็นรายการโทรทัศน์และเป็นรายการโทรทัศน์ที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยทั่วไปรูปแบบของบทโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว แต่ต้องสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนบทและผู้ผลิตรายการได้ตกลงกัน (รัชชัย ผลเพิ่ม 2526 : 1 - 4)

4.4 การปรับปรุงแก้ไขบท รายการโทรทัศน์นั้นจะมีความสมบูรณ์เพียงใดขึ้นอยู่กับบทที่เขียนส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขบทโทรทัศน์ก่อนนำไปใช้จริงจึงมีความจำเป็น ทั้งนี้เพื่อพิจารณาความที่เขียนขึ้นสอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ของการผลิตรายการหรือไม่

4.5 การกำหนดนักผู้ร่วมรายการ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ ได้มีโอกาสเตรียมตัวหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือทำการซักซ้อมก่อนการบันทึกรายการ

4.6 การเตรียมวัสดุรายการที่จำเป็น เช่น เตรียมงานกราฟิก เทปโทรทัศน์นอกสถานที่ ภาพยนตร์ สไลด์ เสียงประกอบ ฉาก แสง เป็นต้น

4.7 การบันทึกรายการ เป็นการนำวัสดุรายการที่ได้เตรียมไว้ รวมทั้งผู้ร่วมรายการผลิตมาบันทึกเทปโทรทัศน์ ซึ่งจัดขึ้นในห้องบันทึกรายการ (studio) หรือถ่ายทำนอกสถานที่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้น ๆ

4.8 การคัดลอก การคัดลอกอาจจะอยู่ในขั้นเตรียมวัสดุรายการก็ได้ แต่ในที่นี้หมายถึงการคัดลอกรายการที่ได้บันทึกรายการไปแล้ว เพื่อหาความสมบูรณ์ของ เทปโทรทัศน์อีกครั้งหนึ่ง

4.9 การทดสอบประสิทธิภาพ เมื่อได้เทปโทรทัศน์ที่ผลิตตามขั้นตอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว สิ่งที่จะต้องพิจารณาคือได้ก่อนนำไปใช้จริงหรือเข้าสู่การผลิตจำนวน มากนั้น คือการทดสอบประสิทธิภาพเพื่อหาความสมบูรณ์หรือพิจารณาข้อบกพร่อง ถ้า พิจารณาแล้วมีข้อบกพร่องก็อาจจำเป็นต้องทำการบันทึกรายการหรือคัดลอกใหม่ตามขั้นตอน ที่กล่าวมาแล้ว

4.10 การปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายเมื่อผ่านการทดสอบ ประสิทธิภาพของเทปโทรทัศน์มาแล้ว

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ในการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้กล่าวถึง ความหมาย ของยาเสพติด ยาเสพติดที่กำลังเป็นปัญหของประเทศไทย การใช้ยาเสพติดในชนบท การใช้ยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน และแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติด ดังนี้

1. ความหมายของยาเสพติด การให้ความหมายของยาเสพติดมีไว้ใน ลักษณะต่าง ๆ กันตามทัศนะของหน่วยงานและวิชาชีพ สำหรับความหมายตามกฎหมาย (อรนุช พัวพันกุล 2526 : 67) ยาเสพติด หมายถึงยาหรือสารเคมี หรือวัตถุ ชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าไปไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีใดก็ตาม ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ส่วนความหมายขององค์การอนามัยโลก (Brawn. 1961 : 33) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงสิ่งที่ก่อให้เกิดพิษเรื้อรังและก่อความ เสื่อมโทรมต่อผู้เสพและสังคม โดยสรุปแล้วยาเสพติดก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกายและ จิตใจ โดยสังเกตได้จากลักษณะสำคัญสามประการ

1.1 ผู้เสพยามีความต้องการเสพยานั้นตลอดเวลา แสดงออกทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ

1.2 ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณของยาที่ใช้เสพให้มากขึ้นเรื่อย ๆ ตามระยะเวลาที่ผ่านมา

1.3 ผู้ใช้นี้เป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพ

2. ยาเสพติดที่กำลังเป็นปัญหาของประเทศไทย ยาเสพติดที่กำลังเป็นปัญหาของประเทศไทยสามารถแยกออกตามฤทธิ์ของยาพอสังเขปได้ดังนี้

2.1 ประเภทฝิ่นและอนุพันธ์ของฝิ่น ยาเสพติดประเภทแรกที่สำคัญมีอยู่ 3 ชนิด กล่าวคือ ชนิดแรกคือฝิ่น ฝิ่นเป็นพืชล้มลุก ชอบขึ้นในที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณสามพันฟุต ฝิ่นประกอบด้วยสารประกอบต่าง ๆ หลายชนิด อาทิเช่น แป้ง น้ำตาล ไขมัน และแอลคาลอยด์ ซึ่งเป็นสารประกอบที่สำคัญที่สุด แอลคาลอยด์มีมากกว่า 40 ชนิด แต่ที่มีประโยชน์และใช้มากในทางการแพทย์มีสามชนิด คือ มอร์ฟีน โคเคอิน และปาปาเวอริน ฤทธิ์ของฝิ่นที่ทำให้เสพติดได้และเป็นปัญหาทางสังคมปัจจุบันเป็นฤทธิ์จากแอลคาลอยด์ (alkaloid) ชนิดที่สองคือ มอร์ฟีน เป็นอัลคาลอยด์ที่ได้จากฝิ่นมีฤทธิ์แรงกว่าฝิ่นแปดถึงสิบเท่า ทางทางการแพทย์ใช้เป็นยาระงับปวดที่ไผลที่สุด แต่เนื่องจากเสพติ่ง่ายกฎหมายจึงควบคุมให้เป็นยา เสพติคประเภทที่สองซึ่งมีขายเฉพาะผู้มีใบอนุญาตมียาเสพติดประเภทที่สองได้ และขายโดยกองควบคุมวัตถุเสพติด ยาเสพติดชนิดสุดท้ายในประเภทนี้ก็คือ เฮโรอีน เฮโรอีนเป็นสารสังเคราะห์ที่ได้จากมอร์ฟีน และสารเคมียาเสพติดประเภทที่สี่ มีทั้งชนิดเกล็ดและผง ชนิดเกล็ดที่มีสีคล้าย ๆ กินลูกวังหรือสีปนม่วงแกม ผู้เสพมักจะเรียกว่าเฮโรอีนเบอร์สาม ส่วนเฮโรอีนที่มีลักษณะเป็นผงซึ่งมีฤทธิ์รุนแรงมากผู้เสพเรียกว่าเฮโรอีนเบอร์สี่

2.2 ประเภทยานอนหลับและกล่อมประสาท ยากลุ่มนี้มีหลายชนิดแต่ที่เป็นปัญหาในวัยรุ่นของเราคือ เซโคโนล (seconal) หรือเซโคบาร์บิทัล (secobarbital) ซึ่งผู้เสพเรียกกันว่าปัสางแดงหรือเหล้าแดง ทางทางการแพทย์มีงานไว้มากสำหรับคนไข้บางประเภทเพื่อทำให้หลับ เนื่องจากฤทธิ์ยาทำให้ผู้เสพมีความกล้าสามารถทำอะไรก็ได้ในขณะที่ถูกคลุกปิดไม่ทำปรากฏว่าผู้เสพยานี้นอกจากเป็นวัยรุ่นแล้วผู้ทำงานกลางคืนเช่นพวกพาร์คเอนอร์กิตยานี้ไม่น้อย

2.3 ประเภทยาระกุนประสาท ยาระกุนประสาทที่เป็นปัญหา ถือเป็นอันตรายใหม่ของประเทศไทยในขณะนี้คือแอมเฟตามีน หรือที่รู้จักในนามยาบ้า ยาชยัน ยาเสพติดประเภทนี้มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลาง ผู้ที่ใช้นี้ในทางที่ผิด มักใช้เป็นยาแก้ปวด ช่วยเพิ่มกำลังหรือใช้เพื่อความอ่อน ซึ่งเป็นการใช้ยาในทางที่ก่อให้เกิดโทษ นอกจากนี้นักกระตอมยังเป็นพิษอันตรายหนึ่งแก่สารจากใบกระท่อม มีฤทธิ์ในทางกระตุ้นประสาทเช่นกัน

2.4 ประเภทออกฤทธิ์หลายอย่าง ยาเสพติดประเภทนี้เมื่อผู้เสพ เสพเข้าไปแล้วจะออกฤทธิ์ทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และหลอนประสาท ที่สำคัญ และกำลังเป็นปัญหามากในท้องถิ่นชนบทไทยคือกัญชา

2.5 ประเภทสารจำพวกโอโรเซเหย ลักษณะของสารกลุ่มนี้เป็นสาร ประกอบอินทรีย์เคมี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นน้ำมัน ฤทธิ์ของสารจำพวกโอโรเซเหยจะเป็น อันตรายต่อประสาท ทำให้มีเมฆง คลื่นไส้ เวียนศีรษะ ในปัจจุบันเยาวชนทั้งที่อยู่ใน โรงเรียนและนอกโรงเรียนได้หันมาเสพสารนี้แทนยาเสพติดประเภทอื่น และเชื่ออื่น ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายมาก

นอกจากยาเสพติดความประเภต่าง ๆ ที่ได้อธิบายมาแล้ว ยังมีสารเสพติดอีก สองชนิดที่นับว่าเป็นปัญหาต่อสุขภาพร่างกายและครอบครัว คือ เหล้าหรือเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ และบุหรี่

3. การใช้ยาเสพติดในชนบทไทย ถึงแม้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด ในชนบทจะมีจำกัด แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าชาวชนบทบางแห่งยังคงใช้ใบกระท่อมกันอยู่ นอกจากใบกระท่อมแล้วการใช้กัญชาก็มีอยู่อย่างแพร่หลายทั้งใช้ในการผสมในแกงเผ็ด หรือลอมวงสุบกัญชาเพื่อความสนุกสนานกันเต็มที่มี และที่กำลังเป็นปัญหามากในขณะนี้ คือ การใช้ยาบ้า ยาชยัน และยาแก้ปวด ซึ่งบางแห่งมีคนใช้ยาแก้ปวดวันละ 10 ของ ทุกวัน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2523 : 6 - 7) ในการศึกษาการใช้ยาของชุมชนที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี (สำลี พรเพ็ญ สุนทรี สุรินทร์ 2520 : 50) พบว่า มีคนใช้ยาประเภทนี้ถึงร้อยละ 45 ของ

ประชากรที่กำลังใช้ยาเป็นประจำ ส่วนการใช้ฉีดยาและฉีดในชนบทมีมานานแล้วและก็ยังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน

4. การใช้และศึกษาเสพติดในหมู่เยาวชน อาจกล่าวได้ว่าปัญหาเสพติดในหมู่เยาวชนในประเทศไทยเป็นปัญหาใหม่ที่ใช้ยาและศึกษาเสพติดในระดับค่อนข้างรุนแรงมาก การศึกษาลักษณะของการระบาดจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้มารับการรักษา และผู้ต้องโทษผิดพระราชบัญญัติยาเสพติด (วิชัย โปษยจินดา และคนอื่น ๆ 2519 : 9) พบว่า ปัญหาเสพติดในปัจจุบันยาเสพติดเริ่มระบาดอย่างรวดเร็วเมื่อประมาณพุทธศักราช 2510 - 2512 (วิชัย โปษยจินดา 2523 : 16) เป็นต้นมา การระบาดเกิดขึ้นหลายแนวทางสู่ท้องที่และประชากรกลุ่มใหม่ต่างไปจากประชากรสูงอายุที่ใช้ฝิ่น กัญชา และกระตอมแต่เดิม กล่าวคือ การระบาดสู่ประชากรอายุน้อย การระบาดสู่ชนบทและการระบาดในหมู่สตรี (Poshyachinda. 1978 : 3 - 4)

5. การแก้ปัญหายาเสพติด การกำหนดมาตรการการแก้ปัญหายาเสพติดนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงและต้องนำมาพิจารณาประกอบสภาพและลักษณะวัฒนธรรม รวมถึงนโยบายของรัฐบาลและสภาพการเมืองของสังคมนั้น ๆ ด้วย สำหรับประเทศไทยได้กำหนดมาตรการการแก้ปัญหายาเสพติดไว้สี่แนวทางด้วยกัน คือ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2526 : 6)

5.1 การปลูกพืชทดแทน มุ่งต้องการลดปริมาณของยาเสพติดให้น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชาวไทยภูเขาซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ที่ปลูกพืชประเภทนี้ รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาวไทยภูเขาไปพร้อม ๆ กันด้วย

5.2 การปราบปราม เป็นมาตรการซึ่งจำเป็นต้องทำควบคู่ไปพร้อม ๆ กับมาตรการด้านอื่น ๆ เช่น การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในอันที่จะลดทั้งปริมาณของสารหรือสิ่งผิดกฎหมาย

5.3 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งในปัจจุบันมีองค์กรของรัฐและเอกชนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้ผู้ที่ติดยาในทุกระดับกลับคืนสู่สภาพปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ

5.4 การให้การศึกษาร่วมกัน เป็นวิธีที่ประเทศต่าง ๆ นิยมใช้สำหรับประเทศไทยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายที่จะให้การศึกษาร่วมกันไว้สี่กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มเป้าหมายบิดามารดา กลุ่มเป้าหมายเยาวชนในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายเยาวชนนอกสถานศึกษา และกลุ่มเป้าหมายในชุมชน

ในการให้การศึกษาร่วมกันกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ได้กำหนดวิธีการกว้าง ๆ ไว้สามวิธีด้วยกันคือ การให้การศึกษาร่วมกันวงกว้าง การให้การศึกษาร่วมกันวงแคบ และการให้การศึกษาร่วมกันกรณีพิเศษ (กองป้องกันยาเสพติด 2526 : 34 - 36)

5.4.1 การให้การศึกษาร่วมกันวงกว้าง มีความมุ่งหวังให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้ตระหนักในพิษภัยของยาเสพติด ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในปัญหายาเสพติดอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจดำเนินการโดยการเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชนต่าง ๆ การให้การศึกษาร่วมกันโดยกระทำตั้งแต่ระยะแรกของชีวิตโดยสอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดไว้ในหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ

5.4.2 การป้องกันในวงแคบ สำหรับบุคคลบางกลุ่มหรือพื้นที่บางแห่งที่มีความเสี่ยงต่อภัยจากยาเสพติด การดำเนินการในลักษณะนี้ต้องการให้เกิดผลทันทีทันใด เช่น ใช้กับกลุ่มเยาวชน กลุ่มกรรมกร หรือชุมชนบางแห่งที่มีการระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวาง กิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้คือ การฝึกอบรมซึ่งสามารถใช้กับกลุ่มประชาชน การอบรมประเภทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมที่จะส่งผลให้ปัญหาเสพติดลดลง นอกจากนี้อาจใช้กับผู้ที่เป็นแกนนำ การฝึกอบรมในลักษณะนี้เพื่อขยายให้การปฏิบัติงานป้องกันมีขอบเขตกว้างขวางและใกล้เคียงกับสภาพของท้องถิ่น นอกจากการฝึกอบรมแล้ว ยังสามารถใช้การณรงค์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ ในขอบเขตหรือพื้นที่ที่กำหนด

5.4.3 การป้องกันกรณีพิเศษ การป้องกันในลักษณะนี้ใช้กับผู้ที่กำลังเผชิญกับปัญหาคับข้องใจซึ่งต้องการการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

อาจกล่าวได้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาป้องกันทั้งสามลักษณะนี้มีจุดประสงค์ เพื่อสร้างคนให้เข้มแข็ง มีเหตุผล มีคุณธรรม และมีความตระหนักในโทษภัยและ เหตุผลของการใช้ศึภยาเสพติด อันจะเป็นภูมิคุ้มกันตนเองให้พ้นจากภัยของยาเสพติดอีก ประการหนึ่งเพื่อให้เกิดความตระหนักที่จะช่วยป้องกันยาเสพติดกับญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และมีน้ำใจที่จะร่วมกันรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทย (พระจอมเกล้าเจ้าเอก 2524 : 36)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนนอกโรงเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนนอกโรงเรียนได้กล่าวถึงในเรื่องต่อไปนี้คือ สภาพทั่วไปของเยาวชนนอกโรงเรียน สาเหตุของการเป็นเยาวชนนอกโรงเรียน และ ผลกระทบของเยาวชนนอกโรงเรียนต่อสังคม ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของเยาวชนนอกโรงเรียน จากการรายงานการสำรวจข้อมูล เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนปีพุทธศักราช 2521 พบว่า เยาวชนวัย 15 - 24 ปี มีจำนวน แปรล้านสี่แสนคน ในจำนวนนี้เป็นเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียนประมาณหกล้าน ห้าแสนคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีเยาวชนที่ไม่ได้เรียนมากที่สุด ซึ่ง ส่วนใหญ่อยู่ตามชนบท เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาในจำนวนหกล้านห้าแสนคนนั้น ประมาณร้อยละ 81.01 ได้รับการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษาตอนต้น และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือมีเยาวชนนอกโรงเรียนที่มีการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษาตอนต้น สูงสุดประมาณร้อยละ 89.09 ส่วนทางคานอาชีพเยาวชนนอกโรงเรียนส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2521 : 4 - 5)

2. สาเหตุของการเป็นเยาวชนนอกโรงเรียน การที่มีเยาวชนนอกโรงเรียน เป็นจำนวนมากนั้นเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวเยาวชนเอง และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว สาเหตุที่มองเห็นได้ชัดเจนนี้น่าจะมีหลายประการ คือ

2.1 ความยากจน เป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เยาวชนไม่ได้ศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งมีปัจจัยอื่น ๆ มาเกี่ยวข้อง อาทิ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.2 อาชีพของครอบครัว เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม การทำงานในค่านี้นส่วนใหญ่ยังคงเป็นแบบดั้งเดิม กล่าวคือใช้เครื่องจักรกลทุนแรงน้อย ดังนั้นครอบครัวเกษตรกรรมโดยเฉพาะในชนบทจึงอยากให้บุตรออกจากโรงเรียนเพื่อมาช่วยเป็นแรงงานในการประกอบอาชีพของครอบครัว ซึ่งจากรายงานการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนพุทธศักราช 2521 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2521 : 18 - 19) พบว่า เยาวชนอายุ 15 - 24 ปี ที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่ทำงานนั้นประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นจำนวนถึงร้อยละ 74.70

2.3 ขนาดของครอบครัว ถ้าครอบครัวมีขนาดใหญ่ โอกาสที่คนในครอบครัวจะได้เรียนก็ยังมีน้อย เพราะฐานะของครอบครัวก็ยากจน

2.4 การคมนาคม คราวเรือนในชนบทอยู่กันกระจัดกระจาย ทำให้การเดินทางไปโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก สาเหตุจากการคมนาคมนี้มีเยาวชนอายุ 15 - 24 ปี เป็นจำนวนถึงร้อยละ 5.24 ที่ไม่ได้เรียนหนังสือซึ่งส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาล (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2521 : 6 - 7)

2.5 ความไม่สมดุลของสถานที่ตั้งสถานศึกษา ระบบการศึกษาในประเทศไทยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเฉพาะในส่วนกลาง กรุงเทพมหานครยังคงเป็นศูนย์กลางของสถาบันการศึกษาแทบทุกระดับ ฉะนั้นจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เยาวชนในชนบทค่อยโอกาสที่จะศึกษาในระดับสูงกว่าการศึกษามัธยมศึกษา

3. ผลกระทบของเยาวชนนอกโรงเรียนต่อสังคมไทย

3.1 เป็นแรงงานที่ไม่มีคุณภาพ ปัจจุบันประชากรไทยประมาณร้อยละ 80 อาศัยอยู่ในชนบทและส่วนใหญ่มีการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งโครงสร้างนี้จะเป็นอยู่เช่นนี้อีกอย่างน้อย 10 ปีข้างหน้า ทำให้ไม่มีโอกาสได้รับการเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์หลังจากการเรียนจบแล้ว จึงกลายเป็นแรงงานที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งอาจจะเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาใหญ่ในอนาคต

3.2 โอกาสการมีงานทำ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าระดับการศึกษาเป็นผลโดยตรงต่อการมีงานทำ จากการสำรวจแรงงาน พ.ศ. 2521 และรายงานการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2521 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 10 - 11) แสดงว่ามีเยาวชนที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียนและไม่มีงานทำร้อยละ 1.34 ทำงานบ้านประมาณร้อยละ 3.95 ของเยาวชนวัย 15 - 24 ปี ทั้งประเทศ ในจำนวนนี้ไม่มีงานทำทั้งประเทศเป็นผู้สำเร็จประถมศึกษาตอนต้นร้อยละ 32.52 และมีชั้นประถมศึกษาตอนต้นร้อยละ 21.85 และเยาวชนนอกเขตเทศบาลที่มีงานทำนั้น ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

3.3 ผลกระทบทางสังคม เยาวชนที่ไม่อยู่ในระบบโรงเรียนส่วนมากมีการศึกษาเพียงระดับประถมต้น มีเป็นจำนวนไม่น้อยที่ล้มหนังสือจึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความไม่รู้ จึงเป็นการยากที่จะยกระดับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดปัญหาคานสุภาพอนามัย ปัญหาอาชญากรรม การมั่วสุมในแหล่งอบายมุข โดยเฉพาะการติดยาเสพติดซึ่งกำลังเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเยาวชนเหล่านี้มีการศึกษาน้อยจึงถูกให้กระทำผิดได้ง่าย

3.4 ผลกระทบทางการเมืองและการปกครอง เนื่องจากการศึกษาของเยาวชนนอกโรงเรียนมีน้อย ทำให้ความรอบรู้ต่อระบบการเมืองการปกครองมีน้อย จึงมีผลทำให้การแสดงออกในฐานะสมาชิกที่ดีที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองอยู่ในชีวิตจำกัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าขอแบ่งกล่าวเป็นงานวิจัยภายในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

1. งานวิจัยภายในประเทศ งานวิจัยภายในประเทศที่ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับสื่อพื้นบ้านหมอลำ สื่อพื้นบ้านทั่วไป และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทปโทรทัศน์ ดังนี้

1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านหมอลำ การนำหมอลำมาใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารได้มีการปฏิบัติกันมานาน ดังในปีพุทธศักราช 2498 สหรัฐอเมริกา ได้นำหมอลำมาใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อกับประชาชนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเมื่อครั้งทำสงครามกับประเทศเวียดนาม ซึ่งปรากฏผลว่าสามารถใช้ได้ผลในการต่อต้านฝ่ายตรงข้ามเป็นอย่างดี นอกจากนี้รายงานจากประเทศไทย (Thailand Country Report. 1980 : 1 - 7) ก็ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของการใช้สื่อพื้นบ้าน เช่น ลิเก ลำตัด หมอลำ มโนห์รา และหนังตะลุงในการเผยแพร่ข่าวสาร โดยได้เคยทดลองใช้หมอลำเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในโครงการวางแผนครอบครัว ปรากฏว่าประสบผลสำเร็จอย่างน่าพอใจ และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายควรจะนำสื่อพื้นบ้านมาใช้ในโครงการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านทั่วไป งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ ตามภาคต่าง ๆ ของประเทศมีอยู่บ้าง เช่น เมื่อปีพุทธศักราช 2521 กองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข (กองอนามัยครอบครัว ฝ่ายวิจัยและประเมินผล 2521 : 35 - 46) ได้ทดลองนำหนังตะลุงมาใช้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทำหมันชายกับกลุ่มตัวอย่าง ณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยต้องการศึกษาตัวแปรต่าง ๆ คือ ความรู้ ทักษะ และ การยอมรับการคุมกำเนิดถาวรโดยการผ่าตัด ทำหมันชายก่อนและหลังการใช้หนังตะลุงเป็นสื่อในการเผยแพร่ ประสิทธิภาพของการใช้หนังตะลุงเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทำหมันชาย สำหรับวิธีการศึกษาได้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็นสามขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจอย่างดีเกี่ยวกับการคุมกำเนิดวิธีต่าง ๆ ออกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างรวม 1,000 คน เพื่อต้องการทราบข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนต่อไปคือได้กำหนดให้มีการแสดงหนังตะลุง

สอศแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการผ่าตัดทำหมันชายในอำเภอที่กำหนดโดยใช้คณะ
 หนึ่งทะเลสูงสี่คณะ แสดงคณะละประมาณ 37 ครั้ง หลังจากเสร็จสิ้นการแสดงแล้ว
 เจ้าหน้าที่ชุดเดิมก็จะกลับไปสำนักงานกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามฉบับ
 เดียวกัน

จากผลการทดลองพบสรุปได้ว่าหลังจากมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการ
 ผ่าตัดทำหมันชายด้วยการแสดงหนึ่งทะเลสูงในที่ต่าง ๆ แล้วประชาชนในเขตอำเภอ
 ทั้งสองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และการทำหมันชาย
 เพิ่มขึ้น เช่น ประชาชนเข้าใจความหมายของการวางแผนครอบครัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ
 45.8 เป็น 56.8 เรื่องเกี่ยวกับการทำหมันชายโดยว่าการผ่าตัดทำหมันไม่เหมือน
 การถอนฟันจากร้อยละ 23.9 เป็นร้อยละ 51.9 เป็นต้น ทว่าทัศนคติส่วนใหญ่
 เห็นว่าการคุมกำเนิดด้วยการผ่าตัดทำหมันชายนั้นสะดวกปลอดภัยไม่ใช้การถอน
 และทำให้ผู้ชายมีส่วนในการวางแผนครอบครัวแสดงถึงการมีความรับผิดชอบครอบครัว
 เป็นต้น

เมื่อปีพุทธศักราช 2523 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 พิจารณารูปแบบมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 แห่งชาติ 2523 : 50 - 53) ได้ทำการศึกษามหาวิทยาลัยของสี่พื้นบ้านของการศึกษา
 ของชาวบ้าน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่อำเภอสันทราย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
 สำหรับบทบาทของสี่พื้นบ้านที่ของการศึกษาคือ เพลงซอ หรือซอ ค่าว ลีเก
 กลองสะบัดชัย กลองเท่งเทิง โดยมุ่งเน้นศึกษาในเรื่องสำคัญสองประการคือ พฤติกรรม
 การรับฟังและชมสี่พื้นเมืองของชาวชนบท จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อทราบความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับผลรับที่ได้จากการฟังและชมสี่พื้นเมือง

จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ชาวชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ร้อยละ 90
 เคยมีประสบการณ์ในการฟังและชมการละเล่นพื้นเมืองโดยเฉพาะเพลงซอมีคนเดียวฟัง
 และชมมากเป็นอันดับหนึ่ง ลีเกอันดับสอง เป็นต้น

ในปีพุทธศักราช 2525 ยุพดี เทชะอังกูร (ยุพดี เทชะอังกูร 2525 : 40 - 44) ได้ทำการทดลองเชิคหนึ่งตะลุงเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมค่านิยมแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยมีความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษามลของการเชิคหนึ่งตะลุงในการพัฒนาจริยธรรมค่านิยมแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าการเชิคหนึ่งตะลุง เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยแห่งตนดีขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการรู้ตัวการเชิคหนึ่งตะลุงมีวินัยแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการรู้ในข้อสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ได้ให้ข้อ เสนอแนะว่าควร จะนำเอาศิลปวัฒนธรรมประเภทอื่น ๆ ที่มีอยู่ในประเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาส่งเสริมหรือช่วยลบลัญญาต่าง ๆ ได้

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทปโทรทัศน์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทปโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอนได้มีการวิจัยไว้หลายรายการ เช่น การวิจัยของ กุสิด วิชัยกิมฐ์ (กุสิด วิชัยกิมฐ์ 2514 : 26) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้เทปโทรทัศน์กับการสอนจริง และการใช้ภาพยนตร์คลิบประกอบการสอนกับการสอนแบบธรรมดา ความมุ่งหมายประการหนึ่งของผู้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการสอนด้วยเทปโทรทัศน์กับการสอนโดยใช้ครูจริง ๆ ผลการทดลองพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนสองวิธีดังกล่าว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วน พิลาส เกื้อมี (พิลาส เกื้อมี 2519 : 23) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางช่างโดยการสอนด้วยวิธีการสาธิตกรรมคา และการสาธิตโดยใช้เทปโทรทัศน์ ซึ่งผลปรากฏว่า การสาธิตโดยใช้เทปโทรทัศน์ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสาธิตโดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากงานวิจัยของ ปราโมทย์ เทพพัลลภ (ปราโมทย์ เทพพัลลภ 2521 : 32) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม โดยวิธีเรียนด้วยตนเองจากเทปโทรทัศน์ สไลด์เทป

และการเรียนในชั้นตามปกติ ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าปริมาณการเรียนรู้ในวิชาอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น จากการเรียนด้วยเทปโทรทัศน์หรือสไลด์เทป กับปริมาณการเรียนรู้จากการเรียนจากครูในชั้นตามปกติไม่แตกต่างกัน และปริมาณการเรียนรู้จากเทปโทรทัศน์กับจากสไลด์เทปไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยในต่างประเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศได้กล่าวถึงงานวิจัยเกี่ยวกับสื่อพื้นบ้านทั่วไป และเทปโทรทัศน์ ดังนี้

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อพื้นบ้านทั่วไป แบรินตัน (Brandon. 1974 : 80) ได้ทำการวิจัยพบว่า ในประเทศอินโดนีเซียสมัยที่ต้องการขับไล่อิทธิพลของชาวจีนที่ออกไปจากประเทศ ในปีพุทธศักราช 2490 (ค.ศ. 1950) รัฐบาลอินโดนีเซียได้สร้างมติดำเนินขึ้นโดยผ่านทาง การแสดงหนังตะลุง ซึ่งอินโดนีเซียเรียกการแสดงประเภทนี้ว่า วะยัง ซาลูห์ (Wayang Saluh) เมื่อการใช้หนังตะลุงครั้งนี้ได้ผลรัฐบาลก็ใช้การแสดงหนังตะลุงเพื่อเผยแพร่ข่าวสารจากรัฐบาลไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นชนบทจนกระทั่งทุกวันนี้

เมื่อปีพุทธศักราช 2498 สหรัฐอเมริกาเคยใช้หมอลำ เป็นสื่อเพื่องานโฆษณาชวนเชื่อในประเทศลาว และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยเช่นกัน ในระยะแรกการใช้สื่อพื้นบ้านหมอลำก็นับว่าได้ผลในการต่อต้านฝ่ายตรงข้าม แต่ต่อมาถูกฝ่ายตรงข้ามนำกลวิธีอย่างเดียวกันไปใช้ ต่อมาปีพุทธศักราช 2506 (ค.ศ. 1968) ในประเทศเวียดนาม รัฐบาลได้พยายามใช้สื่อพื้นบ้านเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อและเผยแพร่ข่าวสารของรัฐ โดยประธานาธิบดีโงกินเจียม ได้ตั้งคณะละครสมัครเล่นขึ้นในสังกัดของกรมเยาวชนและข่าวสาร (Department of Youth and Information) โดยให้มีหน้าที่สำคัญในการโฆษณาชวนเชื่อให้กับรัฐสามประการ คือ สนับสนุนนโยบายของรัฐ ในการพัฒนาชนบท การสร้างความสามัคคีภายในชาติ และการต่อต้านคอมมิวนิสต์

หน้าที่ทั้งสามอย่างนี้ได้ถูกนำมาแสดงแทรกในละครที่แสดงทุกครั้ง อย่างไรก็ตาม การใช้ละครของรัฐบาลเวียดนามใต้ก็ได้ถูกเวียดนามแดง และรัฐบาลเวียดนามเหนือใช้ยุทธวิธีที่เหนือกว่า โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่ห่างไกลจากตัวเมือง เวียดนามแดงได้ใช้วิธี

บังคับให้ชาวบ้านมานั่งดูละครซึ่งต่อต้านรัฐบาลอยู่อย่างสม่ำเสมอ ผลสุดท้ายความหวังของรัฐบาลเวียตนามก็โตในการใช้ละครเป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อจึงล้มเหลวลงอย่างสิ้นเชิง

ในปีคริสต์ศักราช 1972 แพตตริน (Patron. 1972 : 3 - 4) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อพื้นบ้านในฟิลิปปินส์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่นิยมชมชอบรายการต่าง ๆ ที่เล่นในรูปแบบของเรื่องเล่า หรือรูปแบบนวนิยายมากกว่ารายการธรรมดาอื่น ๆ ในการทดลองได้ใช้รายการที่เสนอในรูปแบบของเรื่องเล่าเพื่อการวางแผนครอบครัว ซึ่งก็ปรากฏว่าโคดลิ่งในลักษณะความตระหนักของประชาชน เพราะลักษณะของเนื้อเรื่องที่เสนอไปสู่ประชาชนนั้นล้วนแต่เป็นเรื่องที่ผูกพันใกล้ชิดกับชีวิตจริงของประชาชน

ต่อมาปีคริสต์ศักราช 1978 เฟลิเซียโน (Feliciano. 1978 : 36) ได้วิจัยพบว่าในประเทศฟิลิปปินส์โคดลิ่งบทบาทของสื่อพื้นบ้านในการพัฒนาสังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศได้อย่างน่าพอใจ โดยสรุปผลที่ได้จากการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ชุมชนในชนบทมีสื่อพื้นบ้านที่มีคุณค่าอย่างทั่วถึง
2. รูปแบบของสื่อพื้นบ้านไม่สลับซับซ้อน และมีมากพอที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างกว้างขวาง
3. เนื้อหาและโครงสร้างของสื่อพื้นบ้าน มีความยืดหยุ่นหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดี
4. ความเชื่อของสื่อพื้นบ้าน แข็งแกร่งจนยากที่จะมีสื่ออื่น ๆ เข้าไปแทนที่ได้
5. ทิวทัศน์สื่อพื้นบ้านก็มีความประสงค์และความยินดีที่จะปรับปรุงเนื้อหาและโครงสร้างบางอย่างให้เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศ

ในปีคริสต์ศักราช 1980 ศูนย์วางแผนและพัฒนาการโคดลิ่งสื่อพื้นบ้านของประเทศฟิลิปปินส์ (Office of Planning and Development National Media Production Center. 1980 : 5 - 7) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสื่อพื้นบ้าน เช่น ละครพื้นบ้าน หุ่นกระบอก เป็นต้น โดยได้พบสิ่งที่น่าสนใจดังนี้

1. สื่อพื้นบ้านต่าง ๆ อาจจะมีรูปแบบโครงสร้าง เนื้อหา สไตล์ และเทคนิคแตกต่างกันตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น แต่มีลักษณะร่วมกันคือ การสะท้อนภาพชีวิตของชาวบ้าน การใช้ภาษาถิ่นที่สื่อความหมายเข้าใจกันได้ง่าย ส่วนเทคนิคการแสดงออกนั้นก็ได้รับการพัฒนาไปตามลักษณะ และชนิดของสื่อพื้นบ้านนั้น ๆ

2. สื่อพื้นบ้านสามารถผสมผสานกลุ่กเล็ก ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมเพื่อเสนอให้ประชาชนทราบ โดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงท่วงทำนองให้สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการแสดง พร้อมกับเสริมแต่งอีกอย่างมีศิลปะ เพื่อให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

3. สื่อพื้นบ้านได้รับความนิยมยกย่องจากประชาชนสูงกว่าการเผยแพร่ข่าวสารโดยใช้วิธีการอื่น ๆ ของรัฐบาล

4. สื่อพื้นบ้านเกือบทุกชนิดมีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับพิธีกรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน

5. ชาวชนบทที่ห่างไกลซึ่งไม่ค่อยได้รับสื่อสารมวลชนสมัยใหม่ย่อมมีความซาบซึ้งตรึงใจในสื่อพื้นบ้านมากกว่าผู้ที่ได้รับสื่อที่ทันสมัยอื่น ๆ

6. บทบาทของสื่อพื้นบ้านจากการสรุปจากการวิจัยได้ดังนี้

6.1 ทำให้ประชาชนตระหนักในความเป็นชาติ

6.2 เพิ่มประสิทธิภาพของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ โดยอาศัยสื่อพื้นบ้านเป็นสื่อกลางเผยแพร่ความรู้ ความคิด และเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน

6.3 ประชาชนยอมรับและให้ความสนใจสื่อพื้นบ้านเป็นอย่างมาก

6.4 สื่อพื้นบ้านมีคุณลักษณะที่สะดวกในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เพราะมีรูปแบบที่ไม่สลับซับซ้อน

นอกจากนี้งานวิจัยยังได้สรุปว่า การใช้สื่อพื้นบ้านมีคุณประโยชน์ในการพัฒนาการสื่อสารและการศึกษาของประเทศ เพราะสื่อพื้นบ้านมีคุณค่าหลายประการ ดังนี้

1. สื่อพื้นบ้านสามารถเข้าถึงประชาชนทั่วทุกภูมิภาค

2. ชาวบ้านทั่วไปยอมรับ และศรัทธาสื่อพื้นบ้านอยู่แล้ว

3. การเรียนรู้ที่เกิดจากสื่อพื้นบ้านเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ
4. การใช้สื่อพื้นบ้านเพื่อการพัฒนา นั้น ไม่เพียงแต่จะมีคุณค่าต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาวัฒนธรรมไปพร้อม ๆ กัน

ในรายงานการประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อพื้นบ้าน ณ กรุงมนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ระหว่างวันที่ 1 - 3 กันยายน (Indonesia Country Paper. 1980 : 1 - 10) ได้สรุปว่า สื่อพื้นบ้าน (local media) มีศักยภาพและบทบาทอย่างสูงในการเสนอเหตุการณ์และแง่มุมในกันต่าง ๆ ของชีวิตมนุษย์และกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนผ่านการแสดงออกอย่างมีศิลปะ ซึ่งเป็นความจริงที่ต้องยอมรับว่าในชีวิตจริงของมนุษย์นั้น ไม่มีกิจกรรมใดที่ปราศจากการผสมผสานกับศิลปะ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แม้ว่าศิลปะต่าง ๆ ที่สื่อพื้นบ้านได้นำมาผสมผสานประกอบกับการแสดงจะไม่ก้าวหน้าล้ำยุคไปแต่อย่างใด ก็ยังพบว่าประชาชนยังคงชื่นชอบกับรูปแบบของสื่อที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก ในทัศนะหนึ่งซึ่งสำคัญที่ควรมองไปไกลกว่านี้คือหาว่าอย่างไรจะให้เกิดความสำเร็จในการใช้สื่อพื้นบ้านที่มีอยู่แล้วให้มีบทบาทในการเสนอข่าวสาร เหตุการณ์ และความรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ โดยอาศัยรูปแบบของสื่อพื้นบ้านที่เหมาะสมกับรสนิยมของประชาชน หรืออาจจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสื่อพื้นบ้านไปบ้างตามความเหมาะสมและเป็นไปได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทปโทรทัศน์ การวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทปโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอนมีอย่างแพร่หลาย เช่น การใช้เทปโทรทัศน์กับการอาชีวศึกษาของกุสตาฟัสสัน (Gustavasson. 1969 : 59 - 62) ซึ่งได้ทดลองสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน จากผลการศึกษาพบว่า โทรทัศน์เป็นมิติใหม่ที่จะใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนได้อย่างดี เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนสนใจ ประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์การรับรู้แก่นักเรียนถึงร้อยละ 25 - 30 แล้วยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูด้วย

พาสวาร์ค (Pasewark. 1957 : 579) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนพิมพ์ดีดแบบสัมผัสโดยใช้โทรทัศน์กับครูสอนปกติ โดยเปรียบเทียบในเรื่องความเร็วในการพิมพ์ ความถูกต้องแม่นยำและแบบฉบับของการพิมพ์ ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์เรียนได้เร็วกว่ากลุ่มที่เรียนโดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผิดพลาดน้อยกว่ากลุ่มที่เรียนโดยครู ส่วน บูเชอเร็ต (Boucheret. 1966 : 55 - 57) ได้นำโทรทัศน์มาสอนวิชาช่างโลหะในประเทศฝรั่งเศส เพื่อชี้ให้เห็นถึงกระบวนการต่าง ๆ ของการเชื่อมโลหะ การกลึง การกัดเฟือง ซึ่งถ้าใช้การสอนแบบธรรมดาทำได้ยาก แต่ถ้าใช้โทรทัศน์สอนสามารถสอนเรื่องต่าง ๆ นี้ได้ดี

นอกจากนี้การนำเทปโทรทัศน์มาใช้สอนทางการอาชีวศึกษาแล้ว ในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ มีอย่างแพร่หลายดังที่ ริชเตอร์ (Richter. 1964 : 12) ได้ทดลองสอนวิชาพลศึกษาเกี่ยวกับกายวิภาควิทยา กลุ่มหนึ่งใช้การสอนสาธิตโดยครู ส่วนอีกกลุ่มสาธิตโดยใช้โทรทัศน์ จากผลการทดลองพบว่าการใช้โทรทัศน์ทำให้ประหยัดเวลาได้มาก จากตัวอย่างการเรียนเรื่องโครงสร้างกะโหลกศีรษะซึ่งสอนโดยปกติใช้เวลาสามชั่วโมง แต่ถ้าใช้โทรทัศน์จะใช้เวลาเพียง 50 นาที

มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University. 1967 : 146 - 150) ได้ทำการวิจัยเพื่อพิจารณาจุดแข็งของนิสิตที่มีต่อการสอนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิดในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาการปกครอง ผลการวิจัยโดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์พบว่าผู้เรียนรู้สึกว่าพวกเขาเรียนรู้ได้มาก วิชาที่น่าสนใจ และช่วยให้เรียนด้วยความตั้งใจได้ง่ายขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีรายละเอียดในเรื่องต่อไปนี้คือ ประชากร การเลือกหมู่บ้านและกลุ่มตัวอย่าง รูปแบบการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและการสร้าง การดำเนินการทดลอง และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งรวมกลุ่มกันอยู่แล้วจากการจัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยกรมพัฒนาชุมชน

การเลือกหมู่บ้านและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นเยาวชนนอกโรงเรียนซึ่งรวมกันอยู่แล้วจากการจัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยกรมพัฒนาชุมชน ในหมู่บ้านหนองคู ตำบลธงธานี อำเภอสว่างวีรย์ และในหมู่บ้านนาเมือง ตำบลนาเมือง อำเภอสว่างวีรย์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยคัดเลือกมาหมู่บ้านละ 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เหตุผลที่เลือกหมู่บ้าน และกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเพราะ

1. เป็นเยาวชนนอกโรงเรียนที่รวมกลุ่มกันจากการจัดตั้งอย่างเป็นทางการอยู่แล้ว โดยกรมพัฒนาชุมชน จึงมีความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนกลุ่มเยาวชนอื่น ๆ ได้

2. กลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในหมู่บ้านหนองคู ตำบลธงธานี อำเภอสว่างวีรย์ และหมู่บ้านนาเมือง ตำบลนาเมือง อำเภอสว่างวีรย์ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีลักษณะการรวมกลุ่มกันค่อนข้างถาวร

รูปแบบการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) ใช้แบบแผนการทดลองที่เรียกว่า One - Group Pretest - Posttest Design (ลวน สายยศ และอังณา สายยศ 2524 : 225) มีลักษณะการทดลองทั้งรูปแบบการศึกษาค้นคว้าที่แสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

ตาราง 1 รูปแบบการศึกษาค้นคว้า

กลุ่ม		สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
R _{E1}		T ₁	X	T ₂
R _{E2}		T ₁	X	T ₂
R _{E1}	แทน	กลุ่มทดลองที่บ้านหนองคู		
R _{E2}	แทน	กลุ่มทดลองที่บ้านนาเมือง		
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง		
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง		
X	แทน	การฝึกอบรมโดยการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด		

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและการสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพติด คู่มือการฝึกอบรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ยาเสพติด แบบสอบถามวัดความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียด เกี่ยวกับการสร้างดังต่อไปนี้

1. เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด เป็นเทปโทรทัศน์ บันทึกภาพการแสดงหมอลำเรื่อง "ร้องไห้" ซึ่งมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติด โดยผู้แสดง แสดงตามโครงเรื่องและบทหมอลำซึ่งผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ เนื้อเรื่อง ของการแสดงแบ่งออกเป็นห้าตอน แต่ละตอนมีความยาว 20 นาที รวมทั้งห้าตอน มีความยาว 100 นาที การสร้างและหาคุณภาพเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ ผู้วิจัย กำหนดการตามลำดับดังนี้

1.1 การเขียนโครงเรื่อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหา ยาเสพติดจาก หลักสูตรตามแนวทางการป้องกันยาเสพติดกลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษาแล้วจึงเขียน โครงเรื่องเกี่ยวกับสภาพเหตุการณ์ เหตุการณ์หนึ่งโดยจำลองกับเหตุการณ์ออกเป็นตอน ห้าตอน แต่ละตอนเหตุการณ์มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน พร้อมกับกำหนดเนื้อหา ยาเสพติด เพื่อจะนำมาสอดแทรกในการแต่งบทหมอลำในแต่ละตอนไว้ด้วย จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำ โครงเรื่องทั้งหมดไปปรึกษานักผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านยาเสพติด เพื่อตรวจสอบแก้ไข

1.2 การเขียนบทหมอลำ ผู้วิจัยได้นำโครงเรื่อง พร้อมทั้งเนื้อหา ยาเสพติดที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนบทหมอลำ ที่จังหวัดมหาสารคามเขียนบทหมอลำขึ้น โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับ ผู้เขียนให้มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการเขียนบทหมอลำและให้เวลาเขียน 20 วัน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำบทหมอลำที่เขียนขึ้นแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พื้นบ้านหมอลำในจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวนสองคน ตรวจสอบหาข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง บทหมอลำเรื่องร้องไห้อยู่ในภาคผนวก ข หน้า 110

1.3 การหาผู้แสดง เมื่อหมดหมอลำผ่านการตรวจสอบแก้ไขเป็นที่
เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้หาผู้แสดงโดยได้เลือกเอานักแสดงอาชีพจากคณะหมอลำ
เพลินสวนน้อยชุกชี บ้านเลา ห้วยสนองแกว อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่ง
ประกอบด้วยผู้แสดงจำนวนเจ็ดคน นักดนตรี ห้าคน รวม 12 คน ผู้วิจัยได้ชี้แจง
และทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการแสดงในครั้งนี้และได้มอบหมอลำให้
ผู้แสดงทุกคนเพื่อใช้ฝึกหัดกลอนโดยใช้เวลาในการหัดกลอนลำ 20 วัน

1.4 การซ้อมการแสดง เมื่อครบกำหนดการฝึกหัดกลอนลำและ
ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้แสดงหัดกลอนลำได้แล้วจึงนัดแนะผู้แสดงและผู้เกี่ยวข้องเพื่อเตรียม
การฝึกซ้อมซึ่งได้กำหนดฝึกซ้อมไว้สามรูปแบบ

แบบที่หนึ่ง ให้ผู้แสดง นักดนตรี และผู้ที่เกี่ยวข้องฝึกซ้อม
กันเองไม่ต้องมีการจัดองค์ประกอบการแสดง เช่น ฉาก แสง เสียง โดยผู้วิจัยได้
กำหนดจำนวน ครั้งในการฝึกซ้อมให้น้อยลงสองครั้ง การฝึกซ้อมแบบนี้ต้องการให้
ผู้แสดงและนักดนตรี ได้ร่วมฝึกซ้อมกันหาตนเอง จังหวะ และดนตรี พร้อมกัน

แบบที่สอง ผู้วิจัย ได้กำหนดให้ผู้แสดง นักดนตรี และผู้เกี่ยวข้อง
นักเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วม สังเกตการณ์ และนำไปสู่การปรับปรุงการแสดงร่วมกันจำนวนสอง

แบบที่สาม เมื่อได้มีการปรับ
ตามรูปแบบที่สองแล้ว ผู้วิจัยได้จัดให้มีการฝึกซ้อมอีกครั้ง
คล้ายกับการแสดงจริงโดยจัดการฝึกซ้อมที่ศูนย์การศึกษานอก
ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อย
เอ็ดที่ แสง สี และเสียง ส่วนผู้แสดงแต่งตัวเต็มรูปแบบพร้อมกันนั้นได้ทำการบันทึก
เทปโทรทัศน์ตามบทโทรทัศน์ที่เขียนขึ้น เพื่อศึกษาหาข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุง
ก่อนการแสดงจริงต่อไปด้วย

1.5 การบันทึกเทปโทรทัศน์ เมื่อผู้วิจัยเห็นว่าการฝึกซ้อม มีความสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่แล้ว จึงได้จัดให้มีการแสดงเพื่อบันทึกเทปโทรทัศน์ ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2528 ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยไม่มีการเตรียมงานด้านอุปกรณ์และบุคลากร ทั้งนี้

1.5.1 ฉากและเวทีการแสดง ผู้วิจัยเป็นผู้ออกแบบโครงสร้างในการจัดฉาก และเวทีการแสดง โดยได้กำหนดฉากเป็นสองส่วนใหญ่ ๆ เพื่อแสดงให้เห็นภาพเกี่ยวกับชนบทและในเมือง ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับโครงเรื่องและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนเวทีการแสดงใช้ระดับคอกไม้ ไฟฟ้า เพื่อความสวยงามตามความเหมาะสม และได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลป์และไฟฟ้า จำนวนสามคนรับผิดชอบ

1.5.2 การแต่งกายนักแสดง ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความเหมาะสมตามเหตุการณ์ในโครงเรื่องเป็นสำคัญ โดยได้ขอความร่วมมือจากวิทยากรและนักศึกษาวิชาชีพร่างเสริมสวยของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด ช่วยแต่งหน้าทำผม แต่งตัวให้นักแสดง ความบทบาทที่ได้รับ ผู้วิจัยคอยให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่น่าพอใจ

เมื่อได้จัดเตรียมองค์ประกอบต่าง ๆ เรียบร้อยแล้วจึงได้เริ่มทำการแสดงและบันทึกเทปโทรทัศน์ตามบทหมอลำและบทโทรทัศน์ที่ไ้เขียนขึ้น โดยใช้กล้องบันทึกเทปโทรทัศน์หนึ่งเครื่อง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบันทึกเทปโทรทัศน์สองคนส่วนผู้วิจัยเป็นผู้กำกับการแสดง

1.6 การตัดต่อ เมื่อได้เทปโทรทัศน์ซึ่งบันทึกภาพการแสดงหมอลำมีความยาวสองชั่วโมงแล้วผู้วิจัยก็นำไปตัดต่อเพื่อแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอนตามโครงเรื่องที่เขียนขึ้นพร้อมทั้งการตัดภาพการแสดงบางส่วนออกเพื่อให้การเดินเรื่องกระชับ การใส่ตัวหนังสือเริ่มเรื่อง เริ่มคนและจบตอนจึงได้เทปโทรทัศน์สี่พันบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดที่จะนำไปทดลองจริง

1.7 การทดลองเครื่องมือ เมื่อได้เทปโทรทัศน์สี่พันบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดแล้ว ผู้วิจัยก็นำไปทดลองใช้ (try - out) ร่วมกับแบบทดสอบวัจนสัมพันธ์

ทางการเรียน แบบสอบถามวัดความคิดเห็นและคู่มือการฝึกอบรม กับกลุ่มเยาวชน
นอกโรงเรียนบ้านจันทาร ตำบลจันทาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้วิจัย
ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และค่านิสิตบ้านหมอลำจำนวนสองคน
เข้าร่วมสังเกตการทดลองใช้เครื่องมือด้วย

2. คู่มือการฝึกอบรมโดยการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด

ในการจัดทำคู่มือการฝึกอบรมนั้นผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการทดลองตามกระบวนการฝึกอบรมที่ได้วางรูปแบบไว้ ในคู่มือการฝึกอบรมประกอบด้วย คำชี้แจงในการฝึกอบรม
แนะนำเทปโทรทัศน์ วิธีการฝึกอบรม สื่ออื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม
และรายละเอียดในการฝึกอบรม สำหรับวิธีการสร้างคู่มือการฝึกอบรมนั้นผู้วิจัยได้
ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับคู่มือการฝึกอบรมหลายเล่ม แล้วนำมาปรับประยุกต์เข้า
กับกระบวนการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยได้วางรูปแบบไว้ หลังจากนั้นจึงนำคู่มือการฝึกอบรมที่
สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมที่ศูนย์การศึกษาณนอกโรงเรียนจังหวัด
ร้อยเอ็ด และที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคามรวมสองคนพิจารณา
ตรวจสอบ เสร็จแล้วจึงนำคู่มือการฝึกอบรมมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง
สำหรับคู่มือการฝึกอบรมอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 88

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการสร้างแบบทดสอบวัด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องยาเสพติดผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

3.1 ทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชายาเสพติดตามหลักสูตรและแนวทางป้องกัน

ยาเสพติดกลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด สำนักงานกฤษฎมนตรี พุทธศักราช 2526 ซึ่งใช้เป็นเนื้อหาในการฝึกอบรม
โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาสองคนพิจารณาให้คำแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการ
สร้างข้อทดสอบ โดยคำนึงถึงสภาพการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนตามชนบท
เป็นสำคัญ ผลจากการวิเคราะห์นี้จัดทำเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหาวิชาเสพติด และอันดับ
ความสำคัญสำหรับเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่าจะต้องวัดพฤติกรรมใดในเนื้อหาอะไร เป็น
จำนวนมากน้อยเพียงใด ดังในตารางที่ 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์เนื้อหายาเสพติดและอันับความสำคัญ

เนื้อหา	พฤติกรรม							อันดับความสำคัญ
	ความรู้-ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	รวม	
	10	10	10	10	10	10	60	
1. ความหมายของยาเสพติด	1	-	-	-	-	-	1	7
2. ประเภทของยาเสพติด	10	4	-	-	-	-	14	1
3. สาเหตุของการติดยาเสพติด	3	4	1	1	-	-	9	2
4. โทษภัยของยาเสพติด	-	3	2	-	-	-	5	5
5. วิธีสังเกตผู้ติดยาเสพติด	-	2	6	-	-	-	8	3
6. การป้องกันการใช้ยาเสพติด	-	2	3	-	-	-	5	5
7. สถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	3	-	5	-	-	-	8	3
รวม	14	15	18	-	-	-	50	-
อันดับความสำคัญ	3	2	1	-	-	-	-	-

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบสี่ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตามตารางวิเคราะห์เนื้อหา ยาเสพติดและอันดับความสำคัญ (ตาราง 2) ได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 50 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติด และด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา พิจารณาตรวจสอบเสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำผลการพิจารณาตรวจสอบซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อคำถามและตัวเลือกรับมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบทดสอบมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.4 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงเสร็จแล้วไปทดลองใช้ โดยไปทดสอบกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนบ้านจังหาร ตำบลจังหาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน เป็นชาย 10 คน หญิง 10 คน ผู้วิจัยได้แจกแบบทดสอบให้คนละหนึ่งฉบับ เสร็จแล้วให้ทำพร้อมกันโดยใช้เวลา 60 นาที

3.5 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้หนึ่งคะแนน ข้อที่ตอบผิดและไม่ให้ตอบให้ศูนย์คะแนน แล้วนำคะแนนมาเรียงลำดับ เพื่อแยกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 10 คน จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (D) เป็นรายข้อโดยคัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปเป็นข้อทดสอบที่มีคุณภาพ และใช้เป็นแบบทดสอบสำหรับการเก็บข้อมูลต่อไป ได้แบบทดสอบทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ ซึ่งยังครอบคลุมเนื้อหา ยาเสพติด ตามตารางวิเคราะห์เนื้อหา ยาเสพติด และเมื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร $K - R$ 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 ซึ่งนับว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง

สำหรับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในภาคผนวก ค หน้า 152

4. แบบสอบถามวัดความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

4.1 สร้างแบบสอบถามวัดความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม โดยใช้มาตราวัดความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามีห้าช่วงคะแนน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 30 ข้อ ให้นัหนักคะแนน ห้า สี่ สาม สอง หนึ่ง ตามลำดับ

4.2 นำแบบสอบถามวัดความคิดเห็นที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล การศึกษาตรวจสอบเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำผลการพิจารณาตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4.3 นำแบบสอบถามวัดความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนบ้านจันทาร ตำบลจันทาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด หลังจากที่ยุวิจัยได้ทดลองใช้กระบวนการฝึกอบรมแล้วโดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ผู้ที่รับการอบรมคนละหนึ่งฉบับเสร็จแล้วให้ทำแบบสอบถามพร้อมกันใช้เวลา 30 นาที

4.4 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบและให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนที่กำหนดให้เสร็จแล้วนำคะแนนมาเรียงลำดับเพื่อแยกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 10 คน จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยวิธีการแจกแจงที่ (t - distribution) คัดเลือกข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ดีซึ่งมีทั้งหมด 21 ข้อ และเมื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 ซึ่งนับว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง ผู้วิจัยจึงเลือกเอาข้อสอบถามทั้ง 21 ข้อเป็นแบบสอบถามสำหรับการเก็บข้อมูลต่อไป

สำหรับแบบทดสอบวัดความคิดเห็นอยู่ในภาคผนวก ง หน้า 160

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองที่หนึ่งในวันที่ 2 - 8 สิงหาคม 2528 และกับกลุ่มทดลองในวันที่ 11 - 17 สิงหาคม 2528 การทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองใช้เวลากลุ่มละเจ็ดวัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการทั้งสองกลุ่มนี้

1. ขั้นเตรียมการ ดำเนินการในวันที่หนึ่งมีขั้นตอนย่อยดังนี้

1.1 เตรียมสถานที่ในการทดลอง โดยจัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ และจัดเป็นชั้นเรียนมีกระดานดำ และโต๊ะอีกตัวหนึ่งสำหรับตั้งเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์อยู่หน้าห้องทดลอง

1.2 ประชุมชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มีการนัดล่วงหน้าไว้แล้ว เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบถึง วัน เวลา สถานที่ และวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม หลังจากนั้นจึงวัดความรู้พื้นฐานเรื่องยาเสพติด โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องยาเสพติด ที่สร้างขึ้นโดยใช้เวลา 60 นาที เสร็จแล้วผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปตรวจให้คะแนน และเก็บคะแนนไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. ขั้นตอนการ เป็นขั้นตอนการฝึกอบรมโดยการให้แบบโทรทัศน์ สื่อนบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ที่ผลิตขึ้นซึ่งมีทั้งหมดห้าตอน ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มใช้เวลากลุ่มละห้าวัน ๆ ละหนึ่งตอน การให้แบบโทรทัศน์ฯ แต่ละตอนประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ใช้เวลารวมหนึ่งชั่วโมง ทั้งมีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

วันที่หนึ่ง ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนใช้เวลาสองนาที แล้วให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมดูแบบโทรทัศน์สื่อนบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ตอนที่หนึ่งใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นให้แบ่งกลุ่มย่อยเป็นสี่กลุ่ม ๆ ละห้าคน แต่ละกลุ่มให้มีประธานและ เลขานุการเพื่อทำหน้าที่ในการนำอภิปรายและจดบันทึกใช้เวลาสองนาที เสร็จแล้วผู้วิจัย เสนอประเด็นคำถามตามแผนประเด็นที่เตรียมให้ใช้เวลาหนึ่งนาที จากนั้นแต่ละกลุ่มจึง ร่วมกันอภิปรายใช้เวลาทั้งหมด 15 นาที และเสนอผลการอภิปรายต่อกลุ่มใหญ่ใช้เวลา 10 นาที ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสรุปผลจากประเด็นที่ได้มีการอภิปรายไปแล้วโดยเขียน ขอสรุบบนกระดานดำ ให้ครูภาพประกอบเพิ่มเติมเนื้อหา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจดบันทึก ขอความลงในกระดาษที่เตรียมไว้ให้ ใช้เวลา 10 นาที เสร็จแล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับแจกเอกสารเนื้อหา ยาเสพติด ดังภาคผนวก จ หน้า 164

วันที่สอง ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยสรุปเรื่องราวจากแบบโทรทัศน์ ตอนที่หนึ่ง ใช้เวลาสองนาทีแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูแบบโทรทัศน์สื่อนบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพติด ตอนที่สองใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นให้แบ่งกลุ่มย่อยเป็นสี่กลุ่ม กลุ่มละห้าคน ใช้เวลาสองนาที แต่ละกลุ่มให้มีประธานและ เลขานุการเพื่อทำหน้าที่ในการนำอภิปรายและจดบันทึก เสร็จแล้วผู้วิจัยเสนอประเด็นคำถามตามแผนประเด็นที่เตรียมให้ ใช้เวลาหนึ่งนาที จากนั้นแต่ละกลุ่มจึงร่วมกันอภิปรายใช้เวลาทั้งหมด 15 นาทีและเสนอ

ผลต่อกลุ่มใหญ่โดยใช้เวลา 10 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสรุปผลจากประเด็นที่ได้มีการอภิปรายไปแล้ว โดยเขียนสรุปบนกระดานคำให้ครูรูปภาพประกอบและเพิ่มเติมเนื้อหา ผู้เข้ารับการอบรมจับบันทึกข้อสรุปลงในกระดานที่ใดเตรียมไว้ให้ ใช้เวลา 10 นาที เสร็จแล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับเอกสารเนื้อหาวิชาเสพทิศตอนที่สอง

วันที่สาม ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยสรุปเนื้อเรื่องจากเทพโทรทัศน์ ตอนที่สอง ใช้เวลาสองนาที แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างครูเทพโทรทัศน์ สอพนบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพทิศตอนที่สามซึ่งใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นดำเนินการ เช่นเดียวกับวันที่หนึ่ง

วันที่สี่ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยสรุปเนื้อเรื่องจากเทพโทรทัศน์ตอนที่สาม ใช้เวลาสองนาทีแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างครูเทพโทรทัศน์สอพนบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพทิศตอนที่สี่ ใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นดำเนินการ เช่นเดียวกับ วันที่หนึ่ง

วันที่ห้า ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยสรุปเนื้อเรื่องจากเทพโทรทัศน์ตอนที่สี่ ใช้เวลาสองนาทีแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างครูเทพโทรทัศน์สอพนบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพทิศตอนที่ห้า ใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นดำเนินการ เช่นเดียวกับวันที่หนึ่ง

3. ขั้นประเมินผล เมื่อการฝึกอบรมได้ดำเนินการเสร็จสิ้นทั้งห้าวันแล้ว ในวันถัดไปผู้วิจัยได้ทำการนัดผู้เข้ารับการฝึกอบรมมาทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบวัดความรู้พื้นฐานใช้เวลา 60 นาที แล้วพัก 10 นาที จึงทำการวัดความคิดเห็นหรือวิธีการฝึกอบรมโดยใช้แบบสอบถามวัดความคิดเห็นใช้เวลา 30 นาที

หลังจากนั้นจึงทำการทรวใจห้คะแนนและนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ทั้งก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลตามสูตรสถิติที่ได้กำหนดไว้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยใช้

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 71)

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้

$$\text{สูตร } S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 77)

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคน

2. หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบโดยใช้สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 181)

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่าย

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนี้ถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนี้ทั้งหมด

3. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร

$$D = \frac{\frac{R_U - R_L}{N}}{2}$$

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 182)

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	แทน	จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	แทน	จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนคนทั้งกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร K - R 20 ของ:
 คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (ดูน สายยศ และอังคณา สายยศ
 2524 : 168 - 169)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของคำตอบถูกในข้อหนึ่ง ๆ คือ $\frac{\text{จำนวนคนที่ตอบถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของคำตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ คือ $1 - p$
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

5. หาค่าความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
 ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t - test แบบไม่เป็นอิสระ (dependent)
 โดยคำนวณจากสูตร (ดูน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 99)

$$t = \frac{\frac{\sum D}{N}}{\sqrt{\frac{\sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะพิจารณา
$\sum D$		แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบทั้งสองครั้งในแต่ละคู่
$\sum D^2$		แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังในแต่ละคู่ ยกกำลังสอง
N		แทน	จำนวนบุคคลลงในกลุ่ม

6. หากกำหนดจำนวนของแบบสอบถาม โดยวิธีการของการแจกแจง
ที่ (t - distribution) (Edwards อ้างอิงมาจาก ถวน สายยศ และ
อังคณา สายยศ 2524 : 187 - 188)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{N_H} + \frac{s_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอ่านจำนวนของข้อทดสอบเป็นรายข้อ
$\bar{X}_H$		แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$		แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
s_H^2		แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง

s_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มค่า
N_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
N_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความคิดเห็น โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ - Coefficient) (ถวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

$$\infty = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	∞	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

8. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม โดยการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้าน หมอลำเรื่องยาเสพติด โดยใช้ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการพิจารณา ระดับความคิดเห็น พิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อโดยถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
0.00 - 1.00	ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง
1.01 - 2.00	ไม่เห็นควย
2.01 - 3.00	ไม่แน่ใจ
3.01 - 4.00	เห็นควย
4.01 - 5.00	เห็นควยอย่างยิ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
X	แทน	ค่าคะแนนการทดสอบ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบ
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
D	แทน	ผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
t	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอตามลำดับตอนคือ ตอนที่หนึ่ง ผลการวิเคราะห์ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตอนที่สอง ผลการวิเคราะห์ด้านความวิตกกังวลวิธีการฝึกอบรม ทั้งทอไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม และค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ทั้งแสดงในตาราง 3 - 12 ต่อไปนี้

ตาราง 3 คะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมของแต่ละคน และค่าเฉลี่ยในกลุ่ม
ทดลองหนึ่ง

ลำดับที่	คะแนนก่อนการฝึกอบรม (x) (เต็ม 30 คะแนน)
1	15
2	16
3	19
4	18
5	18
6	13
7	15
8	13
9	14
10	19
11	11
12	13
13	16
14	18
15	9
16	24
17	21
18	19
19	25
20	16
	332
	$\bar{X} = 16.60$

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมของกลุ่มทดลอง
 ที่หนึ่งมีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 25 คะแนน ทำสุดเท่ากับ 9 คะแนน ค่าเฉลี่ยของ
 คะแนนทั้งหมดเท่ากับ 16.60

ตาราง 4 คะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมของแต่ละคนและค่าเฉลี่ยในกลุ่ม
 ทดลองที่หนึ่ง

ลำดับที่	คะแนนหลังการฝึกอบรม (x) (เต็ม 30 คะแนน)
1	14
2	25
3	24
4	25
5	28
6	23
7	24
8	27
9	23
10	23
11	24
12	21
13	22
14	28
15	24

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	คะแนนหลังการฝึกอบรม (x) (เต็ม 30 คะแนน)
16	25
17	24
18	29
19	27
20	26
	486
	$\bar{x} = 24.30$

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลอง
 ที่หนึ่งมีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 29 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 14 คะแนน ค่าเฉลี่ย
 ของคะแนนทั้งหมดเท่ากับ 24.30

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมในกลุ่มทดลองที่หนึ่ง

กลุ่มทดลองที่หนึ่ง	N	$\bar{X}$	S	S^2
ก่อนการฝึกอบรม	20	16.60	4.03	16.24
หลังการฝึกอบรม	20	24.30	3.21	10.33

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าคะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมจากจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม 20 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.60 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.03 และค่าความแปรปรวนเท่ากับ 16.24 ส่วนคะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมจากจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม 20 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.30 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.21 และค่าความแปรปรวนเท่ากับ 10.33

ตาราง 6 คะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมของแต่ละคน และค่าเฉลี่ยในกลุ่มทดลองที่สอง

ลำดับที่	คะแนนก่อนการฝึกอบรม (x) (เต็ม 30 คะแนน)
1	11
2	17
3	15
4	13
5	14

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับที่	คะแนนก่อนการฝึกอบรม (x) (เต็ม 30 คะแนน)
6	12
7	12
8	10
9	15
10	17
11	15
12	10
13	16
14	15
15	20
16	21
17	19
18	22
19	17
20	13
	304
	$\bar{X} = 15.20$

จากตาราง 6 พบว่า คะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสอง
มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 22 คะแนน ค่าสุดเท่ากับ 10 คะแนน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด
เท่ากับ 15.20

ตาราง 7 คะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมของแต่ละคน และค่าเฉลี่ยในกลุ่ม
ทดลองทั้งสอง

ลำดับที่	คะแนนหลังการฝึกอบรม (x) (เต็ม 30 คะแนน)
1	25
2	29
3	28
4	27
5	27
6	21
7	28
8	23
9	23
10	25
11	29
12	23
13	26
14	23
15	28
16	25
17	21
18	23
19	23
20	21
	498
	$\bar{X} = 24.90$

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสองมีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 29 คะแนน ค่าต่ำสุดเท่ากับ 14 คะแนน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดเท่ากับ 24.90

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมในกลุ่มทดลองทั้งสอง

กลุ่มทดลองทั้งสอง	N	$\bar{X}$	S	S^2
ก่อนการฝึกอบรม	20	15.20	3.49	12.18
หลังการฝึกอบรม	20	24.90	5.54	30.73

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า คะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมจากจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม 20 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.20 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.49 และค่าความแปรปรวนเท่ากับ 12.18 ส่วนคะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมจากจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม 20 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.90 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.54 และค่าความแปรปรวนเท่ากับ 30.73

ตาราง 9 ผลต่างของคะแนนทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของแต่ละคนใน
กลุ่มทดลองที่หนึ่ง

ลำดับที่	คะแนนก่อนการฝึกอบรม (x)	คะแนนหลังการฝึกอบรม (x)	D
1	15	14	-1
2	16	25	9
3	19	24	5
4	18	25	7
5	18	28	10
6	13	23	10
7	15	24	9
8	13	27	14
9	14	23	9
10	19	23	4
11	11	24	13
12	13	21	8
13	16	22	6
14	18	28	10
15	9	24	15
16	24	25	1
17	21	24	3
18	19	29	10
19	25	27	2
20	16	26	10
	332	486	154

จากตาราง 9 พบว่า คะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองที่หนึ่ง มีความแตกต่างกัน รวม 154 คะแนน คะแนนที่แตกต่างกัน สูงสุดคือ 15 คะแนน ค่าสุดคือ -1 คะแนน

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองที่หนึ่ง

กลุ่มทดลองที่สอง	N	$\sum X$	$\sum D$	$(\sum D)^2$	$\sum D^2$	t
ก่อนการฝึกอบรม	20	332	154	23,716	1,538	7.99 **
หลังการฝึกอบรม	20	486				

$$t_{.01} (df = 19) = 2.539$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองที่หนึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 ผลทางของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของแต่ละคนในกลุ่มทดลองที่สอง

ลำดับที่	ก่อนการฝึกอบรม (x)	หลังการฝึกอบรม (x)	D
1	11	25	14
2	17	29	12
3	15	28	13
4	13	27	14
5	14	27	13
6	12	21	9
7	12	28	16
8	10	23	13
9	15	23	8
10	17	25	8
11	15	29	14
12	10	23	13
13	16	26	10
14	15	23	8
15	20	28	8
16	21	25	4
17	19	21	2
18	22	23	1
19	17	23	6
20	13	21	8
	304	498	194

จากตาราง 11 พบว่า คะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสองมีความแตกต่างกัน รวม 194 คะแนน ส่วนคะแนนที่แตกต่างกันสูงสุดคือ 16 คะแนน ต่ำสุด 1 คะแนน

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสอง

กลุ่มทดลองทั้งสอง	N	$\sum X$	$\sum D$	$(\sum D)^2$	$\sum D^2$	t
ก่อนการฝึกอบรม	20	304	194	37,636	2,222	10.36**
หลังการฝึกอบรม	20	498				

$$t_{.01} (df = 19) = 2.539$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าความแตกต่างคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม ข้อมูล

นำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
ความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ดังแสดงในตาราง
13 - 15 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นต่อ
วิธีการฝึกอบรมแยกเป็นรายข้อ และรวมของกลุ่มทดลองทั้งสอง

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S
1	หมอลำเป็นศิลปการแสดงที่ดี	4.55	0.51
2	การให้ความรู้โดยหมอลำทำให้เกิดความสนใจ มากขึ้น	3.80	0.62
3	หมอลำถ่ายทอดความรู้และความคิดได้ดี	4.20	0.52
4	ผู้แสดงถ่ายทอดความรู้ได้ดี	4.00	0.65
5	เมื่อฟังหมอลำรู้สึกคลายความ	3.95	0.69
6	ภาษากายที่ใช้ในการแสดงหมอลำทำให้เข้าใจ ง่ายขึ้น	4.25	0.72
7	เมื่อชมหมอลำแต่ละตอนจบอยากชมตอนต่อไปอีก	3.80	0.95
8	เวลาในการชมหมอลำแต่ละตอนเหมาะสมดี	4.25	0.72
9	การใช้หมอลำให้ความรู้ค่านิยม ๆ	3.55	1.05
10	เนื้อหาสาระที่คิดค้นนำมาสอดแทรกในบทหมอลำ เกี่ยวข้องกับดี	4.35	0.88

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
11	ประเด็นคำถามมีความชัดเจน	3.95	0.51
12	เอกสารที่แจกเป็นประโยชน์ในการอ่านเพิ่มเติม	4.40	0.68
13	รูปภาพที่ประกอบประกอบการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจ เรื่องยาเสพติดดีขึ้น	4.35	0.49
14	การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้รู้จักการทำงาน ร่วมกัน	4.20	0.72
15	การอภิปรายกลุ่มย่อยทำให้เข้าใจเรื่องยาเสพติด ดีขึ้น	4.20	0.52
16	การสรุปผลจากวิทยากรทำให้เข้าใจเนื้อหา ชัดเจนขึ้น	3.85	0.99
17	การฝึกอบรมแบบนี้ได้รับความรู้ดี	4.15	0.59
18	การฝึกอบรมแบบนี้ไม่น่าเบื่อ	3.75	0.97
19	ควรมีการฝึกอบรมแบบนี้กับประชาชนกลุ่มอื่นอีก	4.30	0.92
20	ระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละวันเหมาะสม	4.10	0.64
21	การฝึกอบรมแบบนี้ช่วยให้กล้าแสดงออกมากขึ้น	3.95	0.60
	รวม	4.09	0.74

จากตาราง 13 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม เป็นรายข้อของกลุ่มทดลองที่หนึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 3.55 - 4.55 ค่าความเบี่ยงเบน อยู่ระหว่าง 0.49 - 1.05 เมื่อดูค่าเฉลี่ยรวม มีค่าเท่ากับ 4.09 ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.74

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นต่อ
วิธีการฝึกอบรมแยกเป็นรายข้อและรวมของกลุ่มทดลองทั้งสอง

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S
1	หมอลำเป็นศิลปการแสดงที่ดี	4.15	0.59
2	การให้ความรู้โดยใช้หมอลำทำให้เกิดความสนใจ มากขึ้น	3.50	0.95
3	หมอลำถ่ายทอดความรู้และความคิดได้ดี	3.80	0.77
4	ผู้แสดงถ่ายทอดความรู้ได้ดี	3.90	0.64
5	เมื่อฟังหมอลำรู้สึกเพลิดเพลิน	3.70	1.13
6	ภาษาถิ่นที่ใช้ในการแสดงหมอลำทำให้เข้าใจ ง่ายขึ้น	3.90	1.02
7	เมื่อชมหมอลำแต่ละตอนจบอยากชมตอนต่อไปอีก	4.00	0.46
8	เวลาในการชมหมอลำแต่ละตอนเหมาะสมดี	4.20	0.52
9	ควรใช้หมอลำให้ความรู้ด้านอื่น ๆ	3.55	0.89
10	เนื้อหาสาระที่คิดที่น่าสนใจสอดแทรกในบทหมอลำ เกี่ยวข้องกับดี	3.95	0.91
11	ประเด็นคำถามมีความชัดเจน	4.00	0.46
12	เอกสารที่แจกเป็นประโยชน์ในการอ่านเพิ่มเติม	4.40	0.68
13	รูปภาพที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจ เรื่องยาเสพติดดีขึ้น	4.35	0.49
14	การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้รู้จักการทำงาน ร่วมกัน	4.05	0.51

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	$\bar{X}$	S
15	การอธิบายกลุ่มยอมทำให้เข้าใจเรื่องยาเสพติดดีขึ้น	4.15	0.59
16	การสรุปผลจากวิทยากรทำให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจนขึ้น	3.90	0.64
17	การฝึกอบรมแบบนี้ได้รับความรู้ดี	4.10	0.72
18	การฝึกอบรมแบบนี้ไม่น่าเบื่อ	4.10	0.72
19	ควรมีการฝึกอบรมแบบนี้กับประชาชนกลุ่มอื่นอีก	4.35	0.59
20	ระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละวันเหมาะสมดี	4.10	0.55
21	การฝึกอบรมแบบนี้ช่วยให้กล้าแสดงออกมากขึ้น	4.35	0.49
	รวม	4.03	0.72

จากตาราง 14 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมเมื่อแยกเป็นรายข้อของกลุ่มทดลองทั้งสอง มีค่าอยู่ระหว่าง 3.50 - 4.40 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.46 - 1.13 เมื่อหาค่าเฉลี่ยรวมมีค่าเท่ากับ 4.09 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของคะแนนความคิดเห็น
ต่อวิธีการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S
กลุ่มทดลองที่หนึ่ง	20	4.09	0.74
กลุ่มทดลองที่สอง	20	4.03	0.72

จากตาราง 15 แสดงว่าค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความคิดเห็นต่อวิธีการ
ฝึกอบรมของกลุ่มทดลองที่หนึ่งมีค่าเท่ากับ 4.09 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
0.74 ค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองที่สองมีค่า
เท่ากับ 4.03 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดสำหรับใช้ในการฝึกอบรม กลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดในการฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. โดเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพติด ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวกับการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้ในการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อป้องกันการติดยาเสพติด ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่ชุมชนได้พัฒนาสื่อพื้นบ้านที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางที่พึงประสงค์ต่อไป
3. เสริมสร้างแนวความคิดในการระดมทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นมาใช้ในการให้การศึกษาแก่ประชาชน
4. สนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐในการป้องกันยาเสพติด
5. สนับสนุนและส่งเสริมนโยบายของรัฐในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิธีการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่อง ยาเสพติด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยวิธีการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่อง ยาเสพติด มีความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นเยาวชนนอกโรงเรียน ในจังหวัด ร้อยเอ็ด ซึ่งรวมกลุ่มกันอยู่แล้วจากการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ โดยกรมพัฒนาชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชนนอกโรงเรียน ซึ่งรวมกลุ่มกันอยู่แล้ว จากการ จัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยการพัฒนาชุมชน ในหมู่บ้านหนองคู ตำบลธงธานี อำเภอ ชวชัยบุรี และในหมู่บ้านนาเมือง ตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน หมู่บ้านละ 20 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามี สี่อย่างคือ

1. เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่อง ยาเสพติด
2. คู่มือการฝึกอบรม
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบสอบถามวัดความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม

วิธีดำเนินการทดลอง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. สร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย ได้แก่ เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ

เรื่องยาเสพติด คู่มือการฝึกอบรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถาม วัดความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม ซึ่งเมื่อสร้างแล้วผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพ เครื่องมือจนมีคุณภาพก็พอที่จะนำไปใช้ได้ดังนี้ ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 30 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 ค่าความยากง่ายเฉลี่ยเท่ากับ .53 ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ .68 และได้แบบสอบถามวัดความคิดเห็นจำนวน 21 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

2. ดำเนินการทดลองฝึกอบรมโดยใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพติด โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองเองทั้งสองกลุ่มใช้เวลากลุ่มละเจ็ดวัน ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการ ดำเนินการในวันที่หนึ่งประชุมชี้แจงกลุ่มตัวอย่างเพื่อ ให้ความทราบวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เสร็จแล้ววัดความรู้พื้นฐานเรื่องยาเสพติดใช้ เวลา 60 นาที

ขั้นดำเนินการเริ่มในวันที่สองโดยให้กลุ่มตัวอย่างดูเทปโทรทัศน์ตามลำดับ ตอน ๆ ละหนึ่งวัน ตามด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อย การสรุปโดยผู้วิจัยและบรรยายเนื้อหา เพิ่มเติม พร้อมทั้งให้ดูแผนภาพและแจกเอกสารเสริมการอ่านใช้เวลาวันละหนึ่งชั่วโมง

ขั้นประเมินผล ดำเนินการในวันที่เจ็ดเพื่อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้เวลา 60 นาที แล้วพัก 10 นาที จึงให้ตอบแบบสอบถาม วัดความคิดเห็นต่อวิธีการ ฝึกอบรมใช้เวลา 30 นาที

3. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการตอบแบบสอบถาม
วัดความคิดเห็นมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าทางสถิติดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และค่าความแปรปรวน
2. หาค่าความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
ภายในกลุ่มเดียวกันของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มโดยใช้ $t - test$ แบบไม่เป็นอิสระ
3. หาค่าเฉลี่ยของคะแนน ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อ
วิธีการฝึกอบรมโดยใช้แบบโพรทัศนสื่อพื้นบ้านหมอลำ

ผลการทดลอง

ผลการทดลองสรุปได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมโดยวิธีการใช้แบบโพรทัศนสื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิธีการใช้แบบโพรทัศนสื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลจากการฝึกอบรมโดยการใช้แบบโพรทัศน
สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดกับกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่ง
ได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มพบว่า ผลเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ
ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการดังนี้

1.1 การฝึกอบรมโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผ่านบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
 ที่ผู้วิจัยสร้างและดำเนินการทดลองเองนั้น ได้มีการวางแผนการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ
 และลำดับตอน โดยยึดคู่มือการฝึกอบรมเป็นแนวปฏิบัติซึ่งในคู่มือการฝึกอบรมนี้ได้มีการ
 กำหนดจุดประสงค์การฝึกอบรม แนะนำเทคโนโลยีสารสนเทศ วิธีการฝึกอบรม สื่ออื่น ๆ ที่ใช้
 ประกอบการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละวันและรายละเอียดการฝึกอบรม
 ไว้อย่างละเอียดครบทุกชั้นตอนจึงสะดวกต่อการนำไปใช้ การควบคุมและ

ตรวจสอบ

1.2 การฝึกอบรมโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผ่านบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
 เป็นการประสานประสานระหว่างสื่อ วัสดุทัศนวัสดุ และกระบวนการเข้าด้วยกัน โดยมี
 จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกพึงพอใจในสิ่ง
 ที่ได้เรียนรู้ให้ได้พบกับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ตื่นเต้น ท้าทาย มีลักษณะย้ายไม่ซ้ำซาก
 หรือน่าเบื่อหน่าย ฉะนั้นกระบวนการฝึกอบรมโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผ่านบ้านหมอลำ
 จึงให้ความสำคัญทั้งแก่การใช้สื่อหรือวัสดุทัศนวัสดุ การอภิปราย สรุป และให้ประสบการณ์
 ใหม่เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนมีการตื่นตัวอยู่เสมอ แนวความคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ
 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจของเบอร์โธ (สมบูรณ์ ศาลยาวิชิต 2526 :
 202 – 203) ว่า การสร้างแรงจูงใจภายในเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจเป็น
 สิ่งที่ทำได้ ถ้าผู้เรียนเกิดความพึงพอใจแล้วจะเป็นการสร้างนิสัยให้รักการศึกษาค้นคว้า
 ควบคุมตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต

1.3 การฝึกอบรมโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผ่านบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
 เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดหลักแห่งความคุ้นเคย สิ่งที่ชาวบ้านหรือผู้เรียนมี
 ความคุ้นเคยคือ หมอลำ หมอลำเป็นสื่อพื้นบ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้รับ
 ความนิยมชมชอบและมีความผูกพันกับวิถีความเป็นอยู่ของประชาชนมาช้านาน โดย
 ธรรมชาติแล้วหมอลำเป็นศิลปการแสดงที่มุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แต่ในขณะที่
 เดียวกันก็แฝงไว้ด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ความรู้ที่ได้รับจึงซึมซาบไปสู่ผู้ฟัง
 โดยไม่รู้ตัว ซึ่งอาจแฝงอยู่ในเรื่องราวการแสดง บทร้อง บทเจรจา บทกลอน

แม้กระทั่งบทกวีพาราที่ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยปรับเปลี่ยนอารมณ์สร้างความสนใจใคร่รู้ให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ลักษณะของภาษาถิ่นที่ใช้แสดงยังส่งผลต่อการรับรู้ได้อย่างที่ควย จากการสังเกตและสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สึกพึงพอใจกับการได้ดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำมาก บางคนแสดงอารมณ์ร่วมด้วยการปรบมือ บางคนอยากพ้องอยากรำ แต่เมื่อดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำจบแล้วส่วนใหญ่จะจำเหตุการณ์หรือเรื่องราวในเรื่องได้ และสามารถอภิปรายตามประเด็นคำถามซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่แสดงได้เป็นอย่างดี จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความเชื่อมั่นว่าสื่อพื้นบ้านหมอลำเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารของกรมศิลปากร (กรมศิลปากร 2521 : 41 - 42) ที่ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของหมอลำว่า การแสดงออกของหมอลำมีผลต่อจิตใจของผู้ชมและผู้ฟังมาก สามารถซึมซาบหรือชักจูงให้คนเกิดความรู้โดยไม่รู้สึกตัว ถือเป็นการเรียนรู้แบบธรรมชาติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยสื่อพื้นบ้านหมอลำในประเทศไทย (Thailand Country Report. 1980 : 1 - 7) ซึ่งได้ทดลองใช้หมอลำในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล การโฆษณาชวนเชื่อเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ และการวางแผนครอบครัว ผลปรากฏว่า ได้รับความสำเร็จอย่างน่าพอใจ

นอกจากนี้การทดลองใช้สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดยังสอดคล้องกับการนำสื่อพื้นบ้านอื่นมาใช้เผยแพร่ความรู้ซึ่งได้รับความสำเร็จเช่นกัน กองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข (กองอนามัยครอบครัว ฝ่ายวิจัยและประเมินผล 2521 : 35 - 46) ได้นำหนังตะลุงมาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและการทำหมันชายกับกลุ่มตัวอย่างที่จังหวัดตรัง เช่นเดียวกันยังสอดคล้องกับการวิจัยของยุพดี เทชะอังกูร (ยุพดี เทชะอังกูร 2525 : 40 - 46) ซึ่งได้ทดลองใช้หนังตะลุงเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมค่านิยมแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่า การใช้หนังตะลุงช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยแห่งตนที่ขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเฟลิเซียนโน (Feliciano. 1978 : 36) ซึ่งได้ทำการวิจัยในประเทศฟิลิปปินส์พบว่า สื่อพื้นบ้านมีบทบาทในการพัฒนาสังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศได้อย่างน่าพอใจและสรุปว่า รูปแบบของสื่อพื้นบ้านไม่ล้าสมัยซ้ำซ้อน เนื้อหาและโครงสร้างสามารถยืดหยุ่นหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม ปัจจุบันได้เป็นอย่างนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศูนย์วางแผนและพัฒนาการใช้สื่อพื้นบ้าน ของประเทศฟิลิปปินส์ (Office of Planning and Development National Media Production Center. 1980 : 5 - 7) พบว่า สื่อพื้นบ้านสามารถ สะท้อนชีวิตของชาวบ้านได้ดี การใช้ภาษาถิ่นช่วยให้การสื่อความหมายเข้าใจง่ายขึ้น และการเรียนรู้ที่เกิดจากสื่อพื้นบ้านเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ

1.4 การนำเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด มาใช้ในการฝึกอบรม นับได้ว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาออกโรงเรียนด้านการผลิตสื่อรูปแบบหนึ่ง มีความมุ่งหมาย เพื่อสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นการกระตุ้นยั่วไม่ให้ผู้เรียนเกิดความ เบื่อหน่าย ฉะนั้นการเรียนรู้จากเทปโทรทัศน์ซึ่งเกิดขึ้นทั้งทางตาและทางหู ย่อมดึงดูด ความสนใจ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างได้ผล ข้อสังเกตจากการทดลองทั้งสองกลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจคือ ความพร้อมเพรียงของผู้เข้า รับการฝึกอบรมในแต่ละวัน เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจ อาจกล่าวได้ว่า เทปโทรทัศน์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยประการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัย ของพิลาศ เกื้อมี (พิลาศ เกื้อมี 2519 : 23) พบว่าการสอนด้วยวิธีการสาธิต โดยใช้เทปโทรทัศน์ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางช่างสูงกว่าการสอนด้วยวิธีการสาธิต โดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสตาฟัสสัน (Gustavassan. 1969 : 59 - 62) ซึ่งได้ทดลองใช้โทรทัศน์ ในการสอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน ซึ่งพบว่า โทรทัศน์เป็นมีติใหม่ ทางการเรียนการสอนได้อย่างดีเพราะนอกจากช่วยให้ผู้เรียนสนใจ ประหยัดเวลา ในการสอน เพิ่มอัตราการรับรู้แก่นักเรียนแล้ว ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูด้วย และยังสอดคล้องกับการวิจัยของริชเตอร์ (Richter. 1964 : 12) ซึ่งได้ทำ การทดลองสอนวิชากายวิภาควิทยาด้วยการสาธิตโดยครูกับสาธิตโดยใช้โทรทัศน์ ผลการทดลองพบว่าการศึกษาโดยใช้โทรทัศน์ช่วยให้ประหยัดเวลาได้มาก

1.5 การฝึกอบรมโดยการใช้อุปกรณ์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
มุ่งให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นจึงนำกระบวนการอภิปรายมาใช้ จุดมุ่งหมาย
ที่ผู้วิจัยให้มีการอภิปราย คือ ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รู้จักแสดงออก รู้จักใช้เหตุผล
เคารพในเหตุผลของบุคคลอื่น และให้รู้จักการฝึกแก้ปัญหาโดยปัญหาหนึ่งร่วมกัน เพื่อนำไป
สู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น จุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่
(andragogy) ของโนลส์ (สุนทร โคตรบรรเทา 2525 : 13 - 14 อ้างอิงมาจาก
Knowles. 1971) ที่กล่าวว่าผู้ใหญ่สามารถนำตนเองได้ (self - directing)
ฉะนั้นการเรียนการสอนจึงควรเน้นให้ผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเอง นอกจากนี้
ผู้ใหญ่ยังเป็นผู้มีประสบการณ์ ผู้สอนจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่นำประสบการณ์ในอดีตมา
สัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่เพื่อประโยชน์ในด้านการเรียนรู้ด้วย

จากการสังเกตขณะทดลองพบว่า ระยะเวลาผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสองกลุ่ม
ไม่กล้าพูดและไม่กล้าแสดงออก แต่พอได้รับการกระตุ้นด้วยการถามตอบแบบสั้น ๆ ง่าย ๆ
การให้กำลังใจโดยการปรบมือ และกล่าวชมเชย ปรากฏว่าบุคลิกภาพของผู้เข้ารับการฝึก
อบรมเปลี่ยนไปจากเดิมกลายเป็นคนกล้าพูด กล้าแสดงออก ตัดสินใจได้ บางครั้ง
ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำประสบการณ์ในอดีตซึ่งมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่มานำอภิปราย
หรือเสนอข้อที่ประชุมทำให้การอภิปรายมีความคึกคักและน่าสนใจมากขึ้น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตาราง 13 - 15 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นต่อ
วิธีการฝึกอบรมโดยการใช้อุปกรณ์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดในระดับเห็นด้วย
อย่างยิ่ง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลดังนี้

2.1 การจัดระบบการอบรมอย่างมีแบบแผนซึ่งส่งผลให้กระบวนการเรียนเป็น
ไปอย่างมีขั้นตอนไม่สะเปะสะปะ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความสับสนและพร้อมที่จะรับรู้
ประสบการณ์ใหม่ได้ตลอดเวลา และการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบ
ถึงวัตถุประสงค์ในการทดลอง ซึ่งดำเนินการในขั้นก่อนฝึกอบรมนั้นช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
มีความเข้าใจและคลายความวิตกกังวลลงได้

2.2 การประสมประสานสื่อโสตทัศนวัสดุ และกระบวนการเข้าด้วยกัน

โดยนำเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปให้ความรู้ ซึ่งสื่อดังกล่าวให้ทั้งความสนุกสนานและความเพลิดเพลิน ขณะเดียวกันก็ให้ความรู้ คติข้อเตือนใจที่สอดแทรกในเรื่องราวการแสดงด้วย จึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม รู้สึกว่าไม่เป็นการเรียนรู้หนังสือ แต่เป็นเพียงการมาชมหรืสพอย่างหนึ่ง ความสนใจ ใคร่รู้จึงอยู่ที่การคาดคะเนหรือการเดาเหตุการณ์ว่าจะเป็นอย่างไรต่อไป แต่เวลาเดียวกันความรู้ คติ ค่านิยมที่มีสอดแทรกในเรื่องราวจะซึมซาบเข้าไปโดยไม่รู้สึกตัว ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารของกรมศิลปากร (กรมศิลปากร 2521 : 41 - 42) ที่ ักกล่าวถึงประโยชน์ของหมอลำในค่านิให้ความรู้และความบันเทิงว่าการแสดงของ หมอลำมีผลต่อจิตใจของผู้ชมและผู้ฟัง สามารถซึมซาบและชักจูงให้คนเกิดความรู้ได้ โดยไม่รู้สึกตัว นอกจากนั้นบทกลอนชวน โต้ตอบประคารม หรือแม้กระทั่งการเกี่ยว พาราสิทธิ์ทำให้ผู้กรีกครึ้นไม่น่าเบื่อ เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเกต ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในขณะดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้สึกวิตกกังวลกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเลย ถึงบทกลอนก็สนุกสนานรื่นเริง ถึงบทชีวิตก็มีความรู้สึกคล้อยตามและเป็นที่น่าสังเกตุว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจกจำเหตุการณ์และเรื่องราวการแสดงได้ดี

ส่วนการนำเทปโทรทัศน์มาใช้ในการทดลอง ซึ่งเป็นการนำโสตทัศนวัสดุสมัยใหม่ มาใช้ประกอบนั้น สังเกตเห็นได้ชัดว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความตื่นเต้น อยากรู้ อยากเห็นตลอดเวลา ปรากฏการณ์ประการหนึ่งที่เป็นเครื่องบ่งชี้คือความพร้อมเพรียง ในการมาเข้ารับการฝึกอบรมแต่ละวัน แสดงให้เห็นว่าเทปโทรทัศน์มีส่วนสร้างแรงจูงใจ ในการเรียนรู้ประการหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสตาฟวัสสัน (Gustavasson. 1969 : 59 - 62) ที่ว่าโทรทัศน์เป็นมิติใหม่ที่จะใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างดี เพราะนอกจากจะช่วยเพิ่มเปอร์เซนต์การเรียนรู้แล้วยังช่วยให้ผู้เรียนสนใจด้วยและยัง สอดคล้องกับของวาสเช (Vasche. 1966 : 19) ซึ่งได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่าเทปโทรทัศน์ สามารถใช้สอนได้ทั้งข้อเท็จจริงและความคิดรวบยอด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จะสูงขึ้นเพราะเทปโทรทัศน์ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์และ สามารถจูงใจให้อยากเรียนมากขึ้น

สำหรับกระบวนการที่นำมาใช้ร่วมกันกับสื่อที่กล่าวมาแล้วคือ การอภิปราย ซึ่งเริ่มตั้งแต่การอภิปรายกลุ่มย่อยตามประเด็นการเสนอผลการอภิปรายกลุ่มย่อย และการสรุปผลจากวิทยากรเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น รวมทั้งระยะเวลาในการอภิปรายมีความเหมาะสมจึงทำให้ไม่น่าเบื่อ มีแต่ความสนุกสนานตื่นเต้นตลอดเวลา บางครั้งผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการอภิปรายยิ่งทำให้ปัญหาที่นำมาอภิปรายมีความน่าสนใจมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าการนำกระบวนการอภิปรายมาใช้ประกอบการฝึกอบรมสอดคล้องกับทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่ (andragogy) ของโนลส์ (สุนทร โคตรบรรเทา 2525 : 13 - 14 อ้างอิงมาจาก Knowles. 1971) ที่กล่าวว่าผู้ใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ และสามารถนำตนเองได้ (self - directing) ฉะนั้นผู้สอนจึงควรเน้นให้ผู้ใหญ่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และการตัดสินใจมากขึ้นซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจได้แก่แก่ตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกว่าถูกบังคับหรือให้ยอมรับโดยมีครูเป็นผู้ยัดยัดให้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา

- 1.1 ควรมีการนำกระบวนการฝึกอบรมเรื่องยาเสพติด ดังกล่าวไปให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายในระดับต่าง ๆ หรืออาจจะปรับสอดคล้องกับเนื้อหาที่เห็นว่ามีประโยชน์เข้าไปในกระบวนการฝึกอบรม
- 1.2 ควรมีการสนับสนุน คัดคน และพัฒนาสื่อพื้นบ้านที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการฝึกอบรม แก่ประชาชนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น
- 1.3 ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการให้ศึกษามากขึ้น วิธีการสนับสนุนหรือส่งเสริมอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่นการอบรมศิลปินสื่อพื้นบ้าน เพื่อให้ความรู้ขอบข่ายของหน่วยงานนั้น แล้วขอความร่วมมือให้ช่วยประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน หรือ ให้ความรู้ในฐานะเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีหน้าที่ให้ข่าวสารข้อมูลในทางที่ถูกต้องแก่ประชาชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำกระบวนการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในครั้งต่อไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ อีก เช่น กลุ่มนิคมการค้าหรือผู้ประกอบการ และกลุ่มเยาวชนในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่ากระบวนการดังกล่าวจะช่วยส่งเสริม หรือ มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เหล่านั้นหรือไม่

2.2 ควรมีการประยุกต์สื่อพื้นบ้านหมอลำเพื่อให้ความรู้ท่านอื่น ๆ อีก เช่น การการเมืองการปกครอง การประกอบอาชีพ และด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิธีการฝึกอบรมโดยการใจ เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ เรื่องยาเสพติดกับวิธีการฝึกอบรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

2.4 ควรมีการศึกษามุมมองของสื่อพื้นบ้านหมอลำ หรือสื่อพื้นบ้านอื่น เช่น เพลงโคราช หนังตะลุง ลิเก ลำตัด ว่ามีบทบาทต่อการศึกษาของชาวบ้าน ในด้านใดบ้าง เช่น การให้ความรู้และการให้ความบันเทิง เป็นต้น

ဘဝဇာနည်

บรรณานุกรม

- กมล สุคประเสริฐ เทคนิคการวิจัยระเบียบวิธีแบบของการวิจัย การสร้างเครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูล วัฒนาพานิช 2516, 288 หน้า
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ม.ป.ท., 2523, 18 หน้า
- _____ รายงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย ประจำปี 2522 วารุณีการพิมพ์ 2522, 139 หน้า
- _____ แนวทางการป้องกันปัญหาเสพติดในประเทศไทย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526, 51 หน้า
- _____ เอกสารอ่านประกอบสำหรับวิทยากรเล่มที่ 1 หมวดที่ 1 เรื่องเยาวชนกับการทำความเข้าใจตนเอง 2526, 27 หน้า อักสำเนา
- _____ เอกสารอ่านประกอบสำหรับวิทยากรเล่มที่ 1 หมวดที่ 2 เรื่องความล้มพันธ์ระหว่างเยาวชนกับกลุ่มสังคม 2526, 225 หน้า อักสำเนา
- _____ เอกสารอ่านประกอบสำหรับวิทยากรเล่มที่ 1 หมวดที่ 3 เรื่องเยาวชนกับการใช้ยา 2526, 93 หน้า อักสำเนา
- _____ เอกสารอ่านประกอบสำหรับวิทยากรเล่มที่ 1 หมวดที่ 4 เรื่องเยาวชนกับปัญหาเสพติด 2526, 4 หน้า อักสำเนา
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน โครงการพัฒนาสื่อพื้นบ้านเพื่อการพัฒนาประเทศ เอกสารประกอบการดำเนินงานปีพุทธศักราช 2525 - 2529 2525, อักสำเนา
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนระยะยาว รุ่งเรืองการพิมพ์ 2524 (หน้าไม่เรียงลำดับ)

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การศึกษามหาชนของสื่อพื้นบ้าน
การศึกษาของชาวบ้าน "ม.ป.ท.", "ม.ป.ป." 89 หน้า อักสำเนา
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาเด็กและ
เยาวชน 5 ปี (2525 - 2529) โรงพิมพ์การศาสนา 2525, 162 หน้า
- ข้อเท็จจริงและตัวเลขสำคัญเกี่ยวกับเยาวชนของประเทศไทย โรงพิมพ์
 กีเอ็นแอนด์เอส 2524, 81 หน้า
- ครรชิต อักดากร การผลิตรายการโทรทัศน์ศึกษา พิมพ์ครั้งแรก สหมิตรการพิมพ์
 2515, 65 หน้า
- จารุบุตร เรื่องสุวรรณ ผู้รวบรวม ของคดียุติธรรม โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 2519, 336 หน้า
- จารุวรรณ ธรรมวัตร "หมอลำ" เอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ 6 ศูนย์วัฒนธรรม
พื้นบ้านแห่งชาติ 2525, 14 หน้า อักสำเนา
- ลักษณะวรรณกรรมอีสาน : เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ท 426 ลักษณะ
วรรณกรรมท้องถิ่น มหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
 2521, 239 หน้า
- ฉวีวรรณ คำเนิน เป็นผู้สัมภาษณ์ สุประณีต ยศกลาง เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่วิทยาลัย
 นาฏศิลป์ จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2526
- ชวาล แพทย์กุล เทคนิคการวัดผล พิมพ์ครั้งที่ห้า วัฒนาพานิช 2516, 434 หน้า
- กุลิต วิชัยกิจ การศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทปโทรทัศน์กับการสอนจริงและ
การใช้ภาพยนตร์ตลับประกอบการสอนกับการสอนแบบธรรมชา ปริญญาพันธ์ กศ.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2524, 58 หน้า อักสำเนา
- รัชชัย ผลเพิ่ม "ท่านก็เขียนบทโทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้" เอกสารประกอบคำบรรยาย
 ศูนย์บริการการสอนทางวิทยุและโทรทัศน์ สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมาธิราช ม.ป.ป., 8 หน้า อักสำเนา

- บุญธรรม เทือกเกียรติชาติ "หนังสือ" มติชน สิงหาคม 2522 หน้า 8, 9
- ประคอง นิมมานเหมินท์ ลักษณะวรรณกรรมภาคเหนือ พิมพ์ครั้งแรก สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย 2517, 247 หน้า
- ประยูร พรหมพันธ์ "แนวความคิดในการพัฒนาชนบท" พัฒนาชุมชน 152 : 47 - 54 สิงหาคม 2517
- ปราโมทย์ เทพวัลลภ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีเรียนด้วยตนเองจากเทปโทรทัศน์ สไลด์เทป และ การเรียนในชั้นตามปกติ ปรวิญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 82 หน้า อิศสำเนา
- เป็รื่อง กุมุท "โครงการโทรทัศน์ภาคเวหา" ศูนย์ศึกษา 3 : 43 - 44 มีนาคม 2504
- พะยอม แก้วก่าเน็ค "การศึกษาป้องกันการใช้จ่ายในทางที่ผิด" จันทร์เกษม 162 : 34 - 40 กันยายน - ตุลาคม 2524
- พิลาศ เกื้อมี การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการโดยการสอนด้วยวิธีธรรมคาและ การสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ ปรวิญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 45 หน้า อิศสำเนา
- มณี พยอมยงค์ ประวัติและวรรณคดีล้านนาไทย เชียงใหม่ คนเมืองการพิมพ์ 2513, 221 หน้า
- มาโนช กงกะนันท์ สรุปรายงานการสัมมนาระดับชาติ เรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้าน พิษณุโลก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2520
- ไมตรี จันทรา การสร้างรูปแบบการฝึกอบรมนายหนังตะลุงเพื่อถ่ายทอดความรู้ ทางการเมืองแก่ประชาชน ปรวิญญานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 160 หน้า อิศสำเนา

- ยุพดี เกษะอังกูร การทดลองใช้หนังสือกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมค่านิยม
แห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2525, 106 หน้า อักษรฯ
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีกิจการพิมพ์
 2524, 286 หน้า
- วิชัย โปษะจินดา และคณะ รายงานเบื้องต้นของการศึกษาผู้ป่วยจิตวิทยาเสพติที่
โรงพยาบาลจิตเวชวราภรณ์ รายงานการวิจัยสถาบันวิทยาศาสตร์การแพทย์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 12 หน้า
- วิชัย โปษะจินดา การศึกษานักโทษเสพติในคุกของโทษผิดพระราชบัญญัติยาเสพติ
ในทัณฑสถานกรุงเทพมหานคร รายงานการวิจัยสถาบันวิทยาศาสตร์การแพทย์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 29 หน้า
- _____ วิวัฒนาการยาเสพติในประเทศไทย สำนักพิมพ์สมพร 2523, 29 หน้า
- วิชาการ, กรม กองวิจัยทางการศึกษา การประเมินและวัดผลนิทรรศการต่อต้าน
ยาเสพติให้โทษประจำปี 2520 2520, 21 หน้า อักษรฯ
- ศิลปากร, กรม กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ การละเล่นพื้นเมืองภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ (หมอลำ - หมอแคน) ม.ป.ท. พศกิจจานุ 2521
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2521
 ม.ป.ท., 188 หน้า
- สมบุรณ์ ศาสดาธิวิน จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่ เชียงใหม่ ลานนาการพิมพ์
 2526, 375 หน้า
- สมพงษ์ ศิริเจริญ "การวิจัยที่นำเสนอทางโสตทัศนศึกษา" วารสารอุปกรณ์การศึกษา
 2 : 22 - 27 มีนาคม - เมษายน 2515
- สิริ มุขนาค "การพัฒนาเยาวชน (บทนำ)" พัฒนาชุมชน 6 : 4 มิถุนายน 2522
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย สื่อการสอนในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช ม.ป.ท., ม.ป.ป., 10 หน้า อักษรฯ

สุนทร โคตรบรรเทา แนวคิดและวิธีการเกี่ยวกับโรงเรียนของผู้ใหญ่นอกระบบโรงเรียน
พิมพ์ครั้งที่ 2 สุวีริยาสาส์น 2525, 114 หน้า

สุนทร โคตรบรรเทา การศึกษานอกระบบโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 6 อักษรสยามการพิมพ์.
2526, 123 หน้า

สำลี พรเพ็ญ และสุนทร สุรินทร์ การใช้ยาของชุมชน รายงานการวิจัยคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 162 หน้า อักสำเนา

อนันต์ ศรีโสภกา หลักการวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช 2521, 430 หน้า

อนามัยกรรอบทวี, กอง "โครงการศึกษาการใช้หนังสือสูงในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ
การทำหมันชาย" อนามัยกรรอบทวี 1 : 35 - 46 2521

Best, John W. Research in Education 3rd - ed. Englewood Cliffs,
New Jersey, Prentice Hall. 1977. 289 P.

Boucheret, P. "Experimental of The Dorian Technical Lycee",
The Use of Closed Circuit Television in Technical Education.
Council for Cultural Co-operation Strasbourg. 1966. pp. 55 - 57.

Brandon, James R. Theatre in Southeast Asia : Part IV. Theatre as
Communication Chpt. 15 Past and Present, Indonesia. 2nd. ed.,
Massachusetts, Harvard University Press, Cambridge, 1974.

Brown, James W. and Jamesw. Thornton Jr. New Media In Higher Education.
Association for Higher Education and the Division of Audio - Visual
Instruction Association Washington, 1963. 318 p.

Dale, Edgar. Audio - Visual Methods in Teaching. 3rd.ed., New York,
Dryden Press, 1969. 534 P.

Dieuzeide, Henri. "Notes for a Rational Theory on the Use of Radio and
Television for Educational Purpose", EBU Review. 75 B., 1962.

Feliciano, Gloria D. "Training in Development and Integrated Use of
Folk Media and Mass Media in Field - Level Communication Strategies",
Philippine Journal of Communication Studies. UP - IMC, Vol. 5,
June, 1978.

Ford Foundation. Teaching by Television. The Ford Foundation and the
Fund for Advancement of Education, 2nd. ed., New York, January, 1961.
87 p.

Gordon, George N. Educational Television. New York, The Center for Applied
Research in Education Inc., 1965. 113 p.

ពាក្យដេញ

ภาคผนวก ก

คู่มือการฝึกอบรมโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด

คู่มือการฝึกอบรมโดยการใช้อุปกรณ์สื่อพื้นบ้านหมอลำ

เรื่องยาเสพติด

คำชี้แจง

คู่มือการฝึกอบรมโดยการใช้อุปกรณ์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
ชุดนี้ ผู้วิจัยจัดทำเพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติในการทดลองใช้อุปกรณ์สื่อพื้นบ้านหมอลำ
เรื่องยาเสพติดสำหรับฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนโดยมีจุดประสงค์ดังนี้

1. จุดประสงค์ทั่วไป เพื่อต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้
ความเข้าใจในเรื่องยาเสพติด โดยผ่านกระบวนการใช้อุปกรณ์สื่อพื้นบ้านหมอลำ
เรื่องยาเสพติด

2. จุดประสงค์เฉพาะ จำแนกออกเป็นรายข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
- 2.2 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทัศนคติที่ดีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 2.3 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด
ไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน
- 2.4 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล้าแสดงออก รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจ
ร่วมกันจากสถานการณ์ที่พบ

แนะนำอุปกรณ์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด

เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด เป็นเทปบันทึกภาพการแสดง
สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ซึ่งแบ่งเป็นตอน ๆ จำนวนห้าตอน การแบ่งเทปโทรทัศน์
สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดออกเป็นตอน ๆ เพื่อความเหมาะสมในเรื่องของเวลา
และการเสนอสภาพเหตุการณ์เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการฝึกอบรมอื่น ๆ ต่อไป เทปโทรทัศน์
สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดแต่ละตอนครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดดังนี้

ตอนที่หนึ่ง	1 ความหมายของยาเสพติด
	2 ยาเสพติดประเภทที่ 1 – 3
ตอนที่สอง	ยาเสพติดประเภท 4 – 8
ตอนที่สาม	สาเหตุของการติดยาเสพติด
ตอนที่สี่	1 โทมภัยของยาเสพติด
	2 วิธีสังเกตผู้ติดยาเสพติด
ตอนที่ห้า	1 การป้องกันการติดยาเสพติด
	2 สถานบำบัดรักษามัธยมศึกษาเสพติด

รายละเอียดการฝึกอบรมโดยการใช้แบบโทรทัศน์แต่ละตอนอยู่ท้ายคู่มือการฝึกอบรมนี้

วิธีการฝึกอบรมโดยการใช้แบบโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดกับกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม

การฝึกอบรมใช้เวลากลุ่มละเจ็ดวัน โดยมีขั้นตอนดำเนินงานทั้งสองกลุ่มดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ดำเนินการในวันที่หนึ่ง มีขั้นตอนย่อยดังนี้

1.1 เตรียมสถานที่ในการทดลอง โดยจัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ และจัดเป็นชั้นเรียนมีกระดานดำ และโทรทัศน์หนึ่งสำหรับตั้งเครื่องเล่นแบบโทรทัศน์อยู่หน้าห้องทดลอง

1.2 ประชุมชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มีการนัดล่วงหน้าไว้แล้วเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบถึงวัน เวลา สถานที่ และวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม หลังจากนั้นจึงวัดความรู้พื้นฐานเรื่องยาเสพติดโดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องยาเสพติดที่สร้างขึ้นโดยใช้เวลา 60 นาทีเสร็จแล้วผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปตรวจให้คะแนนและเก็บคะแนนไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. ขั้นตอนการ เป็นขั้นตอนการฝึกอบรมโดยการให้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้าน หมอลำเรื่องยาเสพติดที่ผลิตขึ้นซึ่งมีทั้งหมดห้าตอน ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง กลุ่มใช้เวลากลุ่มละห้าวัน ๆ ละหนึ่งตอน การให้เทปโทรทัศน์ แต่ละตอนประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ใช้เวลารวมหนึ่งชั่วโมง จึงมีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

วันที่หนึ่ง ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนใช้เวลาสองนาทีก่อนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ตอนที่หนึ่งใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นให้แบ่งกลุ่มย่อยเป็นสี่กลุ่ม ๆ ละห้าคนใช้เวลาสองนาทีก่อนแต่ละกลุ่มให้มีประธานและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ในการนำอภิปรายและจดบันทึก เสร็จแล้วผู้วิจัยเสนอประเด็นคำถามตามแผนประเด็นที่เตรียมไว้ จากนั้นแต่ละกลุ่มจึงร่วมกันอภิปรายใช้เวลา 15 นาที และเสนอผลการอภิปรายต่อกลุ่มใหญ่ใช้เวลา 10 นาที ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสรุปผลจากประเด็นที่ได้มีการอภิปรายไปแล้วโดยเขียนข้อสรุปบนกระดานดำ ให้ครูภาพประกอบเพิ่มเติม เนื้อหาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจดบันทึกข้อความลงในกระดาษที่เตรียมไว้ให้และผู้วิจัยแจกเอกสารอ่านเพิ่มเติมใช้เวลา 10 นาที

วันที่สอง ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยสรุปเนื้อเรื่องจากเทปโทรทัศน์ตอนที่หนึ่งใช้เวลาสองนาทีก่อนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ตอนที่สองใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นให้แบ่งกลุ่มย่อยเป็นสี่กลุ่ม ๆ ละห้าคนใช้เวลาสองนาทีก่อนแต่ละกลุ่มให้มีประธานและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ในการนำอภิปรายและจดบันทึก เสร็จแล้วผู้วิจัยเสนอประเด็นคำถามตามแผนประเด็นที่เตรียมไว้ จากนั้นแต่ละกลุ่มจึงร่วมกันอภิปรายใช้เวลา 15 นาที และเสนอผลการอภิปรายต่อกลุ่มใหญ่ใช้เวลา 10 นาที ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสรุปผลจากประเด็นที่ได้มีการอภิปรายไปแล้วโดยเขียนข้อสรุปบนกระดานดำ ให้ครูภาพประกอบเพิ่มเติม เนื้อหา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจดบันทึกข้อความลงในกระดาษที่เตรียมไว้ให้และผู้วิจัยแจกเอกสารอ่านเพิ่มเติมใช้เวลา 10 นาที

วันที่สาม ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยสรุปเนื้อเรื่องจากเทปโทรทัศน์ตอนที่สอง ใช้เวลาสองนาทีแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ตอนที่สามใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นดำเนินการเช่นเดียวกับวันที่หนึ่ง

วันที่สี่ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยสรุปเนื้อเรื่องจากเทปโทรทัศน์ตอนที่สาม ใช้เวลาสองนาทีแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ตอนที่สี่ใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นดำเนินการเช่นเดียวกับวันที่หนึ่ง

วันที่ห้า ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยสรุปเนื้อเรื่องจากเทปโทรทัศน์ตอนที่สี่ ใช้เวลาสองนาทีแล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ตอนที่ห้าใช้เวลา 20 นาที หลังจากนั้นดำเนินการเช่นเดียวกับวันที่หนึ่ง

3. ขั้นประเมินผล เมื่อขั้นตอนการฝึกอบรมโดยการดูเทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเสร็จสิ้นทั้งห้าตอนแล้ว ในวันถัดไปผู้วิจัยได้นำผู้เข้ารับการฝึกอบรมมาทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้วัดความรู้พื้นฐานใช้เวลา 60 นาที แล้วพัก 10 นาทีจึงทำการวัดความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมโดยใช้แบบสอบถามวัดความคิดเห็นใช้เวลา 30 นาที

สื่อที่ใช้ประกอบการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด

1. ประเด็นคำถาม ใช้สำหรับตั้งคำถามประกอบการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่หนึ่ง ไก่แก

- เพราะเหตุใดคำสอนจึงคิดจะเดินทางไปหางานทำในจังหวัด
- แม่ของคำสอนได้สั่งสอนลูกชายก่อนออกเดินทางไปหางานทำถึงเรื่องอะไรบ้าง
- ท่านเข้าใจว่ายาเสพติดหมายถึงอะไร
- จงยกตัวอย่างยาเสพติดที่ท่านรู้จักมาอย่างน้อย 3 ชนิด

ตอนที่ 2 ไคแก

- ก่อนที่คำสอนจะลาพิณไปทางวนท่าพิณไคแกเตือนคำสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง
- จงยกตัวอย่างยาเสพติดที่ท่านรู้จักมา 5 ชนิด (นอกจากที่ตอบมาครั้งแรก)

ตอนที่ 3 ไคแก

- ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดคำสอนจึงศึกษาเสพติด
- ถ้าท่านเป็นคำสอนจะแก้ปัญหาชีวิตเช่นนี้อย่างไร

ตอนที่ 4 ไคแก

- คำกล่าวที่ว่า "ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิตเป็นพิษต่อสังคม" ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- โทษภัยของยาเสพติดมีผลเสียต่อใครบ้าง
- การสังเกตผู้ติดยาเสพติดจะสังเกตได้จากอะไรบ้าง

ตอนที่ 5 ไคแก

- ถ้าพบว่าคนในหมู่บ้านของท่านมีคนติดยาเสพติดท่านควรจะทำอย่างไร
- การป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากยาเสพติดควรปฏิบัติอย่างไร
- จงบอกชื่อสถานที่บำบัดรักษาการติดยาเสพติดมาอย่างน้อย 2 แห่ง

2. ภาพประกอบ เป็นแผ่นภาพจัดทำขึ้น หรือภาพโปสเตอร์ เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด เพื่อใช้ประกอบเนื้อหาวิชา จำนวน 15 ภาพ โดยใช้ประกอบการใช้เทปโทรทัศน์แต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ไคแก

- ภาพยาเสพติดประเภทผงและกลุ่มของผง
- ภาพยาเสพติดประเภทกระสุนประสาท
- ภาพยาเสพติดประเภทยานอนหลับและยาระงับประสาท

ตอนที่ 2 ไค้แก

- ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์หลายอย่าง
- ยาเสพติดประเภทสารจำพวกไอระเหย
- ยาเสพติดประเภทกัญชาและพืชกระท่อม
- เหล้าหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- บุหรี่

ตอนที่ 3 ไค้แก

- ภาพวัยรุ่น
- ภาพครอบครัวทะเลาะเบาะแว้ง
- ภาพการประกอบอาชีพ เช่น ขับรถบรรทุก

ตอนที่ 4 ไค้แก

- ภาพคนมีร่างกายผอมโซ
- ภาพคนฉงฉิงวิ่งราว

ตอนที่ 5 ไค้แก

- ภาพคนกำลังเล่นกีฬา
- ภาพคนกำลังทำงานอดิเรก เช่น รดน้ำต้นไม้

3. เอกสารประกอบ เอกสารที่ใช้ประกอบในการฝึกอบรมมีอยู่สองประเภทคือ

3.1 เอกสารประกอบเนื้อหาในแต่ละตอน ซึ่งผู้วิจัยสรุปไว้และใช้แจกเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมแต่ละตอนจำนวนห้าเรื่อง ไค้แก

3.1.1 ความหมายของยาเสพติดและประเภทของยาเสพติด (1-3)

3.1.2 ประเภทของยาเสพติด (4 - 8)

3.1.3 สาเหตุของการติดยาเสพติด

3.1.4 โทษภัยของยาเสพติด และวิธีสังเกตผู้ติดยาเสพติด

3.1.5 การป้องกันการติดยาเสพติดและสถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

3.2 เอกสารเสริม เป็นเอกสารที่นำมาจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง "ชีวิตสดใสไกลยาเสพติด" ผู้วิจัยแจกให้หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมทุกคนแล้ว

4. แบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐาน และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันเพื่อใช้วัดความรู้พื้นฐานเรื่องยาเสพติดก่อนเข้ารับการฝึกอบรมและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว

5. แบบสอบถามวัดความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมเป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรมโดยการใช้อุปกรณ์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด

หมายเหตุ รายละเอียดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามวัดความคิดเห็นมีอยู่ในภาคผนวก ค หน้า 152 และภาคผนวก ง หน้า 160

รายละเอียดการฝึกอบรม

โดยใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด

เทปโทรทัศน์ ตอนที่ 1

- เนื้อหา ยาเสพติด
- 1 ความหมายของยาเสพติด
 - 2 ยาเสพติดประเภทที่ 1 - 3

วัตถุประสงค์

ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. บอกความหมายของยาเสพติดได้
2. บอกได้ว่ายาเสพติดมีกี่ประเภท
3. ยกตัวอย่างยาเสพติดประเภทที่ 1 - 3 ได้

เนื้อเรื่องย่อ

คำสอนชายหนุ่ม ถ้าพร้าพ่อแม่แม่ซึ่งมีอาชีพในการทำไร่ทำนาฐานะค่อนข้างยากจน เขามีคนรักอยู่คนหนึ่งอยู่ในหมู่บ้านเกี่ยวกับเธอชื่อพิกุล พิกุลเป็นหญิงสาวค่อนข้างสวย ฐานะทางบ้านของเธอค่อนข้างดี จึงไม่เป็นเรื่องน่าแปลกเลยที่แม่ของเธอจะไม่หวงหวงลูกสาว ยิ่งการเลือกคู่ครองด้วยแล้วต้องเลือกเป็นพิเศษ คำสอนดูเหมือนจะเข้าใจดีในเรื่องนี้ เขาเคยไปสู้อพิกุลกับแม่ของเธอแต่ไร้อผล ด้วยความกลัวชายอื่นจะอาคนรักไป เขยชมเสียก่อน ฉะนั้นเสร็จจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วเขาจึงตัดสินใจไปหางานทำในจังหวัดเพื่อเก็บเงินเก็บทองเป็นค่าของทองหมั้นให้จงได้ จึงได้ไปปรึกษากับแม่ (ยายคำปอน) เพื่อขอลาเดินทาง ซึ่งยายคำปอนก็ไม่ขัดข้องประการใด และได้สั่งเตือนลูกชายว่า

ทำงานได้เงินแล้วอย่าไปเที่ยวเล่น หรือใช้จ่ายเงินไปในทางอบายมุขต่าง ๆ ทั้งพวก การพนันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการหว่านให้หลงมัวเมาในเรื่องยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นฝิ่น เฮโรอีน ยาม้า (ยาขยัน) กัญชา หินเนอร์ และเหล้า-บุหรี่

เนื้อหาใน เอกสารยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด

ยาเสพติด คือ ยาหรือสารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ก็ตามเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยการกิน สูบ ฉีดหรือด้วยวิธีอื่นจะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจซึ่งจะ สังเกตได้ 4 ประการ คือ

1. มีความต้องการจะเสพยาในตลอดเวลาแสดงออกทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. ต้องเพิ่มจำนวนยาที่เสพมากขึ้น
3. มีอาการอยากยาเมื่อขาดยา
4. สุขภาพทั่ว ๆ ไปทรุดโทรม

ฉะนั้นถ้าท่านพบปะบุคคลที่มีลักษณะอาการอย่างนี้พึงสังเกตไว้ว่าคงติดยาเสพติด อย่างใดอย่างหนึ่ง

ประเภทของยาเสพติด ยาเสพติดแบ่งได้เป็นหลายประเภทในที่นี้จะแบ่งยาเสพติด

ออกเป็น 8 ประเภทตามฤทธิ์ของยากังนี้คือ

1. ยาเสพติดประเภทฝิ่นและกลุ่มของฝิ่น ยาเสพติดประเภทนี้มีฤทธิ์กดประสาท และสมองอย่างรุนแรง เป็นภัยร้ายแรงแก่ผู้เสพอย่างยิ่ง ยาเสพติดในกลุ่มนี้ที่สำคัญ ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เป็นต้น ผู้ติดยาเสพติดประเภทนี้ฤทธิ์ของยาจะทำลายร่างกาย สภาพจิตใจ สติปัญญาความนึกคิดและบั่นทอนชีวิตอย่างรวดเร็ว

2. ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ยาเสพติดประเภทนี้มีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางมีการเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น "ยาม้า" "ยาขยัน" "มาขาว" ผู้ที่ใช้นี้ในทางที่ผิดมักใช้เป็นยาแก้ปวด ช่วยเพิ่มกำลัง ใช้เป็นยาลดความอ่อน ซึ่งเป็นการใช้ในทางที่ก่อให้เกิดโทษแก่ร่างกาย ทั้งนี้เพราะยาจำพวกนี้ถึงกลาจะกระตุ้นสมองให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา ร่างกายจะอ่อนล้าลงทุกขณะและพื้นที่ที่หมกฤทธิ์ยาจะรู้สึกอ่อนเพลียและมึนงง การทำงานของอวัยวะภายในร่างกายจะผันผวนผิดปกติ บังคับตัวเองไม่ได้ มักมีอาการคลื่นคลั่งเป็นโรคจิตและประสาทหลอนตลอดเวลา

3. ยาเสพติดประเภทยานอนหลับและยาระงับประสาท ยานอนหลับชนิดต่าง ๆ ที่เคยใช้ในวงการแพทย์ได้มีผู้นำมาใช้ในทางที่ผิดโดยมิได้รับคำแนะนำจากแพทย์ จึงเกิดการเสพติดขึ้นมาและทำให้เกิดอันตรายแก่สมองและระบบประสาทของร่างกาย ยาที่ใช้เป็นยาเสพติดอยู่มาสำหรับยาในกลุ่มนี้คือ ยานอนหลับประเภทบาร์บิเรต และที่ขึ้นชื่อมาในเมืองไทยเราคือ เพกโคนอน หรือที่ผู้เสพติดมักเรียกว่า "เหล้าแห้ง" อีกพวกหนึ่งคือยาระงับประสาทสำหรับระงับความกระวนกระวายและลดความเคร่งเครียดทางระบบประสาทและสมอง

บัตรรูปภาพประกอบ

1. ภาพยาเสพติดประเภทฉิ่นและกลุ่มของฉิ่น
2. ภาพยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท
3. ภาพยาเสพติดประเภทยานอนหลับและยาระงับประสาท

ประเด็นคำถาม

1. เพราะเหตุใดคำสอนจึงคิดจะเดินทางไปทำงานทำในจังหวัด?
2. แม่ของคำสอนได้สั่งสอนลูกชายก่อนออกเดินทางไปทำงานทำถึงเรื่องอะไรบ้าง?
3. ท่านเข้าใจว่ายาเสพติดหมายถึงอะไร?
4. จงยกตัวอย่างยาเสพติดที่ท่านรู้จักมาอย่างน้อย 3 ชนิด?

เทปโทรทัศน์ ตอนที่ 2

เนื้อหายาเสพติด ยาเสพติดประเภทที่ 4 - 8

วัตถุประสงค์

ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยกตัวอย่างยาเสพติดประเภทที่ 4 - 8 ได้

เนื้อเรื่องย่อ

หลังจากคำสอนได้ลาแม่แล้วก็นุ่งหน้าไปหาบุญมาเพื่อนรักให้เตรียมตัวที่จะออกเดินทางในวันรุ่งขึ้น แล้วชวนกันไปหาพิกุลในคีนันทั้งคำสอนและพิกุลรู้สึกอาลัยอาวรณ์ที่จะต้องจากกันไปไกล แต่เพื่ออนาคตและความสุขที่จะเกิดในวันข้างหน้าก็จำเป็นต้องทำที่สุดทั้งสองก็ได้เสียเป็นฉิวเมื่อยกันอย่างฉับ ๆ ก่อนจากพิกุลได้พูดกับคำสอนว่า ยามไกลห่างอย่าของแะหญิงอื่น รีบเก็บเงินเก็บทองสิ่งของไม่จำเป็นก็อย่าได้ซื้อได้หา อบายมุขต่าง ๆ ก็อย่าได้ไปเกี่ยวของไม่ว่าจะเป็น การเที่ยวเตร่เฮฮา ตามโรงน้ำชากาแฟ สิ่งเสพติด เฮโรอีน ยาม้า ผิ่น ทินเนอร์ เมื่อคำสอนได้ฟังคำพูดของสาวคนรักที่เป็นห่วงก็ได้ตอบว่า

เมื่อออกเดินทางมาถึงร้อยเอ็ดก็เที่ยวหางานทำในที่หลาย ๆ แห่ง แต่ด้วยความรู้น้อยงานที่หากี่แสนยากก็จะเลือกงานก็ไม่ได้

เนื้อหาใน เอกสารยาเสพติด

ยาเสพติดประเภทที่ 4 - 8

4. ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์หลายอย่าง ผู้เสพยาเสพติดประเภทนี้จะเกิดความผันเฟื่อง จิตหลอน เห็นภาพลวงตา ขาดการควบคุมตนเอง มึนเมาอยู่กับความผันทั้งร้ายและดี ประสาหรับความรู้สึก การมองเห็น การรับรส กลิ่นหรือสัมผัสต่าง ๆ

จะปรวนแปรผิดปกติไปหมด ผู้ศึกษาจะมี ความารถทำลายตัวเองและผู้อื่นได้เพราะ ขาดการควบคุมตนเอง จิตประสาทหลอนให้หลงผิดไปหมด ยาเสพติดประเภทนี้ได้แก่ แอล.เอส.ที

5. ยาเสพติดประเภทสารจำพวกโอโรเซเหย ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์นำมาใช้เพื่อ ให้เกิดความมึนเมาอมประสาทตนเอง ให้มีความรู้สึกคล้ายเมาเหล้าหรือฝันหลอนจิต ไปต่าง ๆ สารพวกนี้โดยมากเป็นสารเคมี เช่น กาว น้ำมันเบนซิน น้ำมันทินเนอร์ ผสมสี อีเธอร์ น้ำยาซักแห้ง ซึ่งเกิดอันตรายต่อประสาททำให้มึนงง คลื่นไส้ เวียนศีรษะและเมาได้ง่าย ๆ

6. ยาเสพติดประเภทกัญชาและพืชกระท่อม กัญชาเป็นยาเสพติดตามกฎหมาย ออกฤทธิ์กดประสาทและหลอนประสาท ทำให้ร่างกายเสื่อมโทรมและเป็นโรคจิตได้ง่าย เวลาที่ชากกัญชาและไม่ได้สูบจะรู้สึกหงุดหงิด กระวนกระวาย ปวดศีรษะ ปวดท้อง อย่างมาก ถ้าสูบบ่อย ๆ นาน ๆ จะเข้าสู่ระยะซึม กล้ามเนื้อหมดกำลังแล้วจะหมดสติ และตายได้ ส่วนพืชกระท่อมก็เป็นยาเสพติด เช่นเดียวกันมีฤทธิ์ในทางกระตุ้นประสาท ให้ตื่นตัวอย่างผิดปกติ ใช้ไปนาน ๆ จะทำให้ประสาทหลอนและเป็นโรคจิตได้ง่าย

7. เหล้าหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อันตรายจากการดื่มเหล้าขึ้นอยู่กับ จำนวนแอลกอฮอล์ที่ร่างกายได้รับ เนื่องจากเหล้ามีคุณค่าทางอาหารน้อยมากแต่ให้ แคลอรีสูง ถ้าดื่มมาก ๆ จะลดน้ำตาลในเลือดทำให้เป็นลมหมดสติ ตาพร่ามัวอาการทาง ประสาท คือ ปวดศีรษะ ผกไม่ชัด เดินไม่ตรง เพราะการทำงานของกล้ามเนื้อ ไม่ประสานกัน ความจำเสื่อม การตัดสินใจไม่ดี กิริยาราวก้าวร้าว อุนเฉียวง่าย ขาดเหตุผล เมื่ออาหาร ทำให้เป็นโรคขาดวิตามินและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคแทรกใน คนที่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังได้ (แอลกอฮอล์ลิซึม)

8. บุหรี่ บุหรี่ทำมาจากใบยาสูบ คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าสารพิษในบุหรี่คือ นิโคตินเท่านั้น) แต่ความจริงแล้วในใบยาสูบและควันบุหรี่มีสารที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อ ร่างกายถึง 500 - 1,200 ชนิด

นิโคตินเป็นสารพิษชนิดหนึ่งที่สามารถถูกซึมเข้าระบบทางเดินอาหารและระบบทางเดินหายใจ แม้บางคนจะสูบบุหรี่โดยไม่อีกเข้าปอดแต่ควันบุหรี่ก็สามารถถูกซึมเข้าทางเยื่อช่องปากได้ สารนิโคตินเป็นพิษต่อการทำงานของอวัยวะรับความรู้สึก ระบบประสาท ระบบหายใจ หลอดเลือดและระบบสืบพันธุ์เสื่อมลง

รูปภาพประกอบ

1. ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์หลายอย่าง เช่น แอลกอฮอล์
2. ยาเสพติดประเภทสารจำพวกไอระเหย
3. ยาเสพติดประเภทกัญชาและพืชกระท่อม
4. เหล้าหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
5. บุหรี่

ประเด็นคำถาม

1. ก่อนที่คำสอนจะลาพิกลงไปหางานทำ พิกุลได้เตือนคำสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง?
2. จงยกตัวอย่างยาเสพติดที่ท่านรู้จักมา 5 ชนิด? (นอกเหนือจากที่ตอบมาครั้งแรก)

เทปโทรทัศน์ ตอนที่ 3

เนื้อหาสาระหลัก สาเหตุของการศึกษาเพศศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อต้องการให้ผู้เข้ารับการศึกษา

1. มีความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุของการศึกษาเพศศึกษา
2. บอกถึงสาเหตุของการศึกษาเพศศึกษาได้

เนื้อเรื่องย่อ

กล่าวถึงคำสิงห์หัวหน้าคนงานคุมงานก่อสร้าง ซึ่งมีเบื้องหลังเป็นผู้ขายยาเสพติดให้กับคนงาน เขามีความคิดว่าพวกคนงานที่อยู่ในความรับผิดชอบนั้น ล้วนมีปัญหาเรื่องเงิน มักจะทำงานหนักเพื่อค่าตอบแทนที่สูง เขาจึงใช้ความได้เปรียบพูดจาหวานล่อมิให้หลงเชื่อว่ามียาชนิดหนึ่งที่จะช่วยให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่า แรงก็ นั่นคือ ยาบ้า จะช่วยให้ทำงานได้นานขึ้น ไม่รู้สึกเหนื่อย ขณะที่เขากำลังราฟึงถึงความร้ายของเขานั้น คำสอนกับบุญมาก็เกินทางมาถึงและขอเข้าทำงาน ซึ่งคำสิงห์กับคนทั้งสองเข้าทำงาน

หลังจากคำสอนเข้าทำงานก่อสร้าง เขาก็มีฐานะทำงานเพื่อเก็บเงินแต่งงาน คำสอนทำงานหนักทั้งห้าโอเวอร์ไทม์อยู่อย่างนี้ประมาณสองเดือน ร่างกายของเขาก็เริ่มทรุดโทรม บุญมาก็ได้กล่าวถึงเตือนแต่ไม่ได้ผล คำสิงห์นายหัวหน้างานก่อสร้างได้ทำให้เห็นอกเห็นใจอยากช่วยเหลือแต่ภายในจิตใจกระหยิ่มยิ้มย่องรับเสนอความช่วยเหลือว่า มียาที่จะช่วยให้มีกำลังแข็งแรงได้ คำสอนรีบตอบรับทันที ทั้งนี้บุญมาก็ได้เข้าไปห้ามเกรงว่าจะเป็นอันตราย

เนื้อหาในเอกสารยาเสพติด

สาเหตุของการติดยาเสพติด สาเหตุของการติดยาเสพติดมีหลายสาเหตุด้วยกันคือ

1. การถูกชักจูง เนื่องจากวัยรุ่นหรือเยาวชนมีสัญชาตญาณต้องการอยู่ร่วมกัน ต้องการได้รับการยกย่อง ฉะนั้นถ้าเพื่อนฝูงชักชวนให้ลองขอมจะชักไม่ได้ จึงทำให้เยาวชนต้องยอมไปสูดยาเสพติดเนื่องจากการชักจูงของเพื่อน
2. ความกดดันทางครอบครัว พ่อแม่ไม่สนใจลูกได้แต่ทะเลาะกัน ไม่เข้าใจ ลูกรักลูกไม่เท่ากันทำให้เกิดความหว่านเหวและอาจหันไปสูดยาเสพติดไป
3. ความจำเป็นในอาชีพบางอย่าง เช่น ทำงานกลางคืน ขับริดรรถทุก หรือทำงานในสภาพที่ใกล้ชิดกับวัตถุเสพติด ผู้มีอาชีพเหล่านี้ใช้ยาเสพติดโดยหวังผลให้ทำงานได้มากขึ้น
4. ปัญหาเศรษฐกิจ เช่น การไม่มีงานทำ มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย แม้จะรู้ว่า เป็นยาเสพติด แต่เพื่อความอยู่รอดจึงยอมไปสูดยาเสพติด
5. ความไม่รู้ในเรื่องยาเสพติด เมื่อไม่มีความรู้อาจจะไถ่ยืมจากการโฆษณาว่าเฮโรอีนเป็นยาเสพติด แต่ไม่รู้ว่าเป็นยาเสพติด เฮโรอีน เมื่อเพื่อนชักชวนให้ลอง เสพก็เสพติดเป็นต้น

รูปภาพประกอบ

1. ภาพวัยรุ่น
2. ภาพครอบครัวทะเลาะเบาะแว้ง
3. ภาพการประกอบอาชีพ เช่น ขับริดรรถทุก

ประเด็นคำถาม

1. ท่านคิดว่าเพราะเหตุใดการสอนจึงติดยาเสพติด?
2. ถ้าท่านเป็นคำสอนจะแก้ปัญหาชีวิตเช่นนี้อย่างไร?

เทพโหราทัศน์ ตอนที่ 4

- เนื้อหาวิชาเสพทิศ
1. โหราศาสตร์ของยาเสพทิศ
 2. วิธีสังเกตุผู้ศึกษาเสพทิศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงโหราศาสตร์ของยาเสพทิศ
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักวิธีการสังเกตุผู้ศึกษาเสพทิศ

เนื้อเรื่องย่อ

คำสอนกลายเป็นคนติดยามาเสียแล้ว ก่อนออกทำงานเขาจะท่องนยาทุกครั้ง ถ้าวันไหนขาดยาจะรู้สึกอ่อนเพลียเมื่อเย็น มื้อเย็น ก็นั่งร่างกายก็เริ่มผอมโซลงเรื่อย ๆ ซึ่งเรียกว่า ลงแรง ยิ่งนานวันก็ต้องเพิ่มปริมาณการกินยามากขึ้น เงินทองที่ได้เป็นค่าจ้าง ก็แทบจะไม่พอใช้

ทางฝ่ายพิกุล หลังจากคำสอนได้เข้ามาทำงานที่จังหวัดแรก ๆ ก็ได้รับข่าวคราวจากคำสอนคนรักอยู่ พอคล้อยสองเดือนหลังมานี้ไม่มีข่าวเลย นางเองเริ่มฉีกปกคิทางร่างกายและจิตใจ แต่ทั้งนี้ก็ไม่พ้นสายตาของ ผู้เป็นแม่คือนางคำปุ่นที่เฝ้าสังเกตุอาการของลูกสาวของตนไปได้ จึงได้เรียกสาวพิกุลมาถามเมื่อได้ซักไซ้ไล่เรียงแล้วก็รู้ว่าลูกสาวของตนกำลังมีท้อง นางก็อดแค้นมากเมื่อรู้ว่าหลานในท้องเป็นลูกของคำสอนยิ่งแค้นแค้นเป็นทวีคูณ แต่จะทำอย่างไร ได้ลูกสาวก็ตกเป็นของเขาแล้ว ไม่ชอบจะเกลียดจะชังก็ต้องหาทางแก้ไขต่อไป จึงชวนลูกสาวเข้าเมืองไปหาเจ้าคำสอน เพื่อจะได้ถามคุให้แน่ใจว่าจะรับหรือไม่รับ

เนื้อหาใน เอกสารยาเสพติด

โทษภัยของยาเสพติด

1. โทษต่อผู้เสพ ทำให้สุขภาพทรุดโทรม มีโรคแทรกเสียเงินเสียทอง เป็นบุคคลไร้สมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ บุคลิกภาพไม่ดีและมีโทษตามกฎหมาย
2. โทษต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อครอบครัวหรือญาติพี่น้องลดลง ครอบครัวหมดความสุข สูญเสีย เงินเสียทองภายในครอบครัว
3. โทษต่อสังคมหรือชุมชน เป็นที่รังเกียจต่อสังคมหรือชุมชน อาจเป็น อาชญากร ซึ่งก่อปัญหาต่อสังคมต่อชุมชนโดยรวม
4. โทษต่อประเทศชาติ สูญเสียเงินทองของชาติเนื่องจากรัฐบาลต้องเสีย ค่าใช้จ่ายในการป้องกันและปราบปรามบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ผู้ติดยาเสพติด จะมีสุขภาพทรุดโทรม ถ้าประเทศใดมีคนติดยาเสพติดมากประเทศนั้นประชากรก็จะไม่มีคุณภาพ

วิธีสังเกตผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดมีอาการพอที่จะสังเกตได้ 3 ประการคือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สุขภาพร่างกายจะทรุดโทรม ริมฝีปากเขียวคล้ำ แบบคนสูบบุหรี่จัด ร่างกายสั่นปรอท ชอบแต่งตัวด้วยการใส่เสื้อแขนยาว ชอบใส่แว่นตากำ
2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ขาดความรับผิดชอบหน้าที่ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง อารมณ์หงุดหงิดฉุนเฉียวโดยไม่มีเหตุผล พูดจาก้าวร้าวแม้แต่บิดามารดา ชอบอยู่สันโดษ หลบหน้าเพื่อนฝูง สูบบุหรี่จัดขึ้น หน้าตาซีดเซียว
3. แสดงอาการอยากยา ยาเสพติดทุกชนิดเมื่อเสพแล้วก็ออกฤทธิ์ระยะหนึ่ง พอยาหมดฤทธิ์ผู้ติดยาก็อยากเสพอีก ถ้าไม่ได้ยามาเสพจะแสดงอาการอยากยาขึ้น ลักษณะอาการอยากยาจะมีดังนี้ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ หงุดหงิดถึงอุจจาระเป็นเลือด ซึ่งเรียกว่า "ลงแดง" มีไข้ปวดเมื่อยตามร่างกายอย่างรุนแรง นอนไม่หลับทุรนทุราย มานตาขยาย

รูปภาพประกอบ

1. ภาพคนที่มึ่ร่างกายผอมโซ
2. ภาพคนชกชิงวิ่งราว

ประเด็นคำถาม

1. คำกล่าวที่ว่า "ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิตเป็นพิษต่อสังคม" ท่านเห็นด้วยหรือไม่? เพราะอะไร?
2. โทษภัยของยาเสพติดมีผลของเสียต่อใครบ้าง?
3. การสังเกตผู้ติดยาเสพติดจะสังเกตได้จากอะไรบ้าง?

เทปโทรทัศน์ ตอนที่ 5

เนื้อหาวิชาเสพติก

1. การป้องกันการติดยาเสพติก
2. สถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติก

วัตถุประสงค์

ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากยาเสพติกได้
2. รู้จักสถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติก

เนื้อเรื่องย่อ

กล่าวถึงคำสิงห์หนุ่มใหญ่วัยคะนองเล่เหลื้มเหลื้มหลายนั่งสบายอยู่ในสำนักงานผันหวานถึงเงินที่ตนเองหาได้การค้าขายยาเสพติกให้คนงานก็พอดีกับนายคำปุ่นและพิกุลมาถึง และถามหาคำสอนว่าทำงานอยู่หรือไม่ ซึ่งคำสิงห์ก็ตอบรับไปแถมยังพูดให้ร้ายคำสอนอีกว่าเป็นคนไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ชอบเที่ยวเตร่กินเหล้าเมายาเที่ยวบาร์เที่ยวคลับจนร่างกายผอมโซ แล้วจึงพาคนทั้งสองไปคุยให้เห็นกับตาว่าเป็นดังที่คนพูดไว้หรือเปล่า

ขณะนั้นเป็นเวลา คำสอนกำลังนั่งทำงานบนนั่งร้านชั้นสี่พอดีและก่อนจะทำงานก็ต้องกินยาก่อนทวยเมื่อคำปุ่นและพิกุลไปถึงบริเวณก่อสร้าง คำสิงห์ก็ให้รู้ว่คำสอนทำงานอยู่บริเวณไหน

พิกุลเห็นชายคนรักวัยก็ใจจึงตะโกนเรียกให้คำสอนลงมา คำสอนเองได้ยินเสียงเรียกจำได้ว่าเป็นพิกุล หลงใจไม่ทันระวังตัวประกอบกับขณะนั้นฤทธิ์ของยาที่กินเริ่มอ่อนตัวร่างกายเริ่มอ่อนเพลีย บังคับตนเองไม่ได้จึงถลันร่างตกลงมา

เนื้อหาในเอกสารยาเสพติด

การป้องกันการศึกษาเสพติด

1. การป้องกันตนเอง การใช้ยาให้ถูกต้องควรได้รับอนุญาตจากหมอ อย่าทดลองกินยาทุกชนิดโดยเด็ดขาดถ้าไม่รู้ว่ายานั้นเป็นยาอะไร ควรหลีกเลี่ยงจากผู้ติดยาเสพติด รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อาจโดยการออกกำลังกาย ทำงานอดิเรก
 2. การป้องกันคนภายในครอบครัว เช่น การสอดส่องดูแลเด็กหรือญาติพี่น้องในครอบครัวอย่าให้เกี่ยวข้องกับยา ต้องคอยชี้แนะให้รู้ถึงโทษและภัยของยาเสพติด หากมีผู้ติดยาเสพติดในครอบครัวจงจัดการแนะนำให้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลให้หายโดยเด็ดขาดเพราะการรักษาแต่แรกเริ่มติดยามีโอกาสหายได้เร็วกว่าที่ปล่อยไว้นาน ๆ
 3. การป้องกันเพื่อนบ้านชุมชน โดยช่วยชี้แจงให้เพื่อนบ้านเข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติด ช่วยให้เพื่อนบ้านที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์รอดพ้นจากการถูกหลอกลวงและหากพบว่ามีคนในหมู่บ้านติดยาเสพติดจงช่วยแนะนำให้ไปรักษาที่โรงพยาบาลหรือสถานบำบัดรักษาอื่น ๆ
 4. ป้องกันโดยให้ความร่วมมือกับทางราชการ เมื่อทราบว่าบ้านใด ตำบลใดมียาเสพติดแพร่ระบาดขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกแห่ง ทุกท้องที่
- สถานบำบัดรักษามุติดยาเสพติด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสถานบำบัดรักษามุติดยาเสพติดหลายแห่งคือ
1. โรงพยาบาลคำม่วน จังหวัดนครราชสีมา
 2. โรงพยาบาลขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
 3. โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี
 4. สำนักชูปชีวิตใหม่ (วัดท่าชีศรีสุมงคลาราม) จังหวัดร้อยเอ็ด

รูปภาพประกอบ

1. คนกำลังเล่นกีฬา
2. คนกำลังทำงานอดิเรก เช่น รดน้ำต้นไม้

ประเด็นคำถาม

1. ถ้าพบว่าคนในหมู่บ้านของท่านมีคนติดยาเสพติดท่านควรจะทำอย่างไร?
2. การป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากยาเสพติดควรปฏิบัติอย่างไร?
3. จงบอกชื่อสถานที่บำบัดรักษายาเสพติดมาอย่างน้อย 2 แห่ง

ภาคผนวก ข

บทหมอลำ เรื่อง ร้องไห้

๖

บทหมอลำ เรื่อง ร่องไผ่

คำพูดพากย์เริ่มเรื่อง

พี่น้องเอ๋ย มรดกแต่เฒ่าของเก่าแต่นมนาน ชาวอีสานไม่เคยลืมสืบทอด
 เกี่ยวนี้เป็นของที่มีคุณค่าบดินทอนกาพย์เหาควรวรรณสืบไว้ไปหน้าอย่าเสื่อมสูญ
 รักนามลเดิมไว้ศิลปะของท้องถิ่น ในวงการศิลปินคือการลำแอวรองจนถึงกองส่งกระจาย
 เรื่องรองหมอร่องไผ่มีบทรัก คติเตือนแซกคำสอนทางธรรมโทษภัยให้เห็นแจ้ง บทแสดง
 ลีขอเริ่มประเพณีที่ฉากนี้ก่อน กล่าวถึงยายทองปอนลาวเป็นคนทุกขไธ้ออกไปเจ้าให้เพิ่น
 พังเบ็ญนา

ตอนที่ 1

ฉากที่ 1

ยายทองปอนออกไปล่า

ศิลปะภาคพื้นของเก่าชาวอีสาน สืบต่อกันมานานฮอดลูกหลานสมัยนี้
เป็นของคิมคุณค่าควรรักษาอย่าก็มปลอย มวลหญิงชายใหญ่น้อยอย่าไปเห่
ฝรั่งเขา มรดกแต่เฒ่าของเก่าแต่โบราณ ควรพากันจรจรโล่งส่งเสริมพุงไว้
กล่าวถึงยายชราเขาเนาเฮือนชานบ้านสอง ชาคสมบัติเงินทองทรัพย์สินของ
เครื่องใช้แสนจนไฮ่แม่นลิ้นเขา เหวงในหวง...ละน่า

แล้วเว้าบอกชื่อ

การระนักปราชญ์เจ้าทั้งบอกกล่าวแฟนฟัง อย่าฟ้าวซังตัวฉัน เริ่มแสดง
ในเรื่อง สมมุตินามตัวยายทองปอนคนทุกซ้าก หนล่ำยากยากแคนอาศัย
ฟังฟังลูกชาย เขามือนี่ได้บอกกล่าวลูกคำสอนกอนนา

ยายทองปอนล่าเข้าฉาก

ยายทองปอนคิดได้ใจเป็นห่วงอาวรณ์ หมอคำสอนลูกชายเคียวเป็นบ่าว
เต็มโตแล้วมีแนวซัดของฮิตสิบสองครองสิบสี่ กิริยาพาที่ท้าวบมีลวงคือถือไว้แต่
สิ่งควร ไสนวนล ๖ ...นอแฟนเอ๋ย

แล้วลำเค็ญกลอนเขานาก

โอยเคแพน แสนใจกลุ่มคือ ไผ่สุ่มย่างถ่าน ทรมานบแล้วคือแป้วบหาย ทุกซ้าก
 ายกายกำคำหมอง บมีชายเหี้ยมมองสั่งจองเป็นฐู คุชวบ้านเขาสำราญสคขึ้น ทุกวันคีน
 บกลุ่มเริงราทาทาง (สลับเพลง) ลีนหวังแล้วเรคราวแย ซาคแพนเหี้ยวแลรักษาแผล
 ควงใจ นองนี้ยังหวงหาอาลัย (ซ้ำ) อาวรณึ่งชายทุกวันเวลา (ลำเพลิน) มาเคอ
 ายสมักรใจขอนแก่น อยาแสนงอนโสนองมาจองใจเตงงาน ชายผู้นั้นนองมองทาคุทรง
 สรพงค์หรือทุน แมนเทียมทันอาย ๆ

ฉากที่ 2

หนุ่มคำสอนออกไปล่า

ทรัพย์ในดินสอนอยู่นำเป็นคำกล่าวของโบราณเพียงขยันทำเอาได้จายกิน
เก็บเมียน ในวัยเรียนอย่าเพียรชื้อยาเกินครูสอนสั่ง มันลิพังบอน ห้ายควรจำ
ไว้ใส่มน โยยามัวเมาอวดโก้โชว์ทุนอยู่ในบาร์ โรงน้ำซากาแพอย่าได้แ้ว
ไปหาเที่ยว บ้านไฟเขียวไฟลิวอย่าเดินลิวเข้าไปใส่ เว้นสุราเมรัยทั้งกัญชา
มาเม็คน้อย อย่าไปคอยแมนบตีทะเลเคอแฟน...ละนา

แล้วเว้าบอชื่อ

ปราชญ์เมธีทุกท่านผมชอบบอกกล่าวการวะ แนวบคี่เฟิ่นไลละบยัคถือให้
สนฮอน คำสอนนามในเรื่องหนุ่มชวานากำพร้าพอ เพียงขยันสร้างกบอเคยนอน
เกียจคนให้ชวบ้านกล่าวประณาม สาวคนงามนามองพิศุดทองอายอยากฮวม
คำลีนสอคหมอน้องแพงลนลีนประมาณเกี้ยวชวชนขึ้น เสรีจดินแล้วลีไปลาแม่
หาทำงานรับจ้างเอาเงินมาเป็นคำลีนสอคกอนนา

หนุ่มคำสอนล่าเข้าฉาก

หนุ่มคำสอนทุกซ์ไฮใจเป็นห่วงนำผู้สาว ทนนอนหนาวหลายปีฮอนบมีเงินแบงค์
หวังสีแวงไปหาท่านมารดาไปเที่ยวเสรีจากการเก็บเกี่ยวชนชวขึ้นไล่เล้า
ลีนอนเศราอยู่บเป็น คิดเห็นหน้าหมอม พระนางหละนอแฟน...คนงามเอ๋ย

แล้วลำเค็นกลอนเข้าฉาก

(ขึ้นทำนองเพลงก่อน) มอง ๆ ไป นั้นแพนไคร เลือกลายสง่า วางท่าเหมือน
 กังเทพี คำนวณนี้คนใส่กระโปรง หนุ่มตามมาเป็นโขยง โปรมยิ้มส่งขวัญใจใครกัน
 (ลำเพลินทอ) หันมานี้คนก็ยิ้มได้ จารุณีมีใกล้ไฉนนั้นบ่เหียม งามยอดเยี่ยมเกินกว่าคารา
 สุปรรษาหนึ่งไทยบ่มองใดคือน้อง ปองเป็นชู้ยากนำชู้ชอนม่อน อยากไปนอนฮ่วมบ้านทอง
 หมันบพอ ไค้พบพ้ออยากคิดต่อเป็นแพน อยู่ในแดนเมืองไทย แม่นบ่งามคือน้อง ๆ

ฉากที่ 3

แม่ทองป้อนออกไปคอยลูก

เวลาสายกายแก่แล้วลูกแม่เห็นมา อยากปรึกษาหารือเรื่องราว
ให้ขาวแจ้ง ใจระแวงทุกแลงเข้าทั้งหอยเหงาบลิ้นส่วงทรัพย์สมบัติทั้งปวง
ในครัวเรือนซาคไซบ่เคยไค้แม่นอยู่ดี กรรมเวรมี...นอแฟนเอ๋ย

แล้วเว้าต่ออีก

เวลาสายกายแก่แล้วรอกำสอนสิมากล่าวแม่เคยไปขอสาวให้ลูก
เอาคู่ซอนแต่เงินแบ่งคับพอ แม่นำสอนเฮ็ดยังอยู่นอกค้ำเห็นมาหาแม่
นอลูกเอ๋ย

หนุ่มคำสอนออกไปหาแม่

คำสอนเจียมทาขอบร่อยให้เสียการ หวังลิไปทำงานเอาเพื่อ
แสงแลกเงินใช้ สีมาลามารคาไฟเหนือหัวเกล้ากระหม่อม คำสอนเลย
นอบน้อมยกมือไหววกอนลิจา หนานวลใน...ละนา

แล้วเว้าต่อแม่

คุณแม่ครับ คำสอนขอมือไหว้สนองคุณกอนลิจาล่าว เป็นย่อนใจห่วงผู้สาว
เงินสินสอดครบพร้อมเขาอยากไค้ตั้งหมั้นปลาย ผมว่าสิมามารคาไฟไปทำงาน
จักหวางขันคอกเอาเหงื่อแสงแลกจ้างเก็บเงินแบ่งค้ำมาแต่งงานขึ้นหละ คุณแม่ลิ
ให้ผมไปบ่

แม่ทองปอนเจ้าตอบลูกชาย

เจริญสุขเถิดลูกหลานคุณพระรักษาตัว ลูกสิมาลาหนีไปเฮ้งงานเอาเงินแบ่งค์
ความฮักแพง เหลือเงินเฮาคนจนตองทนต่อ ลูกสิไปกับไผยามเมื่อไกลจากบ้านมีเพื่อนจ้ง
พอควร คั้นลูกคึกคี้แล้วแมกะบห้ามคอก

คำสอนเจ้าตอบแม่

คุณแม่เอ๋ย คั้นไปกะบไคบอนจิตใจมันตั้งต่อ อยากไคเงินไปสู้ขอสาวพิกลุ่นไค
เป็นเมียชอนกลอมแฝง ยมว่าสิไปชวนหมอบุญมาไปเป็นหมชั้นหละ เพราะเขาเป็นเลี้ยวฮัก
เลี้ยวแพงกับลูก หนักเบาแนวไคกะสิไคเพ็งพาอาศัยกันชั้นหละคุณแม่

แม่ทองปอนเจ้าตอบลูกอีก

คั้นลูกว่าจ้งชั้นทางแมกะเห็นคี้ ยอนว่าเงินเฮาบมีเป็นคาคองกำหนดไคไว้ ลาแม่ไป
สาเคอ ทาวอยาหยอยเหงายามพรากทาง เจียมไคออกเคินทางจักกระเป่าเลี้ยว
อวยารอชಾಯนานลูกเอ๋ย

หนุมคำสอนลาลาแม่

คำสอนกมกราบทานลาแม่ผู้มีคุณ หวังสิไปหาทุนมาแต่งงานจนไค ก่อนสิไป
ไกลบ้านภูมิสถานบอนเคยอยู่ ไปหาเงินแดงชูปิดของบูงาม แมคงชาคูค้ายามลูกทางลาหนี
ภัยยามมีมาพาล ทั้งหมมารอยามาตอง ลูกลาไกลไคของให้เนาคองคำสอนดาว ทั้ง
อาวรณนำสาวคราวสิไกลทางบ้าน ขอลาทานแม่พระคุณ ใหญ่ค้ำแมนสงพร หงส์ลาคอน...
ลูกลาแล้ว

แล้วเจอกันอีก

ก่อนสี่โมงจากบ้านกราบลาแม่ตรงคุณขอใหญ่สมุทรส่งน้องชู้คำ แม่ยุเภา
ทางกำเอื้อนชานบ้านสอง ฝูงภัยมารอยาคองไห้คงทาลูกตางมาเคอคุณแม่ บอกสอน
ไห้พรลูกแล้วขอเชิญเข้าพักนอนสาคับ

แม่ทองปอนล้ำลูกชาย

ลูกแม่เอ๋ย ยามเจ้าไกลโกลไ้บ้านไปทำงานรับจ้างเพิ่น งานคือเงิน เงินคืองาน
จงอ่านใจ อย่าไปเล่นเที่ยวเจ อย่าไปเพ็ดเคื่องนิคครองเมืองของทองถิ่น มาักญชา
เฮโรอื่นอย่าไปกินเสพช้ำ จ้าไว้อยาลืม แนวพาซิมพาเสราของมีนเมาเจ้าอย่าลวง
การพนันทั้งปวงเป็นไฮโลโลกไ้อย่าไปเล่น แมนฮวมวง หงส์ลาคอน...ลูกคำเอ๋ย

แล้วเจาบอกลูกอีก

แม่บอกสอนจงจำไว้สังวรณใจอย่าถิมปลอย เหล่ากัญชามาเมื่คนอยหินเนอร์
หมกาวชุมผงขาวเมาเซอเฮโรอื่นทั้งดินลูกอย่าสบลูกอย่ากินการพนันเจ้าอย่าเล่นไห้หนีเว่น
พวกอบายเข ไปคี่มีไซคกลับมากเคอคำสอน แม่สิเข้าพักสากอน

คำสอนเตรียมเดินทาง

แม่หากจ่าจื่อไคคำแมกล่าวเตือนสอน ขอสังวรไนใจบเลื่อมไปคือน้ำ เว่นกัญชา
ยามาเฮโรอื่นทั้งดินสิ่งมีนเมาพาวอดคั้นคำสอนทาวบอวหา วงสราบขอรวมบเกินความ
แมตานกล่าวพวกหินเนอร์กระปองการบขอเอา เจ้าไกลไ้จทาวบอวนำ บหวังไปลวงล้ำ
เล่นเสี่ยงการพนัน ไฟไฮโลบิทรเบอรถั่วไปบไปรวม จควาความมารคาไคสิไปหาบุญมา
กอน ลาบานเกิดเมืองนอนใจอวรดทวงนองพิกุลหลาแมนยูงามหละนอแพน...คนไคร เอ๋ย

คำสอนเดินเข้านรก

โอโยคุณนาย พังเคอทานประชาชนทุกฝ่าย แพนหญิงชายทุกท่านฟังชอกล่าวเคื่อน
 บัคลากเคลื่อนจากเรื่องความจริง ขอเคื่อนหญิงหรือชายอย่าไปหลงเชื่อเดลอนำบั้งฉุฉา
 ผินเฮโรอินพิษร้ายยามาพิษแอง เมาหอแม้งค์แห่งใจเป็นควัน ทั้งสิ่งของทั้งมวลสำเพลิ่ง
 เมากล่า (สลับเพลง) กัฎฐาพาเรบาบิ๊น ทั้งเฮโรอินยามาเมินเมา สุมผินพาใจหงอยเหงา
 (ซ้ำ) ทินเนอรัคมกาวเหลายาพางง บันทอนเรี่ยวแรงในร่าง พาเคินหลงทางมีคมนต์
 จนตาย ยาเสพคิตยาพิษเก็คภัย (ซ้ำ)

เงินทองวอควายเหมือนไฟรุกราน (สำเพลิ่ง) จำเอาไว้นึงชายทุกท่าน
 ชุมวัยรุ่นหมั้นจำมันใส่ใจ ยาพิษร้ายอย่าได้เสพคิตมัน สีเผาฉลาญเงินทองสิ่งของสูญสิ้น
 กินหลายมือผอมโซโครอย บันทอนลงเพื่อนน้อยตายมายบยัง เสพวางจนกว่าเฮาคิค
 สีบันทอนชีวิตมึงมรณา เมียน ๆ

ตอนที่ 2

ฉากที่ 1

บุญมาตัวตกลงออกไปดำ

สวัสดีพี่น้องผู้มีรศมีลา ผู้มีนามีสวนไฮ่แดงมัน้อย ทั้งผู้มีชีต้าย้อยพังลิ้ม
ฟ้าวเร็ดออก คั่นบอกกะบไค้อยากอายนผู้รับพัง ผู้มีตั้งอยู่ทางหนามีคิ้วอยู่
เหิงตา มีหู้อยลงทางล่าง ผู้มีปากอยู่ติดคางมารับพังมือนี่มีเงินใช้ให้แบ่งนม
โอดม ๆ ๆ ๆ ลมหัวฤดูสุดจึกปัก

แล้วเวาบอกชื่อ

สวัสดีครับท่านผู้พัง ผู้มีคิ้วอยู่เหิงตาผู้มีตาอยู่เหิงตังผู้มีคางอยู่ไต่ปาก
ผู้ฮากหยั่งบึงคิน บุญมาคือนามในเรื่อง มีอวານนี้ไค่ตกลงกับหมอคำสอน
วาสิพากันจากบ้านไปหาทำงานรับจ้างก่อสร้างคึกใหญ่ในเมือง ปานนี้ยังบั่นเห็น
คำสอนมาหาเลย ผมเองสิเจียมกระเป๋ารอคอยอยู่นี้สักอน

คำสอนออกไปหาบุญมา

คำสอนพายเอาเป้ลงทะเลเคินย่าง อยากมีหมู่ร่วมทางหวังมาชวน
เสี้ยวแก้วมาถึงแล้วแมนกลาวจา บรอชาแมนกลาวชวนในนวล ๆ ... ละนา

บุญมา เจ้าตอบคำสอน

สำหรับเฮาเจ้าไปแลวบ่หลวงหลอกไผ เป็น เฮาเจียมทอเสื่อน้ำเอาไว้
เรียบร้อยแล้ว แต่แนวเจียมบ่พรอมอยู่อย่างหนึ่งคือพริกสตาจค์ แนวซี้เป็นการถักคาน
เฮามันจักบาทเสื่อเสี่ยว แม่นโคเตรียมมาเผื่อเฮาน้ำบ่พอ เขาร้อยเอ็ดบ่ไค้งงาน
พาคเสื่อ ใส่สารคามซอนแกนอุครหนองคายไปเสื่อหนอเสี่ยว

คำสอนเจ้าตอบบุญมา

เงินการถักคานนั้นเฮาเตรียมเผื่อทางโค บ่ต้องโซไปนานมาควนจรไกลบ้าน
ไปทำงานเอาเงินใช้หลายเดือนจั่งไค้งท้าว ไปสั่งลาผู้สาวให้สัญญาแก่น้องพิกุลหลาก่อน
สิไปบ่เสี่ยว

คำสอนลำพาเดินทาง

เกิดมาทุกข์ยากย้ายเนาบ่านป่าชอคอน จิตอาวรณ์น้ำแพนยามทางแคนไกลบ้าน
ต้องไปลาสัญญาแม่นสาวพิกุลข้าสาาก่อน บุญมาเอ๋ยเฮาสีพารับร้อนไปล่าน้องแม่นมู้งาม
ไใหญ่บุญคำส่งสนองใส่สอง ๆ ... ละนะ

แล้วลำเดินกลอน

โอยค่านาง...ฟังเคอนองทองคำล้ำค่า เป็นชาวนาจ้งอายบ่หวังไครรวมหมอน
ซาคคชอนนอนเปลี่ยวเคียวกาย บ่มีคณสนใจเปลี่ยวกายนอนแล้ง จนเงินแบงค์ทั้งของแพง
ทุกอย่าง บ่มีหวังไค้ของซัคของเรื่องเงิน (สลับ) เงิน ๆๆ มีอ่านาจเหลือเกินเงินเอ๋ย
เงินตรา พวกเราชาวไร่ชาวนา (ข้า) ต้องกินน้ำตาราคาของแพง (คำเพลีนค่อ)
แตงมันน้อยยราคาคักคำ บ่มีคณชอยคำ ราคาข้าวบ่มี ทกมื่อนี้คณพี้เหงาใจ ทรมาณทรวงใน
สำไผมาอย่าง ทางอวนอายหมายปองเป็นคู่สมัครใจเกี่ยวขุณางน้องมู้งาน ทุกข์ยากล้ำ
กายกำคือกา ทั้งบ่มีเงินตราไปแตงนางคนโก

บุญมาลำเค็นกลอน

โอยคำนาง.... พังเคอนองสาวนางลี้มโทง ลงไปบางกอกกว้างขวางชู
 อยกรุง บามทองปั้งพุงใหญ่คี่มาสาวชาวนาพุงโลไซ่มาทางทอง (สลับเพลง)
 เนื้อทองนีกว่ามีความสุข เรื่องทุกขนั้นคงไม่สำคัญ บางกอกนีกว่าเมืองสวรรค์ (ซ้ำ)
 ไปหลงผกพันไ้หนุมกรุงกินฟรี (ลำเพลินคอ) มีสุขแล้วมาเสียใจซ้ำคี่ม ถึกเขาลืม
 ถิมจอยบคอยไคคาคอง ลูกอยทองบมีพอนำเขา ขอเคื่อนสาวชาวนาอย่าเหอคาม
 แพ้ชั้น ๆ

บทพูดพากย์ปล่อยตัวนางเอก

พี่น้องเอ๋ย หันมาฟังบ่อนปั้นสาวสำนัมพิกุลลูกเขยขายคำปุ่นหนุ่มงามปานนางฟ้า
 รักกันมานานแล้วหนุ่มคำสอนเคยคิดต่อ สาวพิกุลรูปหล่อสวยโสภาทูก่านออกไปค่าน
 อานกลอนเบิ่งกอนนา

ฉากที่ 2

สาวพิกุลออกไปล่า

สามีคือเด็กพี่น้องในท้องถิ่นสยาม ชาวโลกได้ลือกันว่าดินไทยเจริญรุ่ง
การปรับปรุงบ่อหูกยังรวมพลังสร้างก่อ มีถนนติดต่อเชื่อมไปทุกหมู่บ้านทั้งไฟฟ้าพัฒนา
การไปมาสะดวกของเป็นหนึ่งในแหลมทองเขายอของว่าไทยเด่น คั่นคิดเอาเปอร์เซ็นต์
รับรองเต็มออกค่านผลงานก้าวหน้า คือเมืองฟ้าดินวิมาน หวานเลิง ๆ ...
นอแฟนเอ๋ย

แล้วเว้าบอกชื่อ

การวะทุกท่านมิตรที่แก่นแฟนหมอลำ แสดงนามสาวพิกุลหนุ่มงาม พอได้
ผูกสมัครรักกับอายคำสอนชายรูปหล่อ คั่นนี้เคื่อนแจ่มแจ้งอยากเห็นมาหมายเขื่อน
เคนอ กินแลงแล้วพิกุลสินังเล่นอยู่นอกชานเบ็งเคื่อนควาพอหายเหงากอนนา

คำสอนพาเลี้ยวออกไป

(คำสอนลำ) เดินทางมาขอคบ้านอยากตาคอสาวพิกุล อยากเจอคุณ
คนสวย ไค่สังลาสัญญาตอง ขาคเงินทองมาขอหมั้น ความสัมพันธ์เลยลีห่าง
ขึ้นเทิงเขื่อนของนาง สาวพิกุลผู้หนูโกโสมมา เว้าแมนกล่าวนำ ไสงาม ๆ ...
คนไครเอ๋ย

แล้วเจอก็อีก

พิกุล...กินข้าวแดงแล้วบอнокของชายโคม่าเจอก็ หรือหากรอหาชู้
คำเมาเพินสิมาชั้นบอพิกุล

สาวพิกุลเจอก็บอคำสอน

ที่คำสอนบอบุญมาเอ๋ย บอบอเคยคงทำบวกรรมศใหญ่คอก ใจพิกุลเป็นห่วง
อายหมายรวมแต่ที่คำสอนอยู่เกี่ยวนี้แหละ แม่นสิพากันเกินทางต่อไปได้ คือจิงพาย
กระเป่า ทั้งซอกทั้งโชนมาแท้

บุญมาเจอก็บอพิกุล

เหล่าพิกุล เป็นนำบุญสมภาร หนอยวาสนาบอสมเพิน ยอนพวกที่ขาดเงินเป็นสิน
สอคแตงนองจิงเจียมพรมมาตั้งลานี้และ คิคคอกเงินขายออยขายบอขายมัน ขายข้าว
กะบอเป็นราคา คันรอไปรอมายานเขียนจางาหัวขวัญจิงชั้นคอกพิกุล

คำสอนเจอก็บอบุญมา

บุญมาให้ไต่ลงไปทาร์รักษาการอยทางล่างเกอ เป็นคนเฝ้าต้นทางระวังทุม
คุมไคขึ้นมาเจอก็วณเคอเสี้ยว ให้เฮาไคมีโอกาสดเจอกับพิกุล สิ่งลาเกินจักคราวเคอบุญมา

บุญมาเจอก็บอคำสอน

เฮากะมายานนี้หลอกแทนอ คนแท้ ๆ สี้ให้ไปอยู่ล่างนำหมุหารรักษาเวรยาม
ให้เขาจับกันมันสืบเป็นการ เอาเปรียบเฮาโพบอหือเสี้ยว ให้เฮาทำทานอนหลับบอปากบอ
ไคกะไคคี้เสี้ยว

คำสอนเจ้าชอร่องบุญมาอีก

บุญมา เหม่ไคเอาเปรียบโคคอก บัคยามทีของโคเฮากะสิเป็คโอกาสให้คือกัน
ไปชะเลี้ยวเคี้ยวแม่มุสาวคั่นขึ้นมาพอ เหาสิบมีโอกาสโคสังสาว สั้งลาขอคำสัญญา
จากพิกุลเคเลี้ยว

บุญมาเจ้าตอบคำสอนอีก

เฮายานแต่โคนี้ไคกินเคาแล้วลืมหมา ถิมกางปลาถิมแมวฮุขำนั่นแหลว แนวโค
หาวิธีล่อพอให้เฮา พรากหม ยานเป็นหวงแคชู่แล้วลืมหมาเพื่อนฮักแพงนั้นนา ตกลงอย่าเวา
โคนเคอ เหาสิไปเผ่าคนทางให้

คำสอนดำเกี้ยวพิกุล

ฟังเคอนวลนาหนองยุบคองคนงาม เปรียบคือแนวทองคำค่าแพงเหลือล้น
หนุ่มชาวนาคนจนนองบอดสนพอนอย บหวังคอยไคชอนบอน ยกตัวอย่างอุทาหรณ์อายเป็นคิฮะระคาย
นอยคอยจ้องเบิ่งพระจันทร์ มีวันลืสมแม่งเหลือแสงใจตั้งคองเงินอายมีทันพอมาสูขอ
หมอมนองแต่เคื่อนแล้วแมนมเอาชาวพอน ๆ ...คนงามเอย

แล้วเวาคออีก

พิกุล ฟั่นคนทุกซไฮหมายฮวมคนสวย เงินคาคองบตันพอพิลไปหามาเพิ่ม แคว
คำสัญญามั่นความสั้มพันธ้อยา เห็นทางเคอนาง ให้ไกลกันแต่รางใจนั้นไคอยู่เคียงเคอนอง

พิกุลทองคำสอน

อันว่าความรักนั้นมันขึ้นอยู่กับจิตใจ จนหรือรวยบสำคัญว่าแต่ใจประสงค์ขอน
น้องอาวรณ์นำอายหมายเอาเป็นคู่ บ่ได้ป้องกันคุณครูหรือเสริมรัฐรอยด้านคือคำคำนอ้าวยามา
รักชานาขยันคำไถหวานทักคือคุณพี่ พิกุลนางยังหวังดีปรารณาชวมอายบเคยไคแมน
เปลี่ยนแปลง แสงนวล ฯ ...คนงามเอย

แล้วเวาคออีก

พิกุลน้องมักอายบแห่งหมายชานา ปรารณาเป็นแฟนแต่งงานชมช่อน พี่คำสอน
อย่าหมองเศร้าอย่าหงอยเหงายามไกลห่าง ไปทำงานรับจ้างหาเงินแบ่งค้มาแต่งเอาเคอ
อาย พิกุลรักพี่คำสอนคนเดียวทอนี้หละ กายใจขอมอบให้ทุกอย่างนั้นหละ

คำสอนลำชมเขยน้ำใจพิกุล

ขอขอบคุณประเคิมไว้ขอขอบใจพิกุลค้ม คำสัญญา้องอย่าลืมขอให้จำใจไว้ไปหน้า
อย่าเปลี่ยนแปลง ขอนพี่ชายชาคแบ่งค้เงินทองแต่งคนสวย สาวพิกุลมณวยอย่าไคลืมแฟนเคา
แล้วจับแขนน้องประคองกายไคเทียมมาจุมมิกจนวนนางไคเสียกัน เรียบรอยให้คอยถ้า
พี่ความาหละ เคอแฟน...คนงามเอย

แล้วเวาคออีก

พี่ขอลาพิกุลน้องไปทำงานรับจ้างเฟ้น หกเจ็ดเดือนสิเก็บเงินเอามาขอแต่งงาน้อง
สร้อยทองพร้อมใส่ค้อ หนองรอคอยอายอย่าเปลี่ยนใจไปทางอื่น เพียงเค็งปีทอนั้นพิกุล
น้องไค หอยคอยพี่เคอ

บุญมาออกไปแจ้แสงตลก

(ทำแสงทำสันออกไป) นิคมี ๆ ๆ ๆ ตายตาย ๆ ๆ ๆ ตายสถานเดียว เกี่ยวกัน
กอดจูบก้นก่อนแต่งงานนิคประเพณีบ้านครองเมือง นิคมีเอือนนิชานตองคั่นค้อให้ตาย...
ตายคัก ๆ...

คำสอนเวาเอ็นในบุญมา

บุญมา...แมนโตเป็นหยังเลี้ยว จังเวาจังสันนิคปกติแบบนี้ หรือแมนนิคมีเชื้อนิชาน
นิชานเพื่อนนิชานอ พิกุลนิชานอออนยอมบอกเลาเพื่อนเบ็งคูนอง เพื่อนนิชานค้อเฮาอื่นนิชานค้อพิกุล
ออนยอมหมอบออนหลาบคาบพญาตอเพื่อนเลยพิกุล

พิกุลยอมมือไหวแล้วเวาออนขอ

สาธุออน คั่นหากนิคมีเชื้อนิชานนิชานสงลูกหลานเฮ็ดนิคครองโปรคอะกัยให้
ควย อย่าถึงขั้นเฮ็ดให้ตายเดอะ ขอนว่าความมักความคั่นนั้นหละพญาจิงไคลงเกิน
สีให้ลูกหลานทำจิงไคจิงสิลคโทนิชานค้อ

บุญมาทำเป็นหัวเราะคังคั่น

ฮา ๆ ๆ ๆ...ทำนิคไปแล้วรู้จักออนยอมปากแข็ง คี่แล้ว ๆ ๆ ๆ ที่รู้จักออนหลาบคาบ
พญาออนยอม กอนเฮาสีค้อกัยค้องกอดจูบก้นให้เบ็งอีกกอน เพื่อเป็นการ เซนสงคองคา
ของนิชานนิชาน เร็ว ๆ ถาบทำชาตองคักค้อเกี่ยวนี้ (ทำท่าแสงจะบีบค้อ)

คำสอนและพิกุลถั่วคายยอมกอดจูบก้นทำคามบุญมาสังทุกอยาง

แล้วบุญมา เจ้าต่ออีก

คำสอนเอ๋ย อย่าให้เขาเป็นบาปเป็นกรรม อย่าให้ตาต่อเคอ ที่เขาทำทำเป็นผี
เขาเจ้าบุญหลอกให้พวกโตกอกจวบกันให้เบิ่ง เขาไคเห็นหนังแจ่ง ๆ หนังสค ๆ คัก ๆ ทำ
เคียวทอนี่หละ เป็นอันว่าตกกลุ่กันแล้วแมนบ

คำสอนเจ้าคอบบุญมา

เป็นอันว่าเขาเสียเปรียบโตพอแสงแล้วหละเสี้ยว เขากับพิกุลไคตกลงปลงใจ
ให้ค้ำมันสัญญาแก่กันคักแล้ว เขากะสืพาเพื่อนเดินทางสู่ลาพิกุลไปเคียวนี้หละ

แล้วลาลากัน

อยู่คี่เคอหม่อมน้องอย่าหมองหม่นทรวงใน พี่ไปพอบปี ห้อยคี่อย่ามีหลุม ทุมมาว
จารย์มา เวามาวครมาคานตอสาวพิกุลอยากลาวเกี่ยวพวกเซียงนอยทิดจารย์ กองถา
พ้อยบ้านอย่าไหวหวั่นเคอคำ พี่ไปทำงานหมั้นเพียรเก็บเงินแบงค์ พี่สืแพงเงินไวบหลาย
เคื่อนลีไคงทาว ให้พิกุลคอกทอเอาอย่าหงอยเหงา เคอหม่อมน้องกองถาแมนแต่งงาน
หวานเลิง ๆ ... พี่ลาแล้ว

สาวพิกุลจำสั่งแฟน

สำหรับทางหม่อมน้องใจเป็นหวงทรวงกระสันต์ ขอรักวันเดิมนับเปลี่ยนยันคอกเคอ
อ้าย พี่อย่าไปจาเจ้าสาวงามทางบ้านเพิ่น จงประหยัดเก็บเงินอย่าจ่ายเกินค่าจ้าง
รายไคแต่ละวัน ยาเสพคึกหมั้นนั้นอย่าไปเกี่ยวให้มันเมา มวลกัญชาเฮโรอินผีนกาวพวก
ทินเนอร์ มาชาวพาเฮาเซอเสียคนจนบ่าปิ่น เคยฟังข่าวเป็นอาจินลั่นชีวามามากแล้ว
พิกุลนองแมนหวงหน้า จงจำไว้แมนอย่าลืมหละเคอชาย...คนงามเอ๋ย

แล้วพูดอีก

เชิญพี่ไปตีถ่อนกับมารอย่าไคมาน ไปเห็นสาวต่างบ้านอย่าลืมน้องผู้คอย
อย่ากินมาเมื่อน้อยสิ่งเป็นพิษ เป็นภัย สิ่งทำลายอนาคตมีมนต์ใบเสจ ทั้งเผาผลาญ
เงินแบงค์เหิมไปเกลี้ยงหลิน เว้นกัญชาเฮโรอินวงสุราอย่ารวมแนวเมฆวงพ้อยาสน์มัน
เคออาย

คำสอนสำหรับคำพิกุล

ความหวังที่หม่อมน้องผู้ปกครองคนงาม พิจารณาในใจบ่เสื่อมหายไฉน อ้ายบ่ไป
หาเล่นหลงระเรีงจนลืมตัวไปเห็นสาวต่างบ้านบจาทานก่ลวนำ อ้ายบ่ไปลวงลำเขา
เพียวในบาร์ โรงน้ำชากาแฟฟียบแไวโกล์ ยาเสพติดพิษร้ายบ่สนใจไต่บาปิน มวลกัญชา
เฮโรอินฉิ่นมีนเมาอนล้าทั้งยามาฟียบสอง พิกุลนางนาคน้องอย่าหมองหม่นในจิต ยาเสพติด
ที่เป็นภัยโทษมหันต์บ่ผันพ้อ ไหนางรอกอยอ้ายทั้งจกหมายสิเขียนส่ง ไฉนมาขออย่าตกลงแต่งงาน
ไปก่อนอ้ายจงจำไว้ แม่นอย่าลืมหละเคอนาง...พี่ลาแล้ว

(พูด) ฟียบไปจาเจ้าสาวงามบ้านอื่นถอก ยาเสพติดพิษร้ายบ่ไปโกล์ให้มันทอน
คอกน้อง พี่ขอลาไปก่อนพิกุล

คำสอนลำเค็นเขาดาก

โอบค่านาง พังค่าน้องพิกุลทองเป็นหวง บ่เคยลวงหลอกล่อพี่ขอเว้นหางนาง
ไปรับจ้างอาบเหงื่อหาเงิน บ่ไปเพลินน้ำแฝนต่างแดนโกสบ้าน นานหลายมือสิจจหมาย
เขียนส่ง บ่ไปหลงพินวงเมาเซอเดอนำ บ่ลวงลำยาพิษทั้งหลาย บ่สนใจไปสองฉิ่นชาอมบั้ง
ทั้งยามาเฮโรอินกินคั่น บ่ยอมหันเขาโกล์ไปคองทกตอง ขอไฉนน้องจงเชื่อคำชายฟียบไป
มีนเมาให้มันทอนแสงราง (สลับเพลง) น้องนางจงวางใจพี่ สิ่งไหนไม่มีพิษร้ายแรง
เชื่อเถิดคอบาเกิดคิกระแวง (ซ้ำ) ยาพิษลงแดง กัญชามาเมา ไม่เอากัญชามาฉิ่น ทั้ง

เฮโรอินหินเนอรัคมกาว รับรองตัวพี่ไม้อา (ข้า) สุรายาเมาเศร้าซึมดื่มตัว
(ล่ำเพลีน) มัวเมาเซอเผลลือใจลายทาง พาหลงทางถิ่นบ้านงามค้อยคำเขา เคียน
กล่าวเว้าน้องพี่หญิงชาย สิ่งมีนเมาทั้งหลายจงทางไกลไลเว้น ๆ

พิกุลล่ำเคียนกลอนเข้าฉาก

โอยนอแฟน แสนใจกลุ่มคือไฟสุ่มอย่างถ่านประชาชนทุกท่านอย่าฝันพอแต่เบอร์
อย่าไ้เซอเพอปวงนำหวย อย่าหวังรวยทางลัดม๊กคอเฮาไว้ เหนือหรือไ้ไทยแลนค์
น้องพี่ คึกไฟร้อมกันให้เฮาคานรับมือ อย่าลวงคือเสพสิ่งมีนเมา คือไฟเผาเงินทอง
สิ่งของสูญสิ้น (สลับเพลง) ได้ยินเรื่องราวเศร้าจิต คนที่เสพศกียาพิษร้ายแรง ตึกกัน
ที่ถึงชั้นลงแดง (ข้า) บั่นทอนเรี่ยวแรงผอมโซจนกายขอเคียนหญิงชายวัยรุ่น พ่อแม่
ลงทุนเสียเงินค่าหอม ้วยเรียนให้ปากเพียรส่งเสริม (ข้า) อย่าไปเพิ่มเติมเริ่มลอง
ยาเมา (ล่ำเพลีน) มวลยามากัญชาทั้งผืน เฮโรอินพิษร้ายอย่าไปใกล้ไ้ปอง เคียน
พี่น้องท่องถิ่นคินไทยอย่าสนใจน้ามันหมูยาพางวง ๆ

บุญล่ำเคียนกลอน

โอยคุณนาย ใจคนบ่คือกันพอหนอย ผู้กลางคนมักก้อยชอยไ้แจ้วบี ชีวิตนี้ผมมัก
ทางซุมเซาผมมักสาวงาม ๆ ทาทางสาวโก โข้วเรือนร่างสาวนางสุกหล่อ ให้ชื้อค
เที่ยวเล่นแทนเบนซ์รถเก๋ง (สลับเพลง) ร้องเพลงลูกกรุงคียิ่ง ทั้งเพลงสกริงของ
การาบาว ขอให้ไ้ไ้ค้อยู่เคียงน้องสาวอยากฟังล่ำยาวหรือเอาล่ำเพลีน พี่เคียนหาชมตลาด
ที่โซนเหรีญบาท ส้มตำ ปูคองของคี่ไ้สน่า (ข้า) ขอเชิญงรามมากินตำบักหุ่ง (ล่ำเพลีนต่อ)
ถูกอาป้ามวกินเป็นหมู่ มวชื้อควายบักหุ่งแทนขึ้นรถเก๋ง บักคองเร้งไ้หมั้นแล่นแซงเขา มาเคื้อ
สาวคนงามชื้อควายชมหุ่ง ๆ

(ฉากนี้พอนเข้าฉากคนละทางอำลากันไปเลย)

ตอนที่ 3

ฉากที่ 1

คำสอนพามุญมาออกไปล่า

พาสหายเที่ยวค้นเข้าสู่ในเมือง เดินทางหางานทำเที่ยวจรมหาลายมือ
อ่านหนังสือตามป้าย โรงงานใดหาตามพื้น ตามค่าง้าง เรื่องเงินโรงน้ำแข็ง
รับไว้โรงไม้รับรอง ทั้งโรมันบ่ถือต้องโรงสีใหญ่ โรงน้ำปลา โรงน้ำซากาแฟ
พื้นบ่เอาคนไข โรงงานใดหละนอ ทานภัตาคารสิจ้างบ่ ทั้งโรงปั่นโรงทอ
พาสหายเที่ยวค้นไปถามแล้วพื้นบ่เอา เหนงาหวงใน...มุญมาเอ๋ย

แล้วเว้าต่ออีก

สหายเอ๋ย เที่ยวหางานจนล่าเงินตราบ่ค่างัก โรงงานใหญ่และน้อย
เงินเคื่อนหนอยละสิเอา โรงน้ำตาล โรงสีกะเหม็ดท่า ร้านอาหารโรงน้ำชา
โรงน้ำปลาพื้นบ่จ้างหาถามแล้วพื้นบ่เอา เฮาสีเฮ็ดจ้งโก้นอมุญมา

มุญมาเว้าพรมแสดงท่าคลก

ถึบสามล่อเป็นหยังหละเดียว ร้านกวยเตี๋ยวอยู่แถวนี้บ่เอา ลูกน้องล่าง
ถวยซามแห่นบอ เตี๋ยกรับเตี๋ย เฮียมาขอสมัครทำงานสิรับไว้บ่รับคุณพื๋ รับเฮียไว้
เป็นลูกน้องล่างถวยล่างซามให้เตี๋ยแห่นเป็นหยัง หรือให้ล่างส่วมกะเอาคอก
เงินเคื่อนบ่เกี๋ยว ขออย่างเตี๋ยว่าอย่าให้กินข้าวกับปลาทุเค็มกะเป็นพอ เอา
ลูกจ้างทำงานบ่ครับ

คำสอนเจ้าชวนบุญมา

คันแถวนี้เพิ่นบ่จ้างมาเดินทางไปหมองใหม่ ไปตามงานก่อสร้างทางนั้นเบิ่ง
ก่อนนา ไปเสีย

คำสอนล่ำเดินทางคอ

สหายเอ๋ย หาทำงานรับจ้างนายห้างเพิ่นบ่สนใจ ตามงานกับหัวข่าไล่หนี
บ่มีท่าน ชาวอาหารมาอย่าไส่อดทนไปอีกสักก่อน ถึงเวลาพักผ่อนนอนศาลาน้ำพระเจ้า
อาศัยข้าวแหม่นเพิ่นกินหละนอแพน...ละน่า เจ้า มาเดินทางหาสมัครงานก่อสร้างทาง
พุ้นเบิ่งเถาะบุญมาเพื่อนยาก

บุญมาเจ้าตอบเพื่อน

ไปเลยเพื่อนอย่าวนเวียนอยู่หมองเก่า หังผองหิวอยากข้าว เงินซื้อกะบ่มี
ให้ซื้อส้มกะลีเอา ให้เกาหลังยามอาบน้าถูสบู่ล้างเหงื่อ ให้ซักผ้าซักเสื้อกางเกงใน
พร้อมกะลีเอากอก บ่จ้างบ่คุณนายครับ

คำสอนล่ำเดินอีกกลอน

โอยคุณนาย การล่ำร้องท่านองฟังม่วน ขอเชิญชวนทุกท่านฟังชั้นบ่อนจาง ให้
อยู่ยังสี่บ่ค่อของคี่ อีสานมีมานานยี่เลื่อมสลุคุณค่า หาบร่่องท่านองกลอนเคน อุคมพร
เลือกเพิ่นเขียนแต้มส่งเสริม (สลัเพลง) ของเกิมที่มีคุณค่า สืบทอดกันมาแต่ปู่ย่าตายาย
พวกเราลูกหลานหญิงชาย (ข้า) ควรรักษาไว้ให้อยู่คงทน เสียงพิณเสียงแคน กองส่ง
เสียงซอรวมวงกล่อมกันเป็นเพลงเสียงกลองประสานกันบรรเลง (ข้า) คนตรีคลื่น
เครงเสียงล่ำตามกลอน (ล่ำเพลินค่อ) สอนขับร่่องท่านองหลายอย่าง บ่มีทางคำท้อย
ถอยหลาหมู่เขา ฟังแต่คำให้ถึงบ่อนคอนปลาย เป็นนิยายคำสอนกล่าวเตือนวัยรุ่น ๆ

ฉากที่ 2

คำสิงห์ออกไปล่า

ฮักกันไว้! เด็ดพื้บ้องคักว่าซังกัน! ผู้กสิมพันธ์ไมตรีต่อกันเอาไว้! คนในดินแดน
ใต้หญิงหรือชายกะตามล้างคันเกิดความแตกม่างเมืองบ้านบ่เจริญ บ่กล่าวไปให้เรื่อง
เป็นสิเคินเรื่องบ่ทกลอน อุทากรณ์สอนเตือนหนุ่มคะนองวัยรุ่น ภูจักคุณควรค่าการ
ศึกษาสอนสั่ง บ่ให้เคินผิดทางควรระวังอยู่เรื่อยภายหน้าแม่นสูงเรื่องหละนอแฟน...
ละนา

แล้วเว้าบอชื่อแสดง

สมมุตินามในเรื่องเป็นหนุ่มใหญ่ชายฉกรรจ์ ผมมีนามว่าคำสิงห์ซัดซาดแคลน
เงินใช้ ตำแหน่งนายหัวหน้าคุมคนงานบัญชาสั่ง ควบคุมงานก่อสร้างรับคนเพิ่มหรือ
ลดลง ขายค้ายาเสพติดพร้อมเอากำไรสูง เลือคมือนั่งโตะโก้คอยถ่าสั่งงานก่อนนา

คำสอนพามุญมาออกไปล่า

เดินทางชมร้านค้าบ่กล้าฝ่าไฟแดง เห็นรถแข่งสวนทางสันสายทิ้งยาน
การชมทางทองจูงเพื่อนจับแทนพากันเล่นพอ แต่มาถึงแดนบ่อนมีงานก่อสร้างเอย
เขายังแม่นกล่าวถามไถ่ถาม ฯ... เจ้านายเอย

แล้วเว้าต่ออีก

บุญมาสหายแก้วข้ามถนนกะแสนยาก รอดยงค์ หลายมากกลั่นยานมันวิ่งแล่นคำ
นอเพื่อน หมองนี่ต้องเป็นบริษัทก่อสร้าง เข้าไปไหว้เพื่อนเถาะเพื่อนไป สวัสดิ์ศรีรับเจ้านาย

คำสิ่งที่เว้าตอบคำสอน

สวัสดิ์ศรีเจ้าหนุ่มน้อยทั้งสอง แม่พวกโคตอยู่บ้านโคตเมืองโคต มานี้มีธุระกับเขา
แนวไคนอ หรือสิมาขอทานอยากได้ข้าวน้ำเงินทองกับเขามาเบิ่งดู

บุญมาเว้าตอบคำสิ่งที่

พวกผมเป็นคนบ้านนอกชอกกาเม ผมชื่อว่าบุญมา เพื่อนของผมชื่อคำสอน
อยากมาขอสมัครทำงานนำเจ้านายแห่นั่นคอก งานหนักเบาเงินเดือนหนอยกะบ่
กรูณารับไว้เป็นคนใช้เฝ้างานแทนเถาะเจ้านาย

คำสิ่งที่เว้าตอบรับเข้าทำงาน

ตัวเฮานี้มีนามว่าคำสิ่งที่ หน้าที่คุมคนงานสร้างอาคารคึกฉั่น ตกลงกันโดย
ยอเงินเดือนหกกรวยเศษ ให้เพียง 650 บาท คันท่าคิมขี้คานเงินเดือนขึ้นฮอกพัน ไปพา
กันเข้าพักก่อน มื้อใหม่จึงออกออกทำงาน

คำสอนเว้าขอบคุณคำสิ่งที่

ขอบคุณหลาย ๆ เกื้อทอนหัวหนางานศักดิ์ใหญ่ที่เมตตารับไว้ว่าแต่ใช้สืบขึ้น
งานหนักปานใดพวกผมกะบ่บ้าน สิ้นมันเพียรทำทุกอย่าง ว่าแต่ใช้พวกผม ทำ มื้อนี้พาพวกผม
เข้าพักนอนเถาะครับ

คำสั่งหลำร้องก่อนล่าเงินเข้าฉาก

เศรษฐิกิจทุกมือนั้นมีบ รัคพวกเฮาหลาย ราคาเหรียญเงินไทยต่ำลงบังคับที่
ชุมเศรษฐีเงินในนายทุนบ่ไหวหวั่น ผมคำสั่งที่ คือกันรับคนงานเข้าเพิ่มเสริมไว้ถ้าชอยมือ
คอรับกันทุกมือนั้นมีค่าขึ้นทุกคืนวัน ทั้งหักเอาแรงงานตำแหน่งนายทองใจกล้า หวังกำไร
ขายยามาทั้งกัญชาพร้อมยาฝิ่น เตรียมผงขาวเฮโรอีนยาขยันพิชรายถ้าขายให้แม่นหมู่เขา
หละนอกแพน...ละนา

แล้วพวกชวนคำสั่งอนเข้าพัก

สำหรับมือนั้นมาเข้าพักเอาแรง มือนั้นลงทำงานนั้นเพียรขยันค้า เฮาสิจักการ
ให้แผนกใดทำไปก่อน หนักหรือเบาจะต้องสู้คนใดกันสไล่นี้ มือนั้นเข้าพักเอาแรงก่อน
เถอะไป

คำสั่งหลำเงินพาเข้าฉาก

โอ้ยคุณนาย ใจผมนั้นบ่ส่งสารพอหนอยมีแต่คอยกลั่นแกล้งผลาญแบ้งค์หมู่เขา
ทุกคำเข้าบ่โอ้อว ศิลธรรม บ่คิดนำศีลทานอาหารรายได้ไฉนอีกถ้าเอายามาบ่อน ให้ทำงาน
รีบร้อนเหม็กมือบ่เขา บ่ทองเว้า บอกกล่าวความจริง คำสั่งที่เอาการมณั่มชุมคนเซ่อ
เปลอนำมายาเมาจาวเรง การทำงานรีบเรงเสี่ยงสู่บ่ถอย (สลับเพลง) เผาคอยกำไร
ใจขึ้น การเงินราบรื่นหลอกลงเขากินยามาออกแรงจนชิน (ซำ) หลอกลงให้กินขาย
เอากำไร ถึงใครจะตายไม่ว่า หวังเอาเงินตราจากปวงคนงาน เสพติคมาขาวทุกวัน
หลอกลง คนงานขายกินกำไร (ล่าเพลิน) ไฉนคิดแล้วมีแววใสสอง หาเงินทองจ่าย
ซื้อมือเท่าสิ้นสาย มือนั้นได้เข้าพักเอาแรง คำสั่งที่คนใจแข็งแม่นบ่มีทางยาน ๆ

ฉากที่ 3

คำสอนพามุญมาออกไป

(คำสอนเล่า) คำสอนบ่เกียจค่านทำงานเร่งเพื่อหวังเงิน บ่มีว่เพลินนำหยัง
เร่งงานขยันไว้ โอเวอร์ไทม์ต้องทำได้อคทนไปเช้าสายก่อน บ่มียามได้พักผ่อนทั้ง
เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าสีหน้าขื่นบาน แสนะหมโศกกลืนเป็นหวงสาวพิกุลที่หวังเอา
เงินทองไปซื้อขอพระนางน้อง พี่คำสอนยังซักของเรื่องเงินทองไปขอแต่งเรื่องความ
มักความแพง รับรองเต็มฮอดรอยบถอยล้าแมนตำเขา คำสอนลูกแต่เขาออกรวม
หมู่ทำงาน ทรมาณจิตใจออนเพลี้ยแสงล้า ขอปรึกษาสหายแก้ว หมอบุญมาหละคุกอน
เคียวนี้เฮาคำสอนสังคืออิดเมื่อยล้าสีหน้าขื่นบาน นานมือแห้งเปลี่ยนแปลง...
แสงมัว ๆ... ละนา

แล้วพูดทำท่าออนเพลี้ย

สหายเอ๋ย เฮาหากอิดเมื่อยล้าทำงานคอบมีไหว แสงในกายหากถอยลง
นั่งงพะวงเซอ เพื่อนมีแนวมาชวยเสริมพลังให้เฮาบ่ การทำงานติดตอเฮาหากอิด
เมื่อยล้าไปหน้ายานบ่ไหวนั้นหละบุญมา

บุญมาพูดตอบเพื่อน

ย่อนอยากไค่คำจ้างไปแต่งสาวพิกุล หวังเก็บทุนเงินตราไปแต่งแพนอนซอน
ออกหลับนอนทำงานเร่งดวงเวลาติดตอเฮาว่า... โตอย่าไค่เร่งจ้อทำงานคอบมีหยุด
สุดวิสัยให้ลานไปพักเขาเอาแสงไว้ มือตอไปจ้งทำถอนคำสอนอย่างเขี้ยวขอด
เฮาเป็นหวงคักแท้อย่าไปเร่งเฮ็ดงานเถอะเพื่อน ลางานพักเอาแสงชะเฮาว่า
เงินตรามันซื้อชีวิตเฮาบ่ไค่คอกเพื่อนเอ๋ย

คำสอนล่าตอบบุญมา

บุญมาเอ๋ย เลี้ยวแก้วเฮาหากออนแสงกาย (โอย) คงทำงานมีไหวเสื่อมโทรม
พลังแล้ว อยากมีแนวมาเพิ่มเสริมพลังให้ล้ากลั่น มีกำลังทำงานหวังเงินทองแตงนองพิกุล
หลาอยู่คอย กำลังถอยอีกลาทั้งแซนขาหากลาออน วันบ่เย็นคืนบ่นอนลงเวลาอีกเช้าทำงาน
แรงแมนบ่เซา คำสอนเวาทอดหาย หันมาย ๆ ...ละนา

แล้วพุกท้ออีก

เมื่อหลายเกสหายแก้วแซนขาหากเกิดสิ้น เลิกจากงานกลางวันลงเวลาอีก
เช้าทำแรงบ่เซา เฮาย่านทางพิกุลหลารอนานแล้วเกิดเบื้อ ทกลงเฮาซุออนนอนรวมกอนเฮา
โตมีทางชอยเฮาบุญมาเพื่อนรัก

บุญมาพุกตอบคำสอน

คันแองเฮาเหลือน้อยลงงานไปพักผอน มีกำลังสาگونจ้งทำงานรับแรงเส็งสู้หมู่เฮา
เฮวาคันมันเห็นคเห็น้อยเมื่อล้ามีกำลังต่อสู้การงานให้เฮาสาگون ลงงานไปพักผอน
นอนเฮาแรง 3 - 4 มือจ้งทำแรงต่อไปเถอะเลี้ยวเอ๋ย

ตอนที่ 3

ฉากที่ 4

คำสั่งห่อออกไปล่า

คำสั่งห่อลูกน้องพวกหมูคนงาน คอยจัดการดูแลค่าทอนทั้งซ้าย ใต้งาน
 บ่มีใครต้องสนใจในหน้าที่ ย่าเพิ่มแรงเฮา มีไผเห็นคเห็น้อยเมื่อยล้าเอายามา
 ป้อนบาย ไผลิตายกะตามถอนบ่อวารณเป็นหวง คำสั่งห่อหวังหลอกลงปวงคนงาน
 ใญ่บ่อยคอยจ้องแมนสองหา ผู้ไคลาแมนออนแอง แสงมัว ๆ...ละนะ

แล้วพูดต่ออีก

อ้าว... คำสอนและบุญมา เป็นหยั่งจั่งพากันมานั่งหลบมุมอยู่จั่งซีหื้อ
 หรือบ่มีกำลังวังชาต่อสู้การงาน ถ้าเป็นจั่งชั้นเฮาเต็มใจช้อยเหลือ เอายาเมคนี้
 ไปกินชูกำลังไปคำสอน แล้วสิได้มีกำลังออกทำงานไคอย่างสบาย

คำสอนพูดตอบคำสั่งห่อ

คันมียามาช่วยเสริมกำลังคือว่า หายจากอิคเมื่อยล้าบ่เคยค่านเรื่องงาน
 หวังเก็บเงินทองไคไปสู้ขอพิฤลกอน บ่มีแนววารณ นอกเหนือไปกว่านี้ผมขอเว้า
 เรื่องจริง พี่คำสั่งห่อมียาชูกำลังสิให้ผมกินนั้น เอามาลองเบ็งนา มันสิมีกำลังคือว่า
 หรือบ่ คันมันคี่เม็คละทอไคผมกะสิให้เงินตอบแทนคอกครับ ความหวังคี่ของหัวหน้า
 ให้เอามาลองเบ็งเสริมพลังต่อสู้ทำงานไคบ่อนแรงอีหลีบ่ครับหัวหน้า ผมสิทำหัง
 ลวงเวลาต่อไป เพื่อสิไคเงินกลับบ้านเร็ว ๆ

บุญมาว่าห้ามคำสอน

มันสิแมนบ่หละเพื่อน บ่แมนพวงยาเสพตึกเป็นพิษภัยแก่ร่างกายบ่ เขาขอห้าม
เกาะเสี้ยว คำโบราณเพิ่นว่าให้คอยแะคอยไ้งยังสิได้ก่อนคำคอกเฮาบ่เฮาน่าคอกคำสอน

คำสิงห์พูดเอายาให้

เฮายินก็ซ่อยเหลือพวกโทเสมอ คั้นต้องการยาชูกำลังคือว่ารับเอาไปเลย
กินแล้วฟ้าวอกทำงานต่อไปเลย แต่ยาชนิดนี้ราคาแพงมากเขาขายกันเม็ดละ 100 บาท
ถ้าคนกินเองจังซีเฮาคิดเอาเม็ดละ 10 บาทเท่านั้น เงินเดือนออกจั่งหักจ่ายเฮากะได้
กินแล้วพา กันออกทำงานเกอ เฮาสีไปเบื่องานทางบ้านนั้นก่อน

คำสิงห์ล่าตักเข้าฉาก

โอยคุณนาย คำสิงห์ฟ้าวอกเอายามาป้อน ให้คำสอนอ่อนล้ากินน้ำฤทธิ์แสง
อยากได้แบ่งครึ่งแรงทำงานคำสิงห์หวานการมดกล่าวจาล่วงล่อ พอเขาได้ท่ายใจยอมเชื่อ
ถ้าฟังเลื้อออกกล้าหาท่อนไล่จัว (สลับเพลง) ไม่กลัวเวรกรรมทำผิด ลอบขายยาพิษฤทธิ์
แรงเหลือเกินทำไปหารายได้เป็นเงิน (ซ้ำ) ตัวเราเพลิกเพลินได้เงินกำไร ความคุม
คนงานไม่ว่าง ต้องคิดหาทางหลอกหลวงเรื่อยไป ยามานั้นทอนร่างกายมีโทษมากมายเป็น
ภัยร้ายแรง (ล่าเพลินต่อ) แสงเหลือน้อยถอยลงอีกอ่อน ให้คำสอนจ่ายซื้อกินแล้ว
เอ็งงาน มื้อใหม่เน้นกินต่อจนตึก บ่ทวงนำชีวิตสิมึงมรณาเมี้ยน ๆ

ตอนที่ 4

ฉากที่ 1

คำสอนพานูมาออกไปทำงาน

(คำสอนลำ) คำสอนทำงานเร่กันวันบ่หยุดหย่อน วันบ่เย็นคืนบ่นอน เพียรขยันรับจ้างทำสร้างแรงงานสำหรับมือฉัน นมไหวหวั่นทั้งกายา มองแซนชา คำสอนสันสายมีแสงน้อย ใจเหงาหงอยบ่สคี่ขึ้นยืนทำงานมันอีกออน จิตใจของ คำสอนคึกคาวรณยาเม็ดน้อยเลยเจียนพร้อมทาสีกิน ไหม้นสันแมนสว่างเหงาละ นอแฟน...ละนา

แล้วพูดต่ออีก

นูมาเอ๋ย เฮาหากอีกออนลาเหมินทาสีทำงาน ชาคำดังกาย สันสายทั้งเรือนร่าง เฮาคองกินยาไว้เพิ่มแรงกายสาگون คับกินมันอีกออน บ่มีแรงคอตานทำงานไคจ้ง เขาเพื่อนเอ๋ย (แสดงท่าอ่อนเพลีย)

นูมาพูดห้ามเพื่อน

เขากอนหยุดกอนเพื่อนอย่าฟ้าวควนกินยา ฟังคำจาของเฮาผู้ที่หวังก็ควย ยาโตกินคือมาบีบหัวใจให้ไหวหวั่น ที่แรกพาขยันค่อไปอีกเมื่อยลำกายร่าง หากรอยโซ มันมันทอนชีวิตเป็นพิษคอสังคมโคอยากินมันเขาไปเลยคำสอน

คำสอนล้ำคอบเพื่อน

[illegible]

แล้วพักคอยอีก

อย่ามาจาหวงห้ามเฮาสักินให้สิ้นส่วง คัมมิกินเฮาโลตง่วงออกลาอ่อนแอ
เอาทะเลเฮากิน ยาแล้วมีกำลังวังชาขึ้นมา รีบออกทำงานกันเถอะ ไม่เสียเวลา

คำสอนพาส์ำเกินเข้าจาก

โอบยคุณนาย ใจอันอ่อนคำสอนทั้งท่า เป็นน่ายาเมื่อน้อยพาเร่งเสียดงาน เคือน
ทุกท่าน้องพี่หญิงชาย อย่าสนใจน่วมันหมุ่หมุ่มา พาเขาเซอเพลอเลอไปทั่ว นึกกลัว
หยอนยานหาญสู้บดอย มาเมื่อน้อยแคว่ธาตุมันแฉง เกิดลงแดงมีนเมื่องวงเหงาซึมเซอ
(สลับเพลง) ไม่เจอนทางสว่าง ชีวิตอัปปาง ลมจมวอควาย เมามาพาหุตาตาย (ซ้ำ)
ประมาทพลาศไปเหมือนตายทั้งเป็น อย่าสนใจพวกราเสพติดมันหอนชีวิตพินัยสังคม พาให้
วอควายลมจม (ซ้ำ) อย่าเสนออย่าคมหลงลมคนลวง (ลำเพลิน) ปวงวัยรุนอย่า
เอาทุนไปจ่าย อย่าเมามาขายแล้วคือแสร้งลั่นคออย่าไต่พ้อพวกหมูยาเมา อย่าหลงเพลิน
นำเขาให้หมู่เฮาไกลแว่น

ฉากที่ 2

ยายคำปุ่นออกไปล่า

เห็นลูกสาวลวงคียบอกบ่อจื่อจกจำ เอ็นมาถามเอาความเบิ่งก่อนนา
วันนี้ ยานมันมีชายชู้มานอนกลิ้งกลอม ซอมเบิ่งเหลืองหล่าเตอดูทองหาก
คางหลัง หรือพิกุลนั่นค้งทองแกหลายเกื่อน แม่เคยเคื่อนอบรมสั่งสอนบจำไว้
หลงลมชายไค่นอนกลุมคือไฟสุ่มเผาจี เลิกพางายพอกีเวยวจีเรียกเอ็นพิกุลหล่าให้
ควมมา หนานวลในละนา

แล้วพูดเรียกพิกุล

พิกุลเอ๋ยลูกหล่ามาหาแม่เร็วไว เลิกเวลาพางายให้พาบรักษาเรื่องเบิ่ง
อพิกุล

พิกุลออกหาแม่

พิกุลฟังแม่เอ็นฟ้าวเคินควนออกมาหา ยอวันทามูชาคุณก่อน กล่าวจา
คอมทาน แล้วเลยจาแดงต่านถึงการแม่เอ็นใส่ แม่มีงานแนวไค้ให้พิกุล
ชอยคำชิทำแทแมนบขึ้น - คินฟาบเกิงคุณนุญนำพา - มูชาทาน

แล้วพูดอีก

พิกุลวันทาไหว้สนองคุณกอนธกัลยา แม่มึงงานดีสั่งใช้อันใดแต่ให้วามาเลย
คุณแม่

แม่คำปุ่นพูดถาม

นี่แหละพิกุลเอ๋ย ถามจริง ๆ เว้าแจ้ง ๆ ย่อนว่าแม่ส่งสัย เจ้าเอาชายนอนนำจันตังครรภมานทอง แม่นผู้ใดมาลวงทองนอนแฝงกลิ้งกล่อม คู่มือพรรณเจ้ากะเทอทางทองผืนไซพอง แม่นเจ้าตั้งทองยอยไค้พิกุล บอกแม่ตรง ๆ กอนนา

พิกุลพูดตอบแม่

แม่เอ๋ย บ่มีชายมาลวงล่านอนนำคือแม่งลาว ลูกบ่เคยคุยบ่าวเอามานอนรวมทองจันมานทองคือแม่จาคอก พิกุลบ่เคยมีผู้บ่าวเอาผู้ชายมาลอบลักนอนนำจักให้คอกอกแม่

ยายคำปุ่นพูดทักทั้งที

ถามความคืบไซแจ้งเอาความจริงบอกแม่ หรือมึงอยากถืดแล่สี่ซี่ขว้าหน้าหลัง กอนนา (หัวทาที้) (แล้วพูดต่อ) อีลูกบ่มีก็ หัวลวงเกินประเพณีเอาชายรู้เข้านอนนำโดยบ่บอกแม่ เนื้อค่อนหนาปลาทอนใหญ่แม่หาเลี้ยงเจ้ามา อันไซเหลือบยุ่งแม่มะบ่ให้คอมให้ไค้ ในที่สุดมึงจะมาขายหน้ากู อีพิกุล (ทีอีก) แม่นผู้ใดมาลักขึ้นนอนนำมึงบอกกูมาอย่าปิก บัง (ทีอีก)

พิกุลล่าโศกอนแม่

แม่นางเอ๋ย รู้เรื่องราวบ่าวแจ่งจ้งลงแสงบ้นผ่น ลูกขน่าไว้ก่อนขอวิงวอน
อย่าทำป้อยที่ตอทยหลัง น้ำตาพ้งบ่ยอมเอื้อนถึกมารดาเพิ่นตีตีม โลทิตนางไหลซึมมองเห็น
แดงทั่วร่าง ทั้งเฮฮองกองน้ำตา คุณของแมกวางกว่าฟ้าหนาเกินแผนปัฐพี ลูกทำก็แม่
เป็นยอส่งเสริมเต็มช่วยถึงคราวช่วยขน่าไว้ทำผิดไปให้ผ่นผ่น คิคน่าพิคำสอนผู้ลานาง
หางบ้านนามมือบ่าวมาสัญญาไว้แม่นแก่กัน หันมาย ะ...อาลัยเค

แล้วพุด

โอ...อย่าตีพิกุลหลายเถาะแม่ พิกุลผิดไปแล้วมันเรียกกลับคืนบ่ได้คอก มีแต่
เอากาลเวลาทอนันแหละเป็นเครื่องพิสูจน์ ว่าอ้ายคำสอนสิรักจริงหรือบ่จริง แม่อย่า
คำอย่าตีพิกุลเถาะ

ยายคำปุ่นพุดคำอีก

กุหากเล้งบ่ผิด ว่าต้องเป็นบักคำสอนคนทุกซ้ากปากหมองมาลวงห้องลวงเอื้อน
มึงทั้งทองไ้ 4 เคือนแล้ว คันแม่บ่ถามบ่มาคำคิมันแห่งสิเลยไปใหญ่ ไป...กุสิพาเข้า
ไปในเมืองไปหาหมองมันทำงาน มันสิรับหรือบ่รับต้องให้มันรู้กัน มาไปอีลู่บ่ตี...
แล้วจับแขนจูลาก)

พิกุลล่าโศกก่อนไปกับแม่

เพิ่นว่าความรักนี้มีสิ่งไ้ป่าน ที่แรกหวานนายนเลยชมเอื้อนคอพานทอง น้ำตา
น้องรินย่อยแสนอาลัยถึงอ้ายพี จากนั้นไปแต่เคือนสี่จนถึงเคือนแปดค้อยจกหมายน้อยบ่สงมา
หรือชายจาลวงลอบอวรณ์แพนเก่า พิกุลนางอุกอ้งเอาแสนเศร้าเก่าทรวง เป็นน้ำนุ้บ่กว้าง
เป็นหว่งพี คำสอน นั้งหรือนอนบ่เป็นสุขทุกข์ไ้ไ้ผ่นเพื่อ หลงละเมอน่าอายย่านางไปบ่ฮอกที่
พิกุลนางถึกแม่ที่ทั้งพองคิงแก่หินเลยสะอื้นแม่นางน่า เวรเอ๋ย...นอแพนเอ๋ย

บทพากย์บรรยายเรื่อง

พี่น้องเอ๋ย หนูมาสอนติดยามาทองกำลังทุกเข้าค่า ทั้งจอยโซ่อีกชั่วฉวีร่าง
 หากหลาเหลืออง แขนขาทั้งสองเบื่องเกิดสันมีแอง เกิดลงแกลงนอนจมเลื่อมโถมอีกล้ำ
 คำสอนพามาเพื่อนออกทำงานติดคอ กำลังกายบ่เพียงพอคำสอนอีกเมื่อยลไปจากท่าน
 ทอดูฟังเบื่องอนนาคำสอนเอ๋ย...

ตอนที่ 5

ฉากที่ 1

คำสั่งห่อออกไปล่า พบพิรุณกับแม่

หนุ่มคำสั่งให้ห่อหุ้มมีเล่เหลียมเหลื่อหลาย ลอบค้าขายเฮโรอื่น
 ฝันชาฮอดยามา หากำไรนำคนเซอหลงละเมื่อทุกเช้าคำ บ่อเคยถือศีลธรรม
 ทั้งบาปกรรมขยาน คำสั่งนั้นแมนบกด้ว หัวคนพาล...ละนา

แล้วพูดต่ออีก

ลักลอบขายยามาเฮโรอื่นฝันกัญชาณขายคำให้หมู่ ไผลิตายบับรู
 เสพคึกได้ นั้นแห่งดี มือนี่ต้องลึงโตะทำงานรินเปียร์กินกับแกล้มเล่นอยู่นี้

แล้วพูดต่ออีก

เฒ่าแก่ ให้ถือสันขอถามหาคนชื่อคำสอน ในบริษัทของเฮานี้มีบ่อน้ำเจ้าข้า

คำสั่งให้ว่าตอบแม่ทองปุ่น

หมอคำสอนหากทำงานอยู่นั้นหลาย ๆ แตร่างกายของเขามอมโซ โตจ้อยผิวก
 เกาคราวหลัง เงินทองกะบ่เก็บ กินเหล้าเมายาเที่ยวบาร์เที่ยวคลับ นับว่าอนาคตมีคมมนต์
 บ่เป็นคนดีซะแล้ว ไปขอยสิพาหมู่เจ้าไปเบ๊ง

ยายทองปุ่นพูดคำพิฤลอีก

มึงไต่ยืนบ่อีพิฤล ผู้บ่าวมึงมันบ่เป็นคนดี บักคำสอนมันกินเหล้าเมายาติดยา
 ยามาเฮโรอีน มีอกันมันสิ้นสายไปเหมิก ไปกูสิพา มึงไปเบ๊งให้ถนัดกา (แล้วพูดกับคำสั่ง)
 พาพวกอีสันไปเบ๊งบักคำสอนเบ๊งกูเฒ่าแก่

ฉากที่ 2

คำสอนพามูญมาออกไปทำงานตามปกติ

คำสอนอีกเมื่อยลาร่างจอยดมมิช เกิดลงโตผิวพรรณหล้าเหลืองกำลังน้อย
เสพศิกยาคำสิงห์ให้จนลงแคงแซนชาสัน ก่อนสิงทำงานต้องโคปียาเม้นน้อยกินแล้ว
ฤทธิ์แสง ขึ้นไปแปลงโรงงานสร้างอาคารอยู่ชั้นสี่ ลมออกหูกู่วิวีวีเจียมท่าที่ทุกค่าน
คำสอน ยานหลนลงเคนอ...แพนพังเอย

แล้วพูดอีก

ชักลอกออกแรงน้ำวเอาถึงปูนขึ้นมาส่งเฮาเค้อ เฮาสิเอาฉาบแต้มโรงงาน
ใหญ่สูงส่งปูนขึ้นมาเลยเพื่อน

คำสิงห์พยายาคำปูนกับพิกุลออกไป

(คำสิงห์พูดขึ้นมือบอก) เบิ่งให้หนักตาไ้เลยว่า บักคำสอนมันมีลักษณะ
ผิวก่ำ ลำไคย่าย นอกลูกสาวเจ้าเบิ่งที่ หน้าตามันเป็นผีหรือคน เป็นสาวสวย
งามอย่างพิกุล มาสนใจคนชั่ว ๆ จังคำสอนบเป็นการสมควรเลย

พิกุลมองเห็นคำสอน

(พิกุลล่า) พิกุลมองเห็นอ้ายชายหมายปองบ่ไ้เก่า นางอยากอยู่เรื่องราว
ที่คำสอนพรากบ้านมาที่สา่งจอยดม หรือเขาปลอมดวงล่อเอาคนลับเปลี่ยน
จากน้องมาหลายเคื่อนส่างคือผิวก่ำแลบคือคามแมนแต่หลังหละเคชาย...
แพนนางเอย

แล้วตะโกนเรียกคำสอน

พี่คำสอน ๆๆๆๆๆๆ พี่กุลมายามพี่แล้ว ลงมาหากละจากกับพี่กุลเถอะอาย

คำสอนไ้ยินเสียงพี่กุล

(พูด) พี่กุล รอพี่อยู่ชั้นเหละน้อง พี่ลึงไปตอนรับขับสู้เกี่ยวนี้หละพี่กุล

คำสอนล่ำก่อนพลัดตกลงไป

คำสอนไ้ววาฟ้าวเห็นผู้สาวมาเยี่ยมผ่อ เลยบ่ได้ร็อลงจากไม้นั่งร้านแขน
ชานันส์ันระทั้ว ประคองตัวบ่มีไ้ไ้หย่อนขาไปเหยียบผัดพลาคคงถึงขาแล้วหานี้มือขาวไม้
แมนบตัน หันลงมา....โอย

พี่กุลวิ่งเข้าไปประคองร่าง

(แล้วล่ำโศก) พี่กุลมองเห็นอายตกลงมาคืนคั่น ๆ เข้าประคองจับสันโลหิตไหล
อาบร่าง สงสารอายผู้รับกรรม ทุกข์ท้อไ้ฉนแห่งชั่วถึกเวรหน้าสนองผล น้ำตาไหลรินหลั่ง
ลงอาบแก้ม พี่กุลมองดูอ่านแสนเสียใจไ้ของไ้ เห็นกายาผอมโซแล้วมาตายจากน้องพี่กุล
ของแมนหวงแพนแสนรำพัน...กรรมเวรเอย

แล้วพูดอ

พี่คำสอน...ทั้งใจไว้ไ้ ๆ อาย น้องซิพาไปโรงพยาบาล ให้คุณหมอรักษาแล้ว
ซิพาพี่คีนไปแต่งงานอยู่กันอย่างมีความสุข

คำสอนลาลากอนกาย

พิกุลเอ๋ย...หนมไหวคอกเคื่อน้องเลือนโคลนของมัญญกษัตริย์ ถึงจิตใจอวรณ์
 นำพิกุลหมอมนของใบสร้องกะมั้ง ความประมาณผลากหลังย้อนอายเชื้อคำเขา หลง
 มัวเมาพาพิณฤทธิแสงชุมมา ทั้งสุรางค์ษาพร้อมเอโรอื่นทั้งเป็น ทั้งหินเนอร์พินังม่วงมือคิ้ว
 กระปรังการ อนาคตกบการมีคมกบิกมั้ง เคนฉีกทางกายทั้งเป็นจึงกล่าวเคื่อนเขาไว้ อุทาหรณ์
 สอนให้เคื่อนใจทากนงที่ คำสอนทายเป็นฉิ่งเป็นน้อมนทิกฤทธิมาขอลาแล้วหมอมพระนาง....
 อาลัยเก้ ขอลาแก้อพิกุลและนุมาเคื่อนรัก...โอ้ย

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง ยาเสพติด

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่องยาเสพติด

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ
2. ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ ให้ท่านอ่านคำถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาคำตอบจากข้อ ก ข ค และ ง ที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น
3. การตอบ เมื่อท่านอ่านข้อสอบแล้วถ้าเห็นว่าข้อใดถูกต้องให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค และ ง ลงในกระขาคำตอบที่แจกให้

ตัวอย่าง

คำถาม

ข้อ 00 ยาเสพติดแบ่งออกเป็นกี่ประเภท

- ก. 2 ประเภท
- ข. 3 ประเภท
- ค. 4 ประเภท
- ง. 5 ประเภท

การตอบ

ข้อ 00	ก	ข	ค	ง
--------	---	---	---	---

1. สิ่งที่ไม่เสพยาเข้าสู่วางกายแล้วมีผลร้ายต่อร่างกายและจิตใจรวมเรียกว่า
 - ก. กัญชา
 - ข. ฝิ่น
 - ค. เฮโรอีน
 - ง. ยาเสพติด
2. ในสมัยก่อนยาเสพติดชนิดใดที่มีการลักลอบใช้มากที่สุด
 - ก. เฮโรอีน
 - ข. ฝิ่น
 - ค. มอร์ฟีน
 - ง. ทินเนอร์
3. ยาเสพติดที่อยู่ในกลุ่มของฝิ่น ออกฤทธิ์ต่อร่างกายอย่างไร
 - ก. กดประสาท
 - ข. ระวังประสาท
 - ค. กระตุ้นประสาท
 - ง. หลอนประสาท
4. ยาเสพติดต่อไปนี้ชนิดใดที่สกัดมาจากฝิ่น
 - ก. เฮโรอีน
 - ข. กัญชา
 - ค. ทินเนอร์
 - ง. ยานอนหลับ
5. หมอนำยาเสพติดชนิดใดมาใช้ระงับความเจ็บปวดของคนไข้
 - ก. ฝิ่น
 - ข. มอร์ฟีน
 - ค. เฮโรอีน
 - ง. ยานอนหลับ

6. ยาเสพติดชนิดใดที่จัดอยู่ในยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท
 - ก. ยาม้า
 - ข. ยาบำรุงประสาท
 - ค. ยาบำรุงหัวใจ
 - ง. ยากล่อมประสาท
7. ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาทจะออกฤทธิ์ต่อผู้เสพอย่างไร
 - ก. ทำให้อยากนอน
 - ข. ช่วยเพิ่มกำลังวังชา
 - ค. ช่วยกระตุ้นประสาทให้ทำงานตลอดเวลา
 - ง. ทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย
8. ผู้ที่ติดยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท เมื่อยาหมดฤทธิ์จะมีอาการอย่างไร
 - ก. มีความรู้สึกเป็นปกติ
 - ข. ร่างกายกระตุกกระชวย
 - ค. การควบคุมร่างกายผิดปกติ
 - ง. ง่วงเหงาหาวนอน
9. ยาเสพติดประเภทใดที่หมอนำมาใช้เพื่อให้ผู้ป่วยลดความเครียดเกร็งเกรียก กระวนกระวาย
 - ก. ยากระตุ้นประสาท
 - ข. ยาระงับประสาท
 - ค. ยาบำรุงประสาท
 - ง. ยากดประสาท
10. ยาเสพติดต่อไปนี้ชนิดใดที่จัดอยู่ในประเภทระงับประสาท
 - ก. ยาแก้ปวด
 - ข. ยาบำรุงประสาท
 - ค. ยานอนหลับ
 - ง. ยาม้า

11. ยาเสพติดที่ปลูกกันมากทางภาคตะวันออก เนียงเหนือคือ
- ฝิ่น
 - เฮโรอีน
 - ใบกระท่อม
 - กัญชา
12. กัญชา ออกฤทธิ์ต่อร่างกายอย่างไร
- กดประสาทและกระตุ้นประสาท
 - กระตุ้นประสาทและระงับประสาท
 - หลอนประสาทและกดประสาท
 - กดประสาท กระตุ้นประสาทและหลอนประสาท
13. ยาเสพติดต่อไปนี้ชนิดใดที่ไม่ใช่สารไอระเหย
- สารผสมสี
 - เฮโรอีน
 - เบนซิน
 - พินเนอร์
14. บุคคลอาชีพใดที่มีโอกาสติดสารเสพติดพวกไอระเหยง่ายที่สุด
- ช่างไม้
 - ช่างปูน
 - ช่างทาสี
 - ช่างก่อสร้าง
15. สารพิษ "นิโคติน" อยู่ในสิ่งเสพติดประเภทใด
- บุหรี่
 - เหล้า
 - กัญชา
 - ใบกระท่อม

16. ยาสัพทติสามารถเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีใด
- ก. กิน และ คม
 - ข. กิน และ สูบ
 - ค. สูบ และ คม
 - ง. ทั้งกิน คม ฉีด และสูบ
17. การศึกษาสัพทติมีสาเหตุมาจากอะไร
- ก. กฎหมายไม่ทำโทษ
 - ข. รัฐบาลสนับสนุน
 - ค. มีเงินทองเหลือใช้
 - ง. ความไม่เข้าใจอยากลอง
18. บุคคลแรกที่น่าจะช่วยให้เด็กและเยาวชนรอดพ้นจากการติดยาสัพทติได้คือ
- ก. ครู
 - ข. พ่อแม่
 - ค. พระ
 - ง. ตำรวจ
19. พ่อแม่ควรเลี้ยงบุตรหลานอย่างไรจึงจะเหมาะสม
- ก. ให้สิ่งของลูกทุกครั้งที่ถูกต้องการ
 - ข. บังคับให้อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด

21. ประเทศที่ประชาชนศึกษาเสพतिकมากจะก่อให้เกิดผลอย่างไร
- ร่ำรวยขึ้น
 - คนมีงานทำมากขึ้น
 - ประชาชนสุขภาพไม่แข็งแรง
 - รัฐบาลเก็บภาษีได้มากขึ้น
22. ข้อใดเป็นข้อที่กล่าวไม่ถูกต้อง
- การสูบบุหรี่ - คิมเหลาถือว่าเป็นผู้ใหญ่มากแล้ว
 - ความ ว่าเหวเป็นเหตุไปสู่การศึกษา
 - ยาให้ทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์
 - ยาเสพतिकเป็นภัยต่อชีวิตเป็นพิษต่อสังคม
23. การช่วยให้ตนเองรอดพ้น จากการศึกษาควรปฏิบัติอย่างไร
- ปลูกกัญชาให้ไกลบ้าน
 - คลุกคลีใกล้ชิดกับคนติดยาเสพतिक
 - เมื่ออยากรู้ว่าเป็นยาอะไรควรทดลอง
 - เล่นกีฬา
24. เมื่อมีปัญหาซับซ้อนใจควรปฏิบัติอย่างไร
- ไม่ทำอะไรปล่อยไว้เฉย ๆ
 - หนีปัญหา
 - หาใจให้เป็นปกติ หาทางแก้ไข
 - ปัญหาง่าย ๆ ควรแก้ไข ปัญหายากปล่อยทิ้งไป
25. ข้อความใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องยาเสพतिक
- เหลาและบุหรี่ยาต่างประเทศดีกว่าของไทย
 - การศึกษาเสพतिकระยะเริ่มแรกสามารถรักษาให้หายได้
 - การซื้อ - ขายยาเสพतिकมีความผิดตามกฎหมาย
 - การศึกษาเสพतिकทำให้สุขภาพทรุดโทรม

26. ข้อความใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยา
- ก่อนใช้ยาทุกครั้งอ่านฉลากให้เข้าใจ
 - ยาทุกชนิดให้ทั้งคุณและโทษ
 - ซื้อยากินเองทุกครั้งเมื่อรู้สึกไม่สบาย
 - ควรกินยาตามคำแนะนำของหมอ
27. เมื่อทราบว่า หมู่บ้านใดมีการซื้อขายยาเสพติด ท่านควรปฏิบัติอย่างไร
- ถ้าเป็นไปได้ควรอยู่เฉย ๆ เพราะไม่ใช่ธุระของเรา
 - ควรให้ความช่วยเหลือสนับสนุน
 - ถ้าเป็นไปได้ควรแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
 - ซื้อมากับกักคุณเพื่อแก้แค้น
28. จะสังเกตผู้ติดยาเสพติดได้จากอะไรบ้าง
- ร่างกายเท่านั้น
 - ร่างกายและจิตใจ
 - จิตใจเท่านั้น
 - ร่างกาย จิตใจ และการแสดงอาการอยากยา
29. ถ้ารู้ว่าคนในครอบครัวหรือในหมู่บ้านติดยาเสพติดท่านควรทำอย่างไร
- ให้ความเห็นอกเห็นใจและเข้าร่วมเสพด้วย
 - ให้ความเห็นอกเห็นใจและแนะนำช่วยเหลือ
 - ซ้ำเติมถ้อยคำร้ายแรง
 - ไม่ควรคบค้าสมาคมด้วย
30. สถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในจังหวัดร้อยเอ็ดมีที่ไหนบ้าง
- สถานีกำรวจ
 - โรงพยาบาลร้อยเอ็ด
 - สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก
 - สำนักบุญชีวิติใหม่ (วัดท่าชีศรีสุมงคลาราม)

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามวัดความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม

แบบสอบถามวัดความคิดเห็น

ต่อวิธีการฝึกอบรมโดยใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด

เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

อายุ..... ปี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามวัดความคิดเห็นนี้มีทั้งหมด 22 ข้อ ต้องการถามความรู้สึกของท่านที่มีต่อการฝึกอบรมโดยใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
2. ความคิดเห็นนี้ไม่มีถูก ไม่มีผิดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของแต่ละบุคคล ฉะนั้นขอให้ท่านตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริง
3. ถ้าเห็นว่าของไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านให้กาเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องนั้น

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
๐๐	สื่อบุหรี่ทำให้เป็นมะเร็ง					

ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	หมอลำเป็นศิลปการแสดงที่ดี					
2	การให้ความรู้โดยใช้หมอลำทำให้ เกิดความสนใจมากขึ้น					
3	หมอลำถ่ายทอดความรู้และความคิด ได้ดี					
4	ผู้แสดงถ่ายทอดความรู้สึกได้ดี					
5	เมื่อฟังหมอลำรู้สึกเพลิดเพลิน					
6	ภาษาถิ่นที่ใช้ในการแสดงหมอลำ ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น					
7	เมื่อชมหมอลำแต่ละตอนจบอยากชม ตอนต่อไปอีก					
8	เวลาในการชมหมอลำแต่ละตอน เหมาะสมดี					
9	ควรใช้หมอลำให้ความรู้ด้านอื่น ๆ					
10	เนื้อหาบางสัปดาห์ที่น่ามาสอกลแทรก ในบทหมอลำเกี่ยวข้องกันดี					
11	ประเด็นคำถามมีความชัดเจน					
12	เอกสารที่แจกเป็นประโยชน์ใน การอ่านเพิ่มเติม					

ข้อ ข้อที่	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
13	รูปภาพที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม ช่วยให้เข้าใจเรื่องยาเสพติดดีขึ้น					
14	การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยให้รู้จัก การทำงานร่วมกัน					
15	การอภิปรายกลุ่มย่อยทำให้ เข้าใจเรื่องยาเสพติดดีขึ้น					
16	การสรุปผลจากวิทยากรทำให้เข้าใจ เนื้อหาหลักเจตนา					
17	การฝึกอบรมแบบนี้ได้รับความรู้ดี					
18	การฝึกอบรมแบบนี้ไม่น่าเบื่อ					
19	ควรมีการฝึกอบรมแบบนี้กับ ประชาชนกลุ่มอื่นอีก					
20	ระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละวัน เหมาะสม					
21	การฝึกอบรมแบบนี้ช่วยให้กล้า แสดงออกมากขึ้น					

ภาคผนวก จ

เอกสารเนื้อหาวิชาเสพทิศ

เอกสารเนื้อหายาเสพติด

ประกอบการฝึกอบรมโดยการใช้แบบโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
ตอนที่หนึ่ง

ความหมายของยาเสพติด

ยาเสพติด คือยาหรือสารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ก็ตามเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย
ไม่ว่าจะโดยการกิน สูบ ฉีดหรือด้วยวิธีอื่นจะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจซึ่งจะ
สังเกตได้ 4 ประการ คือ

1. มีความต้องการจะเสพยาจนตลอดเวลาแสดงออกทั้งทางร่างกายและ
จิตใจ

2. ต้องเพิ่มจำนวนยาที่เสพมากขึ้น

3. มีอาการอยากยาเมื่อขาดยา

4. สุขภาพทั่ว ๆ ไปทรุดโทรม

ฉะนั้นหากพบปะบุคคลที่มีลักษณะอาการอย่างนี้พึงสังเกตไว้ว่าคงติดยา
เสพติดอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติดแบ่งได้เป็นหลายประเภทในที่นี้จะแบ่งยาเสพติดออกเป็น 8
ประเภท ตามฤทธิ์ของยาดังนี้คือ

1. ยาเสพติดประเภทฉุนและกลุ่มของฉุน ยาเสพติดประเภทนี้มีฤทธิ์
กดประสาท และสมองอย่างรุนแรง เป็นภัยร้ายแรงแก่สุขภาพอย่างยิ่ง ยาเสพติด
ในกลุ่มนี้ที่สำคัญได้แก่ ฉุน มอร์ฟิน เฮโรอีน เป็นต้น ผู้ติดยาเสพติดประเภทนี้
ฤทธิ์ของยาจะทำลายร่างกาย สภาพจิตใจ สติปัญญาความนึกคิดและบั่นทอนชีวิต
อย่างรวดเร็ว

2. ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ยาเสพติดประเภทนี้มีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางมีการเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น "ยาม้า" "ยาขยัน" หรือ "ม้าขาว" ผู้ที่ใช้ยานี้ในทางที่ผิดมักใช้เป็นยาแก้ปวด ช่วยเพิ่มกำลัง ใจเป็นยาลดความอ่อน ซึ่งเป็นการใช้ในทางที่ก่อให้เกิดโทษแก่ร่างกาย ทั้งนี้เพราะยาจำพวกดังกล่าวจะกระตุ้นสมองให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา ร่างกายจะอ่อนล้าลงทุกขณะ และทันทีที่หมดฤทธิ์ยาจะรู้สึกอ่อนเพลียและมึนงง การทำงานของอวัยวะภายในร่างกายจะผันผวนผิดปกติ บังคับตัวเองไม่ได้ มักมีอาการคลื่นคลั่งเป็นโรครจิต และประสาทหลอนตลอดเวลา

3. ยาเสพติดประเภทยานอนหลับและยาระงับประสาท ยานอนหลับชนิดต่าง ๆ ที่เคยใช้ในวงการแพทย์ได้มีผู้นำมาใช้ในทางที่ผิดโดยมิได้รับคำแนะนำจากแพทย์ จึงเกิดการเสพยาขึ้นมาและทำให้เกิดอันตรายแก่สมองและระบบประสาทของร่างกาย ยาที่ใช้เป็นยาเสพติดอยู่มากสำหรับยาในกลุ่มนี้คือยานอนหลับประเภทบาร์บิทูเรต และที่ขึ้นชื่อมาในเมืองไทยเราคือ เชโคโคนอล หรือที่ผู้เสพยาผิดมักเรียกว่า "เหล้าเห้ง" อีกพวกหนึ่งคือยาระงับประสาทสำหรับระงับความกระวนกระวาย และลดความเครียดทางระบบประสาทและสมอง

เอกสารเนื้อหายาเสพติด

ประกอบการฝึกอบรมโดยการใช่เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
ตอนที่สอง

4. ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์หลายอย่าง ผู้เสพยาเสพติดประเภทนี้ จะเกิดความฉันทึงใจ จิตหลอน เห็นภาพลวงตา ขาดการควบคุมตนเอง มีเมามัวอยู่กับความฉันทึงใจและดี ประสาทความรู้สึก การมองเห็น การรับรส กลิ่น หรือสัมผัสต่าง ๆ จะแปรวนแปรผิดปกติไปหมด ผู้ติดยาเหล่านี้สามารถทำลายตัวเอง และผู้อื่นได้เพราะขาดการควบคุมตนเอง จิตประสาทหลอนให้หลงผิดไปหมด ยาเสพติดประเภทนี้ได้แก่ แอล. เอส. ดี

5. ยาเสพติดประเภทสารจำพวกโอระเหย ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์นำมาใช้เพื่อให้เกิดความเมามัวประหลาดตนเอง ให้มีความรู้สึกคล้ายเมาเหล้าหรือฉันทึงใจไปต่าง ๆ สารพวกนี้โดยมากเป็นสารเคมีเช่น กาว น้ำมันเบนซิน น้ำมันทินเนอร์ผสมสี อีเธอร์ น้ำยาซักแห้ง ซึ่งเกิดอันตรายต่อประสาททำให้มีง่วง คลื่นไส้ เวียนศีรษะและเมาได้ง่าย ๆ

6. ยาเสพติดประเภทกัญชาและพืชกระท่อม กัญชาเป็นยาเสพติด ตามกฎหมาย ออกฤทธิ์กดประสาทและหลอนประสาท ทำให้ร่างกายเสื่อมโทรม และเป็นโรคจิตได้ง่าย เวลาที่ขาดกัญชาและไม่ไ้สุขจะรู้สึกหงุดหงิด กระวน กระวาย ปวดศีรษะ ปวดท้องอย่างมาก ถ้าสุขมาก ๆ นาน ๆ จะเข้าสู่ระยะซึม กล้ามเนื้อหมดกำลังแล้วจะหมดสติและตายได้ ส่วนพืชกระท่อมก็เป็นยาเสพติดเช่นเดียวกันมีฤทธิ์ในทางกระตุ้นประสาทให้ตื่นตัวอย่างผิดปกติ ใช้ไปนาน ๆ จะทำให้ประสาทหลอนและเป็นโรคจิตได้ง่าย

7. เหล้าหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อันตรายจากการดื่มเหล้าขึ้นอยู่กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ร่างกายได้รับ เนื่องจากเหล้ามีคุณค่าทางอาหารน้อยมากแต่ให้แคลอรีสูง ถ้าดื่มมาก ๆ จะลดน้ำตาลในเลือดทำให้เป็นลมหมดสติ อาจมีอาการทางประสาทคือ ปรวนศีรษะ หูไม่ชัด เดินไม่ตรง เพราะการทำงานของกล้ามเนื้อประสานกัน ความจำเสื่อม การตัดสินใจไม่ดี กิริยาอาการก้าวร้าวรุนแรงง่ายขาดเหตุผล เบื่ออาหาร ทำให้เป็นโรคขาดวิตามินและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคแทรกในคนที่เป็โรคพิษสุราเรื้อรังได้ (แอลกอฮอล์ลิซึม)

8. บุหรี่ บุหรี่ทำมาจากใบยาสูบ คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าสารพิษในบุหรี่คือ "นิโคตินเท่านั้น" แท้จริงแล้วในใบยาสูบและควันบุหรี่มีสารที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายถึง 500 - 1,200 ชนิด

นิโคตินเป็นสารพิษชนิดหนึ่งที่สามารถดูดซึมเข้าระบบทางเดินอาหารและระบบทางเดินหายใจ แม้บางคนจะสูบบุหรี่โดยไม่อ้าปากดูดแต่ควันบุหรี่ก็สามารถดูดซึมเข้าทางเยื่อของปากได้สารนิโคตินเป็นพิษต่อการทำงานของอวัยวะรับความรู้สึก ระบบประสาท ระบบหายใจ หลอดเลือด และระบบสืบพันธุ์เสื่อมลง

เอกสารเนื้อหาวิชาเสพติด

ประกอบการฝึกอบรมโดยการโต้ตอบโทรศัพท์สนทนาผ่านหม้อล่าเรื่องยาเสพติด
ตอนที่ 3

สาเหตุของการติดยาเสพติด

สาเหตุของการติดยาเสพติดมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกันคือ

1. การถูกชักจูง เนื่องจากวัยรุ่นหรือเยาวชนมีสัณฐานติญานต้องการอยู่
ร่วมกัน ต้องการได้รับการยกย่อง ฉะนั้นถ้าเพื่อนฝูงชักชวนให้ลองย้อมจะขัดไม่ได้
จึงทำให้เยาวชนต้องยอมไปสูยาเสพติดเนื่องจากการชักจูงของเพื่อน
2. ความกดดันทางครอบครัว พ่อแม่ไม่สนใจลูกได้แต่ทะเลาะกัน
ไม่เข้าใจลูก รักลูกไม่เท่ากันทำให้เกิดความว้าเหว และอาจหันไปสูยาเสพติดได้
3. ความจำเป็นในอาชีพบางอย่าง เช่นทำงานกลางคืน ขับรถบรรทุก
หรือทำงานในสภาพที่ใกล้ชิดกับวัตถุเสพติด ผู้มีอาชีพเหล่านี้ใช้ยาเสพติดโดยหวังผล
ให้ทำงานได้มากขึ้น
4. ปัญหาเศรษฐกิจ เช่นการไม่มีงานทำ มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย
แม้จะรู้ว่าเสพติด แต่เพื่อความอยู่รอดจึงยอมไปสูยาเสพติด
5. ความไม่รู้ในเรื่องยาเสพติด เมื่อไม่มีความรู้อาจจะได้ยินจากการ
การโฆษณาว่าเฮโรอีนเป็นยาเสพติด แต่ไม่รู้ว่าเป็นยาเสพติด เฮโรอีน เมื่อเพื่อนชักชวน
ให้ลองเสพก็เสพเป็นต้น

เอกสารเนื้อหาวิชาเสพทิศ

ประกอบการฝึกอบรมโดยการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพทิศ
ตอนที่สี่

โทษภัยของยาเสพทิศ

1. โทษต่อผู้เสพ ทำให้สุขภาพทรุดโทรม มีโรคแทรกเสียเงินเสียทอง
เป็นบุคคลไร้สมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ บุคลิกภาพไม่ดีและมีโทษตาม
กฎหมาย
2. โทษต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อครอบครัวหรือญาติพี่น้องลดลง
ครอบครัวหมดความสุข สูญเสียเงินทองภายในครอบครัว
3. โทษต่อสังคมหรือชุมชน เป็นที่รังเกียจต่อสังคมหรือชุมชน อาจเป็น
อาชญากร ซึ่งก่อปัญหาต่อสังคม ต่อชุมชนโดยรวม
4. โทษต่อประเทศชาติ สูญเสียเงินทองของชาติเนื่องจากรัฐบาลต้อง
เสียค่าใช้จ่ายในการป้องกันและปราบปรามจนทำลายความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้
ผู้ติดยาเสพทิศจะมีสุขภาพทรุดโทรม ถ้าประเทศใดมีคนที่ติดยาเสพทิศมากประเทศนั้น
ประชากรก็จะมีคุณภาพ

วิธีสังเกตผู้ติดยาเสพทิศ

ผู้ที่ติดยาเสพทิศจะมีอาการพอที่จะสังเกตได้ 3 ประการคือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สุขภาพร่างกายจะทรุดโทรม
ริมฝีปากเขียวคล้ำแบบคนสูบบุหรี่จัด ร่างกายสทปรก ขอบตางัวด้วยการใส่เสื้อ
แขนยาว ชอบใส่แว่นตาคำ

2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ชาคความรับผิดชอบหน้าที่ ชาคความ
เชื่อมั่นในตัวเอง อารมณ์หงุดหงิดฉุนเฉียวโดยไม่มีเหตุผล พุดจาการก้าวร้าวแม่แต่บิดา
มารดา ขอบอยู่สันโคษ หลบหน้าเพื่อนฝูง สุนัขหรือจิ้งจอกขึ้น หน้าตาซีบเซ่

3. แสดงอาการอยากยา ยาเสพติดทุกชนิดเมื่อเสพแล้วก็ออกฤทธิ์
ระยะหนึ่งพอขาดฤทธิ์ผู้ติดยาก็อยากเสฟอีก ถ้าไม่ได้ยามาเสฟจะแสดงอาการอยาก
ยาขึ้น ลักษณะอาการอยากยาจะมีดังนี้ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ หงุดหงิด
ถึงอุจจาระเป็นเลือดซึ่งเรียกว่า "ลงแดง" มีไข้ปวดเมื่อยตามร่างกายอย่างรุนแรง
นอนไม่หลับหุนหุนวาย มานตาขยาย

เอกสารเนื้อหายาเสพติด

ประกอบการฝึกอบรมโดยการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
ตอนหน้า

การป้องกันการติดยาเสพติด

1. การป้องกันตนเอง การใช้ยาใดก็ตามควรได้รับอนุญาตจากหมอ
อย่าทดลองกินยาทุกชนิดโดยเด็ดขาดถ้าไม่รู้ว่ายานั้นเป็นยาอะไร ควรหลีกเลี่ยง
จากผู้ที่ติดยาเสพติด รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อาจโดยการออกกำลังกาย
ทำงานอดิเรก

2. การป้องกันคนภายในครอบครัว เช่น การสอดส่องดูแลเด็กหรือ
ญาติพี่น้องในครอบครัวอย่าให้เกี่ยวข้องกับยา ต้องคอยชี้แนะให้รู้ถึงโทษและภัย
ของยาเสพติด หากมีผู้ติดยาเสพติดในครอบครัวจงจัดการแนะนำให้เข้ารับการ
รักษาที่โรงพยาบาลให้หายโดยเด็ดขาดเพราะการรักษาแต่แรกเริ่มติดยามีโอกาส
หายได้เร็วกว่าที่ปล่อยไว้นาน ๆ

3. การป้องกันเพื่อนบ้านชุมชน โดยช่วยชี้แจงให้เพื่อนบ้านเข้าใจถึง
โทษและภัยของยาเสพติด ช่วยให้เพื่อนบ้านที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์รอดพ้นจากการ
ถูกหลอกลวงและหากพบว่ามีคนในหมู่บ้านติดยาเสพติดจงช่วยแนะนำให้ไปรักษาตัว
ที่โรงพยาบาลหรือสถานบำบัดรักษาอื่น ๆ

4. ป้องกันโดยให้ความร่วมมือกับทางราชการ เมื่อทราบว่าบ้านใด
ตำบลใดมียาเสพติดแพร่ระบาดขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกแห่ง ทุกท้องที่

สถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

สถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดมีอยู่หลายแห่ง สำหรับทางภาคตะวันออก
เฉียงเหนือมีสี่แห่งคือ

1. โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา
2. โรงพยาบาลขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
3. โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี
4. สำนักชุมชนชีวิตใหม่ (วัดท่าชีศรีสุมงคลาราม) จังหวัดร้อยเอ็ด

การสร้างและทดลองใช้แบบโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านนมอละเรื่องยาเสพติด
สำหรับฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด

บทคัดย่อ

ของ

สุประณีต ยศกลาง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2528

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด และศึกษาผลการใช้แบบโทรทัศน์นี้ในการฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนนอกโรงเรียนซึ่งรวมกลุ่มกันอยู่แล้วจากการจัดตั้งอย่างเป็นทางการโดยกรมพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านหนองคู ตำบลขงธานี อำเภอ
ขมิ้นบุรี และในหมู่บ้านนาเมือง ตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
โดยคัดเลือกมาหมู่บ้านละ 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง สำหรับเป็นกลุ่มทดลอง
ทั้งสองกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ
เรื่องยาเสพติด คู่มือการฝึกอบรมโดยการใช้แบบโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ
เรื่องยาเสพติด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องยาเสพติด และ
แบบสอบถามวัดความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรม

สำหรับการสร้างแบบโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติดนั้น ผู้วิจัยได้
เขียนโครงเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้น แล้วนำไปให้นักประพันธ์เขียนบทหมอลำ
เสร็จแล้วได้เชิญนักแสดงหมอลำอาชีพมาฝึกซ้อมการแสดงและบันทึกแบบโทรทัศน์
ผู้วิจัยได้นำแบบโทรทัศน์ที่บันทึกแล้วไปตัดต่อเพื่อแบ่งเนื้อเรื่องเป็นห้าตอน ความยาว
ตอนละ 20 นาที เพื่อเป็นเครื่องมือในการทดลอง ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งสองกลุ่มใช้เวลากลุ่มละเจ็ดวัน โดยมีขั้นตอนการทดลองสามขั้นตอน คือขั้นเตรียมการ
ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินผล ขั้นเตรียมการคือเตรียมสถานที่ ประชุมชี้แจง
กลุ่มตัวอย่าง และวัดความรู้พื้นฐานเรื่องยาเสพติด โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนที่สร้างขึ้น ขั้นดำเนินการเป็นขั้นตอนการฝึกอบรมโดยการใช้
แบบโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด แต่ละตอนใช้เวลาหนึ่งชั่วโมง
โดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างดูแบบโทรทัศน์เป็นเวลา 20 นาที หลังจากนั้นจึงให้
อภิปรายกลุ่มย่อยกลุ่มละห้าคนตามประเด็นที่เตรียมไว้ให้ แล้วให้เสนอผลการอภิปราย
ต่อกลุ่มใหญ่ ต่อจากนั้นผู้วิจัยสรุปผลเนื้อหา และให้รายละเอียดเพิ่มเติมพร้อมให้
รูปภาพ และแจกเอกสารเนื้อหาให้ไปอ่านที่บ้าน เมื่อทดลองเสร็จทั้งห้าตอนแล้ว

ได้ทำการประเมินผล โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความคิดเห็นต่อวิธีการ
ฝึกอบรม และการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้การหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าความแปรปรวน และค่าความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนและหลัง
การทดลอง

ผลการทดลองพบว่า การฝึกอบรมโดยการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำ
เรื่องยาเสพติดทำให้กลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสองกลุ่ม
มีความคิดเห็นต่อวิธีการฝึกอบรมโดยการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด
ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

THE CONSTRUCTION AND IMPLEMENTATION OF 'MO LAM' FOLK
MEDIA VIDEO TAPES ON DRUGS FOR TRAINING OUT-OF-
SCHOOL YOUTH GROUPS IN ROI-ET

AN ABSTRACT

BY

SUPRANEET YOSKLANG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

December 1985

The purposes of this study were to construct the video tapes on drugs by using the Northeastern Thailand's folk media, 'Mo Lam', and to implement the video tapes on drugs for training out-of-school youth groups.

The sample used for this study was chosen by a purposive sampling from out-of-school youth groups, formally organized by the Department of Community Development, from two villages (Ban) : Ban Nong Du, Tambon Thongthani, Amphoe Thawat Buri; and Ban Na Muang, Tambon Na Muang, Amphoe Selaphum, Roi-Et Province. Twenty youths were selected from each village and were assigned the experimental groups.

The instruments used from collecting data included 'Mo Lam' Folk Media Video Tapes on Drugs, Training Manual on Using the 'Mo Lam' Folk Media Video Tapes on Drugs, Achievement Test on Drugs, and Test on Opinions in the Training Method.

In constructing the video tapes, the researcher had prepared the details on drugs and asked the folk media composer to write the scripts into the Northeastern Thailand's folk media, 'Mo Lam'. Then the researcher invited a troupe of seven 'Mo Lam' performers to act and play according to their roles in the scripts. The performance was recorded in the video tapes, and the researcher had the tapes cut and divided into five parts of 20 minutes each in length for using as the instrument.

The experimental procedures for each group last seven days, and the steps in experiments included preparation, operation and

evaluation steps : The preparation step included the preparation of the stage for performance, meeting with the sample groups, and the pretest on drugs by using the achievement test constructed by the researcher. The operation step was the training by using the folk media video tapes. The researcher had each experimental group view a part of the video tapes each day. The experimental session last one hour, including viewing the tape, small group discussion of five members, comments and summarization by the researcher, viewing the pictures on drugs, and content summary hand-outs for reading at home. After five parts of the tapes had been covered, the groups were evaluated by giving a posttest of achievement and the test on opinions in the training method. Then the data were analyzed by using mean, standard deviation, variance, and the t-test.

The findings showed that the training by using the folk media video tapes on drugs made the groups of out-of-school youth gain higher achievement at a .01 level of significance. Also it was found that both groups of out-of-school youth strongly agreed to the training by using the folk media video tapes on drugs.

ประวัติผู้วิจัย

นายสุประทีป ยกกกลาง

เกิดวันพฤหัสบดีที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2501 บ้านค่านกะตา ตำบลหนองยาง
อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา เป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวน 5 คน ของคุณพ่อสุรัตน์ -
คุณแม่ทองมาก ยกกกลาง

การศึกษา

- 2510 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนวัดค่านกะตา
ตำบลหนองยาง อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา
- 2513 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนศิริวิทยาการ
ท่าบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- 2516 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- 2518 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- 2522 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรม สาขาการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน วิชาเอกสุขศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2528 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประสบการณ์

- 2523 รับราชการครั้งแรกที่โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลโนนสมบูรณ์
อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

- 2524 สอบโอนที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนเข้ารับราชการที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2525 ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโท
- 2528 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท
- 2529 ประจำศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา